

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLEKTEN HANSSON

PERSONALHISTORISKE OPLYSNINGER,
DELVIS MEDDELT AV FAMILIEN, MED
PORTRETTER OG ILLUSTRASJONER

VED

S. H. FINNE-GRØNN

DET MALLINGSKE BOKTRYKKERI · OSLO

SLEKTEN HANSSON

SLEKTEN HANSSON

PERSONALHISTORISKE OPLYSNINGER,
DELVIS MEDDELT AV FAMILIEN, MED
PORTRETTER OG ILLUSTRASJONER

VED

S. H. FINNE-GRØNN

DET MALLINGSKE BOKTRYKKERI
OSLO 1939

FORORD

Når en ikke så sjelden hører klager over at det foreligger så lite av optegnelser fra ens forfedre, må det imidlertid for å ydes dem rettferdighet huskes på at de ikke hadde de mange tekniske hjelpemidler som vi har nu for tiden. Ingen stenografi og maskinskrevne gjennemslag, og går vi et par generasjoner tilbake heller ikke fotografier, men bare noen klippede silhouetter eller avblekede daguerreotypier.

For å skaffe mig selv oversikten og for å gi efterslekten et fast forankret utgangspunkt har jeg anmodet arkivar Finne-Grønn om å skrive bøkene om Hansson-slekten og Lassen-slekten, og selv om det for enkelte familiers vedkommende er anledning til å gå lenger tilbake i tiden, tar jeg for mitt vedkommende som utgangspunkt mine fire oldefedre, nemlig:

1. Rasmus Hansson (1775—1840), stiftsoverretts-sekretær, senere rådmann i Bergen. Fra 1813 og til 1836 var han eier av løkken Hengsengen på Bygdø og fra 1812 til 1820 også eier av Dronningens gate 12 i Christiania.

2. Peder Mørch jr. (1773—1847), trelasthandler og skibsreder, eier av Vigeland og Grim samt av bygård i Christiansand.

3. Nils Qvist Lassen (1762—1853), administrator for de Wedelske eiendommer og Det Ankerske Fideikommis. Han bodde på Grini i Bærum i mer enn et halvt århundre, nemlig fra 1795 til 1853, og var på sett og vis å betrakte som eier av denne gård, idet han satt i den på livstid uten nogen festeavgift.

4. Bredo Henrik von Munthe af Morgenstjerne (1774—1835), kancelliråd m. m., død som sorenskriver i Bamle. Han eide Løkken «Munkedammen» i Christiania.

Oldefar Lasson var født en del år før de andre tre, men døde senest av dem. Han blev 91 år gammel. Mine fire oldefedre har imidlertid samtidig levet i en periode som går et par decennier tilbake i det 18de århundre og en menneskealder inn i forrige århundre. I tilslutning til de av Finne-Grønn leverte genealogiske, så å si vertikale opplysninger, kunde det være av stor interesse å få et horisontalt tverrsnitt, f. eks. for tiden 1785 til 1835. Jeg overgir herved denne idé til andre i slekten.

Oslo, august 1939.

Chr. Hansson.

SLEKTEN HANSSON

1. Hans Rasmussen,

en arbeidsmann i Trondhjem, er Christiania-familien Hanssons stamfar. Han nevnes fra 1768 som arbeidsmann i Holstveiten på Løkken og gis tilnavnet «Tolsted», hvilket berettiger til å sette ham i forbindelse med gården Tolstad i Ogndalen, Sparbu prestegjeld, hvor der på den tid levet en jordbruker ved navn *Rasmus Pedersen Tolstad*,¹ som meget vel kan ha vært hans far. Da Hans Rasmussen ved sin død i Trondhjem 1. juli 1794 opgis 58 år gammel, må han være født omkring 1736, og da Rasmus Pedersen ved sin død i 1783 anføres nær 69 år gammel og således har vært født omkring 1714, stemmer aldersårene særdeles vel med antagelsen av et sådant slektskapsforhold. Å konstatere dette har imidlertid ikke latt sig gjøre, da kirkebøkene for Sparbu først fra 1746 er i behold. Hvorvidt Rasmus Pedersen var gift mann på den tid Hans Rasmussen blev født, omkring 1736, kan ikke sees, men i 1757 ektet han en ung pike, med hvem han fikk tre barn.² Han var således 43 år gammel da han stod for alteret, og det er ikke rimelig at en såvidt alderstegen brudgom har stått der for første gang. Det må ansees

¹ *Rasmus Pedersen «Tolstadplassen»* anføres 48 år gl. i 1762, 60 år i 1775 og ved sin begravelse 21. septbr. 1783 nøyaktig 68 år, 10 måneder og 2 uker gammel.

² Rasmus blev viet 25. septbr. 1757 i Skei kirke til piken *Marit Andersdatter Kjersbu* fra Skogn, som var født omkring 1735, såsom hun i 1762 anføres 28 år og i 1777 42 år gammel. Med henne fikk han døtrene Ingeborg, Adriane og Andrea, hvis alder i 1775 var henholdsvis 17, 4 og 2 år.

sannsynlig at han da var enkemann, men da der ikke er holdt noget skifte i Rasmus' dødsbo, kan heller ikke dette forhold konstateres.

Hans Rasmussen var i ethvert fall fra 1768 bosatt i Holstveiten, hvor han kjøpte sig et lite hus og hvor også skiftet i hans dødsbo blev holdt 19. aug. 1794. Ved dette efterlot han eiendeler til et beløp av 66 rdl. 2 mark 12 sk., hvorfra imidlertid gikk gjeld og utgifter på 28 rdl. 3 mark 5 sk., så der blev til overs en liten arv på 37 rdl. 3 mark 7 sk. til to efterlatte sønner.

Gift 1. decbr. 1774 i Vor Frue kirke i Trondhjem med *Marit Hansdatter*, som døde 6. april 1783. Av sønnene var den yngste, Hans, døpt 1. oktbr. 1779 i Domkirken og levet, 14 år gammel, ved farens død; den eldste var:

2. Rasmus Hansson.

født 18. og døpt 29. septbr. 1775 i Trondhjems Domkirke, kom tidlig på prokurator, senere rådmann i Trondhjem, justisråd Martinus Lind Nissens kontor og fikk hos denne ansette embedsmann en utdannelse som førte ham videre på den juridiske vei. Etter i løpet av henved 7 år å ha passert de vanlige trin fra «dreng» til skriverkarl og videre til fullmektig hos Nissen og en tid også på by- og rådstuskriverkontoret og herunder erhvervet sig «øvelse i juridiske forretninger», tok han privat manuduksjon hos en assessor ved Hoff- og Stadsretten i Kjøbenhavn, hvor han skaffet sig losji i Nr. 226 1ste sal på Skidentorvet. Herfra søkte han 3. septbr. 1799 om tillatelse til å underkaste sig dansk-juridisk eksamen, blev examinatus juris 18. septbr. 1799 med «bekvem» og tok den praktiske prøve 2. oktbr. s. å. med karakteren «temmelig vel».

I 1800 var han en kort tid fullmektig ved Eker, Modum og Sigdals sorenskriverkontor, mottok 6. novbr. s. å. konstitusjon i Tønsberg byfogedembede, blev amtsbeskikket prokurator i Akershus 1802 og fikk 7. jan. 1803 bevilling som prøveprokurator for Stiftsoverretten i Christiania. Da Hansson i 1805 inngav ansøknings om embedsmessig utnevning,

fikk han av byfoged Wulfsberg under 16. mai attest for for å ha «hat mangfoldige saavel publike som private sager at udføre og ved enhver leilighed vist en udmerket iver og nidkjærhed for de folk, hvis sager han hadde været betroet, ligesom han hadde været aktiv i at beoagte de ham som sagfører iøvrigt paaliggende pligter . . .», og stiftamtmand Moltke føier hertil at Hansson i sin prøveprokuratortid hadde utført 115 saker, hvorav 63 private, og ved utførelsen av samtlige vist sig at besidde den duelighet, som den praktiske del av sakførerens kall utfordrer; den av ham brukte fremgangsmåte og procedure vidner likeledes om at han besidder grundig lovkyndighet og gode innsikter i det juridiske.» Han nådde denne gang ikke frem, hvorfor han gjentok sin ansøking i 1806 og utvidet da denne til å gjelde bevilling som prokurator for alle Over- og Underretter i Norge, «da muligt møtende omstendigheter i fremtiden kunde gjøre det nødvendig å søke andre egner i Norge, om enn hans akt, for å finne levebrød og utkomme for sig og familie, fremdeles var å vedbli advokaturen her i byen, hvor jeg har bopel og er etablert.» Stiftamtmanden erklærte at Hansson var berettiget til å vente bevilling som virkelig prokurator innen Akershus stift, og da det meget vel kunde inntreffe at det vilde svare bedre regning for ham å etablere sig i et annet stift, vilde han også anbefale den utvidede ansøking. Regjeringen kunde imidlertid ikke strekke sig så langt, og Hansson blev derfor 6. mai 1806 utnevnt til u n d e r r e t t s p r o k u r a t o r i Akershus stift og, forsåvidt han tok fast bopel i Christiania, også til o v e r r e t t s p r o k u r a t o r. Da han opfylte denne siste forpliktelse, praktiserte Hansson fra nu av som embedsmessig utnevnt o v e r r e t t s p r o k u r a t o r i Akershus stift.

Han fikk i den følgende tid adskillige vidtløftige offentlige saker, således blev han beskikket til aktor i kommissjonssaken mot morderen Westerstrøm, og justitiarius Bull skriver i 1810: «den erfaring jeg har hat om Rasmus Hansson fra hans arbeide ved Overretten er aldeles til hans fordel både fra hjertets, forstandens og kunnskapens side», og Rosenkrantz, den senere

statsråd, erklærer at han «viser sig som en duelig, med dertil fornødne kunnskaper beriket mann.» Samtidig utførte Hansson en lang rekke private saker, som på samme vis innbragte ham megen anerkjennelse, og byfogden kaller ham en «dyktig, flittig og grundig mann». Midt under denne fra alle hold anerkjente virksomhet inntraff plutselig et utslag av slapphet — kanskje som følge av overanstrengelse — som skulde få en skjebnesvanger innflytelse på hans karriere og for lang tid legge en likefrem lammende hånd over hele hans virksomhet. Ved statsråds befaling av 22. aug. 1814 blev en kombinert kommisjon nedsatt til påkjennelse av en mot Gunder Mortensen Hovhaug med flere for falske assignasjoner anlagt sak, og Hansson blev beskikket til aktor. Tross stadige ukentlige purringer fra kommisjonens formann var Hansson ikke å formå til å utferdige den fornødne kommisjonsstevning, men gav stadig løfter uten å innfri dem. Så inneholdt «Intelligenssedlerne» for tirsdag d. 13. decbr. 1814 på første side et «Spørgsmaal» fra Gunder Hovhaug, hvori han forteller at han siden mars 1812 har sittet arrestert, men ennå ikke været fremstilt «til noget lovligt forhør eller domstol», og han spør derfor om lovene kun er til for å anvendes på tyver og andre simple forbrytere eller om de kan bli utøvet mot embedsmannen, og om man kan vente av regjeringen at den får hans sak undersøkt og bragt til endskap. Justisdepartementet grep straks inn og forlangte 17. decbr. beskjed av kommisjonen. Denne oplyste at skylden for den langvarige henstand med sakens fremme utelukkende pålå Hansson. Justisdepartementets chef foredrog saken i Statsrådet, hvorpå dette 4. jan. 1815 lot Hansson suspendere og sette under tiltale for den forøvede grove forsømmelse; samtidig fikk stiftamtmanden ordre til å opnevne ny aktor, og som sådan blev prokurator Nils Aars beskikket 3. febr. næstefter. Nogen erklæring fra Hansson blev ikke innhentet.

Imidlertid hadde stiftamtmanden under 18. jan. 1815 henstillet til statsrådet at Hansson måtte tillates å utføre de saker såvel for Underretten som for Overretten, som han før suspensjonen var blitt overdratt, idet beskikkelse av ny aktor eller

defensor i hver enkelt av de flere både befalte og private saker, som således nu stod åpne, vilde medføre ophold og utsettelse. Dette blev avslått av Statsrådet 25. jan. — Under 30. jan. hadde Akershus' stiftamtman inngitt en forestilling om at saken mot Hansson måtte behandles og pådømmes av den samme kommisjon som var nedsatt i saken mot Gunder Hovhaug, og da Hansson selv ønsket dette, og alle vedkommende mente at det på denne måte vilde gå hurtigere, resolverte Justisdepartementet at det intet derimot hadde å erindre, hvorfor det blev bevillet.

Ved Kommissjonens dom av 10. juni 1815 blev prokurator Hansson «for forsømmelse i som befalet aktor betimeligen at påstevne saken mot Gunder Hovhaug idømt en bot på 50 rdl. til Christiania Fattigkasse samt å betale de på arrestantens varetekt og forpleining medgåtte omkostninger fra 23. oktbr. 1814 til 4. jan. 1815.»

Rasmus Hansson.

Tegnet av L. Fehr 12. febr. 1823.

Denne dom blev av Justisdepartementet innanket til skjærpelse og ytterligere påkjennelse av Høiesterett, men ved Høiesterettsdom av 9. aug. 1815 blev Kommissjonsdommen kjent ved makt å stande og umiddelbart dermed fulgte ophevelsen av Hanssons suspensjon fra prokuratorembedet.

Det skulde synes som en mulkt på 50 rdl. for en enkeltstående forsømmelighet, der alene forhalte en straffesak i mindre enn 2½ måned, neppe vilde bringe et samfund til å ryste, hvor dydens voktere hadde stadige engasjement i ganske anderledes alvorlige forsyndelser innen en prokuratorstand, som ennu ikke var befriet for generende utvekster. I og for sig spilte selve mulkten måskje heller ikke nogen større rolle, men i forbindelse med suspensjonen fikk den hele affære en betydning for hans fremtid som ikke stod i noget rimelig forhold til den begåede forseelse. Det er sikkert nok at Hansson blev satt ganske ut av

virksomhet, og han måtte se hele sin stilling som praktiserende jurist undergravet og uten synderlig utsikt til igjen å kunne oparbeides. Under suspensjonen strøk omtrent alt med av hvad han under sin tidligere innbringende praksis hadde lagt sig tilbeste, og i flere år søkte han forgjeves å komme over i annet embede. Endelig opnådde han 3. jan. 1817 konstitusjon for tre fjerdingår i Fredrikshalds byfogedembede, og 2. aug. 1818 henstillet stiftamtmann Arntzen inntrengende til Justisdepartementet å befordre «denne mann, som han alltid hadde funnet nidkjær, årvåken og utmerket redelig og som nu med sin store familie hadde vanskelig for å skaffe det fornødne til barnenes opdragelse.» Hansson kom nu på tale til det ledige justissekretær-embede ved Akershus stiftsoverrett, men som nr. 1 av tolv supplikanter innstillet Statsrådet prokurator Hans Sommerfeldt. Kongen gikk imidlertid innstillingen forbi og utnevnte Hansson til justissekretær 21. decbr. 1818, uten tvil efter et besøk av Arntzen, som hadde en høi stjerne hos Majesteteten.

Som justissekretær tilkom Hansson en årlig gasje av 600 spd. (2 400 kr.) og måtte stille en kausjon for 360 spd. Til embedet falt imidlertid en del sportler, som dog ved hans embedstiltredelse var blitt adskillig nedsatt, og justissekretæren hadde regnskapsplikt til Finansdepartementet for samtlige sportler, som år om annet inngikk i Zahlkassen med omkring 12 à 1400 spd. På forhånd økonomisk ødelagt falt det Hansson snart umulig å klare sig, selv med de enkleste daglige behov, og fra 1821 hevet han mot sin nøiaktige kvittering i kassen hvad han ytterligere nødvendig trengte til sig og sin families ophold, idet han bemerket at det vel neppe kunde være hensikten at staten skulde la en av sine embedsmenn sulte ihjel. På denne vis kom han i et ansvar til Statskassen, som siden for hvert år stadig øket, og han så snart som eneste vei ut av uføret å bli befordret til et bedre embede. Da han således i decbr. 1825 ansøker om Nordlands sorenskriveri, skriver han: «Erfaringene har lært mig i den tid, jeg har forestaat mit nuværende embede at sanime formedelst det

store og kostbare kontor, som jeg for min egen regning maa holde, sætter mig saaledes tilbage i økonomisk henseende at jeg om kort tid maa bli et offer for min embedspligts opfyldelse til det Offentlige, hvis saker av alle slags er i en saa betydelig tilvekst at de sportler, som av de private saker, der er likesaa betydelig avtagende, er mig tilstaat, i forbindelse med min ubetydelige gage av Statskassen, forholder sig som 1 til 10, hvorav mit tap er indlysende». Han tilføier ved denne leilighet at «den uavbrudte stillesitten og de ensformige blotte mekaniske forretninger, som med mit nuværende embede er forbundet, bidrar betydelig til min helbreds svækkelse, da jeg som sakfører immer var i bevægelse ved reiser og beskjæftiget med forretninger, som dog krævet nogen aandsanstrengelse; men fremfor alt er det med mit embede forbundne, fra sammes egentlige forretninger saa aldeles forskjellige regnskapsvæsen en beskaffenhet derved, som forøker dets byrder i like grad som det formedelst mine indkomsters utilstrækkelighet omsider vil gjøre mig ganske ulykkelig.»

Nogen befordring blev det imidlertid fra Justisdepartementets side ikke tale om, efter at det gennem Finansdepartementet hadde mottatt opgaver over Hanssons ansvar til Statskassen. Dette ansvar var ved utgangen av 1826 kommet op i 2588 spd.

Til sikkerhet for denne gjeld inngikk 21. mai 1827 Hanssons venn, godseier Mogens Mathiesen på Linderud som selvskyldnerkausjonist for 2588 spd. 90 sk., og på dette beløp blev 8. juni næstefter tinglyst en 2. prioritets pantobligasjon i den av Hansson i 1813 erhvervede eiendom Hengsengen på Bygdø, gårdsnr. 2 bruksnr. 113 i Aker, med årlig landskyld av 12 mark 16 øre; hvorhos Mathiesen fikk 1. prioritets pant i løsøre og besetning, hvad nærmest var å opfatte som en garanti mot at hans venn skulde risikere inngrep fra annet hold.

I mars 1829 var Hanssons gjeld steget til 4049 spd., hvortil kom et omtvistelig ansvar på 1700 spd., delvis foranlediget ved en av kausjonistenes opbud. Departementet hadde selvsagt stadig søkt å få en ordning på denne affære, men ethvert arran-

gement med fastsatt avbetaling i årvisse terminer førte ikke frem, en trusel om rettslig inndrivelse vilde ingen praktisk følge få, og i 1829 tenkte regjeringen på å suspendere Hansson, hvilket imidlertid bare vilde avskjære enhver mulighet for å få ansvaret forringet. Det eneste som virkelig fikk noen gunstig følge var et med Hanssons billigelse i juni 1829 truffet arrangement, hvorved Hansson ikke lenger fikk noen befatning med Rettens regnskapsvesen, som fra nu av blev overdratt til stud. juris P. Møinichen¹ mot 200 spd. årlig lønn, trukket av Hanssons embedsinntekt. Etterhånden innbetalte han også avdrag på gjelden og forpliktet sig til å innbetale 400 spd. årlig fra 1829.

«I den kummerfulde stilling, hvori jeg saa længe har befundet mig, vil min avbetaling til indeværende aars utgang dog være forhøiet til 600 spd.,» skriver Hansson i en ansøking av 18. oktbr. 1830. «Jeg vilde ikke oftere ha søkt om forflyttelse, hvorom jeg litet eller intet haap kunde nære, om ikke det under 13. septbr. 1830 sanktionerte sportelreglement havde berøvet mig, jeg vil ikke sige nogen, men alle indkomster i mit nuværende embede.» Disse hadde hittil bestått av: a) inkaminationspenger (forskuddsvis betaling av citanten for de første 8 ark) og b) tilsvarspenge (like betaling av sistnevnte for de 4 første ark) — disse penger ophørte ved det nye reglement — c) attestgebyr og d) akters beskrivelse — hvilke penger nu blev betydelig redusert. «Jeg faar saaledes fra april 1831, naar det nye reglement træder ikraft, ikke det allerringeste at leve av, med mindre jeg bliver forflyttet, et ønske hvortil mine mange embedsaar har gjort mig værdig og til hvis opnaaelse jeg ved ingen mig bekjendt forbrydelse har gjort mig uværdig.» Denne sin ansøking vedla Hansson den erklæring fra Overrettens justitiarius: «at supplikanten med nøiagtighet og iver utfører det ham naadigst anbetrodde embede og at han uten ringeste ophold stedse besørger akterne i justissaker, ved hvis hurtige expedition ikke ubetydeligt spares om aaret, naar hensees til justissakernes mængde. Saavel med hensyn hertil

¹ Peter Bredal Møinichen, bror av statsråd Erik Møinichen, blev student 1816, tok aldri nogen embedseksamen, men blev inspektør ved Rikshospitalet og døde i 1853.

som til den mislige økonomiske stilling, hvori han er saa uheldig at befinde sig, vover jeg underdanigst at anbefale ham til et av indtægter bedre embede.»

Trykket av håpløsheten og mismotet ved å se sine ansøkninger om en håndsrekning til å komme løs fra det fortvilte forhold forgjeves og atter forgjeves innsendt, hadde Hansson allerede under 10. jan. 1827 henvendt sig til statsråd Jørgen Herman Vogt i et privatbrev. I dette klarlegger han åpent og klokt det hele forhold og påkaller sluttelig statsrådets medfølelse. Brevet er fremdeles i behold og lyder således:

Højvelbaarne Hr. Statsraad Vogt.

Ridder af Nordstjernen.

Deres Højvelbaarenhed vilde gunstigst tilgive at jeg ulejliger med disse Linier og tillade at jeg foreløbig bemærker, med Hensyn til mit Mellemværende med Statscassen, hvorom det kgl. Justitsdepartement har modtaget officiel Underretning fra Finantsdepartementet, at jeg til dette Departement igiennem Stifetet, under 30te f. M., har indsendt behørigen attestert Erklæring med Hensyn til Mandens Vederhæftighed fra Hr. Grosserer Mogens L. Mathiesen om at han indgaaer som *S e l v s k y l d n e r*-Kautionist for mig til Statscassen for den Ansvarssumma circa 2600 Spdl. for 1824 og 1825, hvorefter højtmedte Departement har fordret Caution eller Betaling, og saaledes har jeg da opfyldt, som jeg haaber, til Departementets fuldkomne Tilfredshed det ene og første af dets til mig forelagte Alternativer.

Iøvrigt er Hensigten heraf ingen anden end at gjøre Deres Højvelbaarenhed bekendt med de Grunde, der bestemme mig til at ansee mig haardeligen og ufortjent tilsidesat, naar min Gjeld til Statscassen ene foraarsager, at jeg i Concurrance med Supplicanter, for hvem jeg ellers maatte have Fortrinnet, ikke ansees qvalificeret til at vorde indstillet til Erholdelse af et andet Embede, in specie til det nu af mig ansøgte Numedalens Sorenskriverie.

Overensstemmende saavel med Tingenes Natur som i Analogi av Lovgivningen — Forordn. af 6te Decbr. 1743 § 17. — kan jeg, naar bemeldte Gjeld til Statscassen deriverer sig ene derfra at mit nærværende Embeds Indkomster bevislig ere utilstrækkelige til paa den tarveligste Maade at underholde mig og Familie, ikke antage, at denne min Debet paa anden Maade kan bevirke noget mod mig med Hensyn til at vorde indstillet til ombemeldte Embede, som Dommer betragtet, uden forsaavidt som man maatte antage at jeg enten formedelst denne Gjeld maatte ansees inhabil med Hensyn til den Vederhæftighed, Loven fordrer for Dommere, eller ogsaa fordi at man maatte antage at Statscassens Sikkerhed forringes med Hensyn til mig, forsaavidt som jeg forflyttedes fra dette Embede til et Dommerembede.

Denne sidste Indvending formener jeg nu maa aldeles bortfalde paa Grund af den Selvskyldner Caution, som jeg stiller Statscassen. Hvad derimod den første angaar, da er det vel saa at Loven fordrer Vederhæftighed hos Dommere, ligesom man ogsaa med Hensyn til den i [N. Lovs] 1-5-3, 4 og 9 paa flere Steder i Loven omtalte Skadeserstatningspligt synes at kunne antage, at den i 1-5-1 omtalte Vederhæftighed fornemmelig maa være fastsat med Hensyn til en saadan mulig opstaaende Forpligtelse til Skadeserstatning. Imidlertid er det vel neppe en saadan opstaaende Forpligtelse, Loven har taget Hensyn til i [N. Lovs] 1-5-1; thi ligesom det ville, relativt til de mangfoldige Slags Sager, en Dommer kan faae under sin Paakjendelse og Behandling, være umuligt at forudsee eller beregne saavel det Ansvars Størrelse som Beskaffenhed, der i Tilfælde af Forpligtelse til Skadeserstatning for en Dommer maa opstaae; saaledes ville det vel være ligesaa umuligt for de Fleste at præstere en Formue eller Sikkerhed, der med Hensyn til en saadan Vederhæftighed kunne antages fyldestgørende, som for Staten at erholde Dommere af en saadan Vederhæftighed, der ikke engang ved den betydeligste Formue kunde ansees opnaaet.

Skal saaledes den i [N. Lovs] 1-5-1 omtalte Vederhæftighed have nogen Betydning, da maa den vel rette sig paa noget andet,

hvilket enten kan være at Staten i en forudsat Vederhæftighed har villet opnaae en større Garanti for Dommere Vederhæftighed eller ogsaa en Sikkerhed for de med Hensyn til Dommere paa flere Steder omtalte Bøder. At ogsaa de høje Vedkommende, til hvem Embeders Besættelse af Staten er overdraget, fortolke Loven paa denne med Lovgivningen selv, der paa intet Sted fordrer nogensomhelst Caution af Dommere som saadanne, overensstemmende Maade, bevise jo de flere Ansættelser af Embedsmænd i dette Slags Embede; thi man har jo baade nu som altid ansat til Dommere Subjecter, som ikke ejede nogen positive Formue og endnu mindre nogen saa stor, at den kunde ansees fyldestgjørende med Hensyn til Vederhæftighed for indtrædende Forpligtelse til Skadeserstatning. Har man nu fortolket Loven saaledes med Hensyn til andre og har man yderligere bekræftet denne sin Anskuelse derved at man endogsaa /: hvilket jeg dog ikke ville fordre om jeg var i et saadant Tilfælde:/ har ansat til Dommere Subjecter, hvis negative Formue efter den almindelige Mening langt har oversteget deres positive, saa kan jeg ikke indsee, hvorfor jeg, der for Øieblikket ingen anden Gjæld har end til Statscassen og som med Hensyn til denne ej alene præsterer Selvskyldner Caution, men ogsaa, naar jeg blot kan formedelst Forflyttelse til et andet Embede faa realiseret hvad jeg ejer, bevislig kan dække min Debet og enda beholde noget tilovers, mere end saa mange andre skal ansees ej at have den Vederhæftighed, Loven fordrer, naar man forresten ikke med Hensyn til min Villie eller moralske Caracteer kan imputere mig noget. At ikke dette sidste kan være Tilfældet, derfor er jeg sandelig rolig, ej alene med Hensyn til alt beviisligt, men ogsaa med Hensyn til Enhvers Individuelle Mening, naar man blot retfærdig vil bedømme mit Liv og mine Handlinger, saavel hvad det Offentlige som det Private angaaer.

At forøvrigt den med det ansøgte som med alle deslige Dommer-Embeder forbundne Bestyrelse af Overformynderiet kunne udfordre en anden Vederhæftighed end den Dommere behøver, omendskjønt Overformyndere ej vel ligefrem kunne

betragtes som Oppebørselsbetjente, da de høist sjelden oppebære contante Capitaler for de Umyndige, er forresten vist, men naar Lovgivningen her ingen Caution fordrer, saa maa den antages at være gaaet ud derfra at Staten ansees betrygget uden Caution ved den Dommers Vederhæftighed, som er erkjendt ved hans Ansættelse til saadant Embede. At ellers saadan erkjendt Redelighed, som forudsættes hos Dommere, sættes i Vederhæftigheds Sted, endog der hvor Loven ellers fordrer Sikkerhedsstillelse for det Betroede, kan sees af 3-19-7, som omhandler et Tilfælde, hvor det ellers er befalet at stille Sikkerhed for det Betroede.

Efter Alt dette maa jeg saaledes antage at man med Hensyn til den befalede Vederhæftighed ej retfærdigen kan nægte mig Befordring til det omtalte Embede, naar forresten ingen mere qualificeret maatte udelukke mig, og saaledes kan jeg kun antage, at den større Sikkerhed, man antog at give Slip paa ved at befordre mig fra dette til et Dommer Embede, maatte foraarsage, at man indtil Gjelden var betalt, ej ville forflytte mig til noget andet Embede. Men ligesom jeg antager at Sikkerheden maa blive den samme, saavel med Hensyn til den reelle som den personelle, saaledes antager jeg i denne Henseende fuldkommen at have tilfredsstillet Statscassen ved den præsterede Selvskyldner Caution.

Efter saaledes at have i den dybeste Underdanighed fremsat for Deres Højvelbaarenhed de Grunde, som jeg har tænkt mig, saavel for den Mening at min Gjeld til Statscassen maatte foraarsage at jeg forinden dens Afbetaling ej beforders til noget andet Embede, in specie til det nu ansøgende Dommer Embede, som ogsaa de Modgrunde der for mig bevirker den Overbeviisning, at jeg ufortjent tilsidesættes, hvis jeg behandles efter hine, tror jeg ikke at forværre min Sag ved at appellere til Deres Højvelbaarenheds Følelser.

Deres Højvelbaarenhed har lovet mig at jeg skal blive behandlet retfærdigt. At nære nogen Tvivl har jeg aldrig hverken næret eller havt Anledning til; men jeg troer, der kan være flere

Anskuelse om det Retfærdige. Paa Siden af den strenge Retfærdighed staaer desuden Billigheden, og mon ikke denne skulle kunne virke noget til Fordeel for mig? Det er vist Deres Højvelbaarenhed bekjendt at min nærværende uheldige Stilling har sin første Kilde i den i sin Tid passerede ubeføjede Suspension, hvorved jeg blev berøvet min Praxis som Sagfører og for det første nød til, som den der i flere Aar var uden Embede, at fortræde største Delen af hvad jeg ejede, og dernæst, for ikke ganske at gaa under, at tage til Takke med hvilketsomhelst Embede, der kun nogenlunde kunde skjænke mig og mine Brød. Jeg fik ogsaa et, der langt fra at være nogen Erstatning for mit ufor skyldte Tab og Lidelser, kun i de første Aar nogenlunde afgav et tarveligt Udkomme, men i de senere aftog Indtægterne saaledes at jeg nu maatte frygte for, naar jeg ikke forflyttedes til det ansøgte Sorenskriverie, at blive borgerlig tilintetgjort. Jeg har imidlertid gjort Alt mit for at opfylde saavel min Families Fordringer, som dens Forsørger, som Statens, som dennes Embedsmand. Jeg har endogsaa med Hensyn til det sidste, paa den Maade høje Vedkommende selv have været saa gunstige at foreskrive mig, absolveret Statens Fordringer, og jeg øjner endnu Haabet om at blive reddet ved den ansøgte Forflyttelse, deels fordi jeg derved faaer realiseret hvad jeg ejer og sættes i Stand til at betale Statscassen, deels fordi jeg ved saadan Forflyttelse undgaaer at paadrage mig en større Gjeld, til hvis Betaling jeg ingen Udvej veed.

Men nægtes mig ogsaa denne Forflyttelse, uagtet jeg paa Grund af mine Embeds Aar og øvrige Egenskaber dertil maatte ansees værdig, og det blot fordi jeg har været nødt til at komme i Statens Gjeld formedelst dens egen Fremfærd imod mig, og tvungen af den yderste Nødvendighed, og det endog efterat jeg har opgjort denne Gjeld paa den Maade som Statens i denne Henseende Betroede har forelagt mig; saa maa jeg bitterligen beklage mig over denne min uheldige Skjæbne og finde det haardt saaledes at see mig ruineret af Grunde og Aarsager, som jeg ikke kan erkjende hverken for retfærdige eller billige.

Min Skjæbne staaer imidlertid hovedsagelig i Deres Højvelbaarenheds Hænder; thi uden at indstilles fra Det Kongelige Justis-Departement kan jeg vist ingen Befordring eller Forflyttelse vente. Jeg haaber derfor baade af Deres Retfærdighed og Deres Hjerte at De baade tilgiver og billiger hvad jeg har vovet at sige Dem til Fordeel for min Sag og at det ikke undgaaer Deres gunstige Opmærksomhed at en talrig Families hele fremtidige Vee og Vel staaer i nøjeste Forbindelse med hvad Deres Højvelbaarenhed under nærværende Omstændigheder foretager for eller imod mig.

Jeg beder endnu engang, at Deres Højvelbaarenhed ej vil miskjende den Frimodighed, hvormed jeg her har talt, men gunstigen undskylder samme paa Grund af at Sagen angaar min hele borgerlige Existence og derhos tilgive at jeg bruger denne Fremgangsmaade, som alene skeer for ikke at spilde Deres Velbaarenheds kostbare Tid i en Audients, hvortil ej heller Foredragets hverken Beskaffenhed eller Vidtløftighed synes at passe.

Christiania den 10de Januarii 1827.

Allerærbødigst

Hansson.

Først i 1831 lykkedes det Hansson å opnå befordring. Da han under 2. juli d. å. utnevntes til 2. *rådmand* i Bergen opnådde han ganske visst ikke nogen forøkelse av den faste gasje, 400 spd. men hertil kom nu 300 spd. til kontorutgifter samt $\frac{5}{7}$ -parter av de auksjonsdirektøren forhen tillagte intrader og $\frac{1}{2}$ -parten av de magistratssportler som tidligere hadde tilflydt magistrats-embedsmenn. Disse sportler m. v. var nylig blitt fastsatt ved kgl. resol. av 28. juni 1825. Det nye embede var i virkeligheten til ikke liten bedring for hans økonomiske forhold, men samtidig blev presset på tilbakebetaling av gjelden til Statskassen sterkere og medførte så store årlige avdrag at Hansson kun med yderste vanskelighet kunde klare de beskjedneste daglige behov, og snart ikke heller formådde dette, men måtte søke hjelp hos sine venner. Han var nu i en alder av 56 år og måtte ennu nøies med et

embede som i sin almindelighet betraktedes som promosjons-embede for unge menn. Som sådant valgte han selv også å betrakte det og undlot derfor ikke ved enhver leilighet å andra om befordring. I en ansøking av 1838 om by- og rådstueskriverembedet i Christiania opplyser Hansson at det har lyktes ham under utrolige savn å frigjøre sig for sin gjeld til Statskassen på 500 spd. nær. Han hadde årvisst innbetalt sin hele faste gasje som avdrag, men da embedssportlene i Bergen i de senere år stadig avtok, vilde han ikke lenger kunne gjøre dette, medmindre han opnådde befordring til det ansøkte embede, som han allerede for 21 år siden hadde vært kvalifisert til. Hverken til dette eller noget annet embede lykkedes det ham dog å bli befordret, og 26. september 1840 avgikk Hansson ved døden i Bergen, 65 år gammel.

Hansson var i all sin embedstjeneste en overmåte dyktig og arbeidsom mann, som i samarbeidet med sine kolleger og overordnede fikk høi anerkjennelse for grundig innsikt, klok vurdering og rask ekspedisjon. Det er mulig at manglende økonomisk sans blev hindringen for hans embedskarriere, i ethvert fall var den avlønning, som Staten den gang bød sine tjenestemenn, likefrem anvisning på en sulteforing, som ikke tålte yderligere påkjønning.

I den ganske midlertidige stilling som konstituert byfoged i Tønsberg feiret Hansson i en alder av 26 år sitt bryllup 29. novbr. 1801 i sorenskriver Buddes hjem på Roverud i Grue med den ennå ikke 20-årige *Magdalene Christence Conradi*.¹ Hun var født 12. febr. 1782 på Fredrikshald og døde 31. mars 1842 i Christiansand i huset hos sin sønn Christian, som da var justissekretær ved Stiftsoverretten. Hennes foreldre var postmester *Johan Christian Conradi* og 1. hustru *Christine Smith*, og hun tilhørte en tallrik familie, da faren i sitt første ekteskap hadde 12 barn og i sitt annet, med Maren Cathrine Haslund, 5, til sammen 17 barn, som næsten alle vokste op. Selv var Magda-

¹ Se [Z. Backer:] Familien Conradi i Norge s. 7 flg.

Detalj av kart over Bygdø fra 1801, i Folkemuseet.
«Adam Steens eller Schavenius' Jorder» er Hengsen,
som Rasmus Hansson kjøpte i 1813.

lene den næsteldste i flokken; hennes eldre søster, Johanne Margrethe Conradi hadde i 1799 ektet sorenskriver Lauritz Leganger Stang og blev mor til den senere statsminister Fredrik Stang, hennes yngste fullsøster, Thrine Conradi, født 1801, blev gift med læge, senere postmester Jens Skjelderup, og hennes yngste halvsøster, Johanne Helene Conradi, var født i 1818 og ektet i 1840 prost Johan David Haslund. Da postmesteren døde i 1821 i en alder av henved 67 år, efterlot han 8 uforsørgede barn, det yngste 3 år gammelt, hvis underhold måtte påhvile familien for øvrig. Hansson optok straks sin hustrus 21 år yngre søster Thrine Conradi i sitt hjem, og sikkerlig hadde flere av de andre tid efter annen kortere eller lengere ophold i hans hus. Ennvidere mottok han som barn i huset sin hustrus nièce Emilie Selmer, en bedårende ung pike som ikke kunde klare de vanskelige forhold i sitt barndomshjem i Fredrikshald og døde i 1828 i Skien som sin fetter Fredrik Stangs forlovede (se s. 33). Selv bodde Fredrik Stang i sin onkel Hanssons hus i en lengere periode i 1826—27 og sannsynligvis også tidligere.

Skjønt han i sitt ekteskap kun fikk 2 barn hadde Hansson således skjellig grunn til i sine embedsansøkninger å tale om sin «tallrike familie», og det kan neppe feile at han må ha vært en varmhjertet og opofrende mann, når hensees til de vanskelige økonomiske forhold, han levde under.

Som ung prokurator fra 1806 og inntil han økonomisk blev knekket i 1815, hvad foran er utførlig meddelt, hadde Hansson en god og innbringende praksis og erhvervet sig formående venner og forbindelser, hvad der er så meget mere bemerkelsesverdig som han kom fremmed og ubemidlet til Christiania og ingen rot hadde i denne by. Allerede efter 6 års skrankepraksis kunde han kjøpe hus, Dronningens gate 12, som han erhvervet ved skjøte av 9. oktbr. 1812 fra kjøbmann Andreas Hofgaard. Her hadde han siden sin bolig og sitt kontor inntil han ved skjøte av 5. juli 1820 solgte gården til bokhandler Morten Hartmann.

Like efter statsbankeroten i 1813 og den derav følgende store myntreduksjon med Forordningen av 5. jan., hvorved riksdaleren dansk courant blev redusert til 30 % og omsattes til riksbankdaler sølvverdi, kjøpte Hansson — måskje som spekulasjonsobjekt — ved skjøte av 1. mai 1813, som ovenfor nevnt, eiendommen Hengsengen på Bygdø av proprietær Hans Ernst Kinck på Berg i Nes på Hedemarken, der selv hadde kjøpt den av stadskaptein i Christiania, Adam Reutz Steen ved skjøte av 20. septbr. 1802. Prisen var 3500 rbd. sølvverdi (omsatt fra omtr. 11 700 rdl. d. courant), hvorav Hansson betalte de 2000 rbd. dels kontant og dels ved forskrivelse og forpliktet sig til med 3 måneders gjensidig opsigelse å innfri en 1. prioritets pantobligasjon i Hengsengen på 1500 rbd. (omsatt fra 5000 rdl. d. c.), som Kinck i 1812 hadde utstedt til bokhandler Andreas Dyhren-dahl; dertil kom en årlig avgift til Kongsgården på Bygdø på 79 rdl. 84 sk. Til «midlertidig sikkerhet» overfor Kinck utgav Hansson en 2. prioritets pantobligasjon på 1500 rbd. i Hengsengen, datert 5. mai 1813, og denne obligasjon blev igjen avlyst 3. febr. 1826.

Ved en taksasjonsforretning, som efter Hanssons begjæring blev holdt på Hengsengen av sorenskriver Heltzen 26. mai 1819, opplyses at der dengang kun lå 2 bygninger på eiendommen, nemlig en to-etasjes tømmervåning, inneholdende «husmannsstue med kjøkken og sal med et kammer med spisekammer», og en tømret ladebygning med låve, stall og fjøs. Jordveien var på 106½ mål (efter ny beregning 169 mål), alt opdyrket, men en del brukt til havnegang. Jorden var god, velhevdet og avgrøftet, og gården kunde føde 2 hester og 6 à 7 kjør. Utsæden blev opgitt til 5 tønner havre, 1 tn. bygg, ½ tn. erter, 14 tn. poteter, 1 kv. linfrø og 1 skjeppe hvete. Takstmennene, hvis navn fremdeles har god klang i Aker, Halvor Torgersen på Riis, Hans Grime-lund, Ole Holmen og Engebret Hoff, satte en verdi av 100 spd. på bygningene og 2000 på jordveien.

Med denne ansettelse var Hansson tydeligvis ikke videre fornøid og «forbeholdt det videre fornødne». Han foranlediget

Hanssons våning på Hengsergen i ombygget form. 1939.

Utsikt fra Hengsenen mot Bygdø sjøbåd. 1939.

ny taksasjonsforretning avholdt, og 29. juli 1819 møtte sorenskriver Heltzen atter op på Hengsengen, men nu med et sett takstmenn, som utelukkende var byfolk. Det var kasserer i Enkekassen Jonathan Aars, advokat Nils Aars, grosserer Morten Petersen på Øraker og fullmektig Jacob Dybwad. Og nu gikk det bedre. Taksten på bygningene kom op i 150 spd. og på jordveien i 2500 spd., tilsammen 2650 spd., og hermed slo rekvirenten sig tilfreds.

Tross alle økonomiske vanskeligheter synes det som Hanssons hjem har vært meget gjestfritt, om enn efter datids forhold med beskjedne personlige behov. Særlig blev Hengsengen, når Hanssons var flyttet ut sist i mai for der å tilbringe sommertiden, et møtested for megen munter ungdom, selv om lokalitetene ikke kan ha været synderlig rummelige. Lægen, senere postmester Jens Skjelderup som i 1833 blev Hanssons svoger, har i sine «Barndoms- og ungdomserindringer»¹ nogen trekk derfra. Han forteller således at han med Hanssons sønn Christian og brødrene Thomas og Fredrik Stang foretok en seiltur som endte med at de slo sig ned på Hengsengen, og her fikk han første gang se sin senere hustru Thrine Conradi, «mine unge venners riktig unge tante, men dog alltid nogen år eldre enn nogen av oss. Hun hadde allerede været fetert som en av byens smukkeste og elskverdigste unge damer». Det blev forlibelse og — efter å ha tilbragt aftenen for Torvslaget 17. mai 1829 i Hanssons hjem — forlovelse, som foreløbig skulde være hemmelig for alle andre enn Hanssons, hos hvem han var velkommen når som helst og spiste middag om søndagene. Men da der også kom andre besøk, som intet skulde vite, var paret ofte «meget genert». Henrik Wergeland hadde ikke mindre enn 3 flammer innen Hanssons fire vegger, men tross dette kom han dog ikke til Hengsengen, men måtte nøie sig med å bruke langkikkert fra en høide ved Frognerkilen, hvad nærmere er meddelt s. 33 under den ene av «flammene», Caroline Hansson.

1 Trykt i dansk-norsk Personalhist. Tidsskrift VII. 1.

Da Hansson i 1831 flyttet til Bergen som rådmann falt det ham naturlig å søke Hengsengen avhendet. Den 1. prioritets pantobligasjon av 5. mai 1813 til Hans Ernst Kinck på 1500 rbdlr. sølvverdi var 12. novbr. 1825 omsatt i en 1. prioritets pantobligasjon til Norges Bank på 1600 spd. (6400 kr.) og dernæst hadde godseier Mogens Mathiesen som selvskyldnerkausjonist 2. prioritets pantobligasjon på 2588 spd. 90 sk., datert 21. mai 1827. Til tross for alle økonomiske vanskeligheter sees ikke foretatt en eneste utpantning for skatter før 24. mars 1832, da fogden gjorde eksekusjon for 159 spd. 75 sk., men da var Hansson bosatt i Bergen; beløpet blev betalt 8. jan. 1836.

Under 22. mars 1832 lot Hansson ved sin sønn Christian Hansson oprette en forpaktningkontrakt med Christian Krefting, hvorved denne for 3 år mot en årlig avgift av 120 spd. forpaktet Hengsengens jorder 3: det nuværende «Hengsengjordet», som strekker sig fra veien til Kongsgården og til Bygdø Sjøbad, påtok sig vedlikehold av husene og betalte skattene. Kontrakten kunde opsies med gjensidig 3 måneders varsel. Denne kontrakt blev igjen opsagt i 1836 og da Hansson formentlig ikke lenger maktet å sitte med eiendommen, satte Mathiesen den til auksjon og fikk tilslaget for en sum av 1850 spd. og skjøte meddelt 1. aug. 1836. Den følgende 7. oktbr. solgte Mathiesen den videre til fabrikkier Johann Ludwig Tiedemann for 2650 spd. Næste eier var bokhandler Christopher Andreas Dybwad som i 1846 betalte 5300 spd., derefter englenderen Charles Bramford, som i 1873 betalte 10 000 spd. og hvis universalarving Henriette Victoria Bramford i 1883 solgte Hengsengen for 48 888 kr. til kong Oscar II, der la denne eiendom under Bygdø Kongsgård.

Hvad bygningene angår efter Hanssons tid viser det sig at Tiedemann opførte ny våning m. v., og av en taksasjonsforretning av 25. novbr. 1846 fremgår at denne våning var «en stuebygning» 12 alen lang, 12 alen bred og 5 alen høi, taksert til 250 spd. Den gamle 2-etasjes tømmervåning fra 1819 var nu tilbygget og kaltes «bryggerhus», taksert til 130 spd. Ved en

Familiegruppe fra 1807.

Daværende overrettsprokurator Rasmus Hansson, hans hustru Magdalene Hansson, f. Conradi, med sønnen Christian, f. 1807, datteren Caroline Hansson (til venstre), f. 1802, og fru Hanssons søster Thrine Conradi, f. 1801.

taksasjonsforretning av 30. juni 1848 anføres at der siden 1846 er opført en 2-etasjes hovedbygning, 25 alen lang, 17 alen bred og 9 alen høi, bordtekt og inneholdende 13 uinnredede værelser. Den blev taksert til 1200 spd. og fikk i 1855 en brandtakst på 3300 spd.; det er den bygning som for tiden beboes av overingeniør Meyer.

Efter rådmann Hanssons død i Bergen i 1840 blev skifte i hans dødsbo sluttet 17. septbr. 1841 med en inntekt av 243 spd. 8 sk. Herfra gikk skifteutgifter med 120 spd. 71 sk. og prioritert gjeld 14 spd. 67 sk., hvorved blev i behold et beløp på 107 spd. 110 sk., som «vil tilfalle godseier Mogens Mathiesen i Christiania som fordringshaver for 2277 spd. 83 sk. for et innfriet kausjonsbrev, for hvilket beløp han er meddelt pant i alt hvad den avdøde eier efter i rette tid og for Enkekassen eftertinglyst pantebrev.» De andre kreditorer fikk intet utlegg.

Rådmann Hansson og hustru hadde 2 barn [3 a—3 b]:

- 3 a. **Caroline Fredrikke Hansson**, født 19. mars 1802 på Fredrikshald under morens besøk hos sine foreldre, døde ugift 11. mai 1858 hos sin bror sorenskriver Christian Hansson på Lerberg på Eker, i hvis hjem hun tilbragte sin siste tid.

Innen familien er der bevart ytterst få trekk om frøken Caroline, ja næsten bare at hun var et klokt menneske som holdt sig til livets realiteter. Men hennes navn er i senere tid kommet frem i forbindelse med Henrik Wergelands ungdomstid, da han hadde sine flammende forelskelser, og finnes i «Nytaarsvers 1826 til Jomfruerne Emilie Selmer, C. Conradi, C. Hansson, fru Praëm og frk. v. Krog»:¹

Mat klinger Harpen naar Jorden mon hvile
Slumrende hen udi Vinterens Skjød,
Sneens Liglagen vor Moder omfavner,
Om hendes Isse vi Blomsterne savner.
— Dog jeg maa glemme Naturen er død,
Naar Skjønnere smiler.

¹ Meddelt av skuespiller Olaf Hansson i Aftenposten for 30. decbr. 1911, inntatt i Jæger og Seip: Wergelands samlede skrifter 1: 1. s. 5—6 og meddelt av professor Fr. Stang i avhandlingen «Fra Henrik Wergelands studenterdage» i Edda 1917, s. 177 flg.

«Ermelundshuset».

Broderi på hvit silke av Caroline Hansson. Datert 24. juli 1819.

Ja skjønnere Blomster end Dødelig finder
Danner den Krands jeg besyngte nu vil!
Ei Minnødens¹ den skinnende Krone,
Ei Himmelens Belte den stjernede Zone
Straaler saa yndigt, beskeden og mild
Som mine Gudinder!

En nysprungne Rose *Emilie* er,
I Øiet Forglemmigei smiler.
Og Himmelske Ynder den Rosenknup bær.
Og Uskyld i Bægeret hviler.

En Lillie er *Thrine* — den Lillieblomst er
En Vugge for Skjønhed og Dyder,
Og Stemplet, som paa Diademmet den bær,
Er «Lillien» just Skjønhed betyder.

Hvad dufter vel sødt som dit Snehvide Blad,
Du yndige smukke Jasmine?
Hvad yndes vel saa som Talenternes Rad
I Dit Diadem *Caroline*?

Beskedent saa smiler den blaae Glemmigei,
Den skjuler sin Skjønhed bag andre.
Saa yndigt, beskedent gaa altid din Vei
O *Hedchen!* Gid alle saa vandre!

Viola! jeg fletter dig ind i min Krands
Elise, jeg hylder din Ynde:
Hvad er uden Denne vel Skjønhedens Glands,
Nei skjøn er man ei uden Ynde!

Min Lyra jeg stemmer ved Nyaarets Rand
Dens Toner er vildfarende Due,
Som flagrer og flyver i Vinterens Land
— Ak, den er saa venlig at skue.

Den banker og banker paa Vinduet med
Nebbet, thi Duen den fryser.
Luk op mine Damer! Den bringer jo med
Et Brev — ak den Lille den gyser.

Men straxen den synger og ønsker det, at
Den Krands ingen Dødelig saare.
Den Krands ikke visne i Alderdoms Nat.
Den Krands ikke dugges af Taare.

¹ ? Minnødens ø: Ariadnes.

Av de unge damer, som her besynges, er den første den da 18-årige *Emilie Selmer*, en yndig og fra alle hold beundret og avholdt ung pike som blev gjenstand for en av Wergelands dybeste forelskelser, måskje den dypeste; hans «Stella». Hun var optatt i justissekretær Hanssons hjem som nièce av hans hustru, hvad nærmere er meddelt s. 23, og da Wergeland ikke vanket der og således ikke hadde adgang til å komme den elskede på nærmere hold, når familien i sommertiden opholdt sig på Hengsen, var han henvist til å manøvrere med langkikkert fra en av høidene ved Drammensveien. Han forteller selv i «Hasselnødder»: «Familien var flyttet paa Ladegaardsøen og jeg havde straks skaffet mig en udmerket Dollond¹ for at faa øie gjennem den paa min elskede den fjerdingsvei over fjorden. Det var nok for mig. I 14 dage var jeg det lykkeligste menneske. Næsten hver morgen kl. omtrent 6 saa jeg min tilbedte komme ud i en nydelig morgendragt for at tilse blomsterne. Men da fik jeg vite av en blomsterkone at jeg hadde tat feil av landstedet, saa den jeg hadde betragtet med saadan henrykkelse maatte være den rike kjøbmand P.'s ikke for smukke kone. Det rette sted kom nu i kikkerten, og i de næste 14 dage var jeg virkelig saa lykkelig at opdage en fruentimmerskikkelse som kunde være hende.» . . . Imidlertid blev Emilie Selmer 1. novbr. 1826 forlovet med sin fetter og Wergelands venn Fredrik Stang, hvad naturligvis bragte dikteren i harnisk, men neppe noget avgjort brudd mellem rivalerne. Noget senere reiste Emilie til Skien til Hanssons venn sorenskriver Morgenstjerne og her døde hun av tyfus 31. oktbr. 1828, 20 år gammel. Stang giftet sig senere med Morgenstiernes datter Augusta og kalte sin førstefødte sønn Emil; det blev den senere statsminister.

Den næste «flamme» i diktet er *Cathrine*, almindelig kalt *Thrine*, *Conradi*, som er omtalt s. 23, og derpå følger *Caroline Hansson*. De to sistnevnte er søstrene *Hedvig* og *Elise v. Krogh*, døtre av oberstløytnant Christian Georg Fredrik v. Krogh på Mork i Eidsvold. Hedvig var født i 1805 og blev i 1825 gift

¹ Berømt engelsk optiker, John Dollond.

med prokurator, tilsist byfoged i Drammen Jens Obel Praëm, men skilt fra ham og gjengiftet i 1838 med sin tremenning rittmester Henrik v. Krogh. Praëm hadde været en av Wergelands kjæreste venner, men blev i 1828 hans mest innbidte motstander, og de processer han siden både for egen og andres regning førte mot Wergeland blev de vesentligste årsaker til at dikteren ikke slapp frem på den geistlige embedsbane og dermed til det mismot som knekket hans krefter.

- 3 b. **Christian Rasmus Hansson**, født 23. mai 1807 i Christiania og død 9. decbr. 1872 på Eker. Sorenskriver.

Mens hans far fra 1817 var konstituert byfoged på Fredrikshald, gikk Christian Hansson på denne bys skole og kom så på Christiania kathedralskole. Herfra dimittert tok han examen artium med laud. i 1824 og i decbr. samme år examen philos. likeledes med laud. En måneds tid forinnen han gikk op til sistnevnte eksamen inngav han under 1. novbr. ansøking om konstitusjon i et adjunkt-embede ved Fredrikshalds lærde skole. Han var da 17½ år gammel! «Da min fars lidet indbringende embede og derav følgende uheldige økonomiske stilling daglig forværres, ser jeg mig nødsaget til — indtil hans embede forbedres eller han til et bedre forflyttes — selv at sørge for mit udkomme. Dette kan jeg imidlertid ikke her i Christiania, da de overmaade mange ældre studenter opta alle informationer, og jeg nødes saaledes til andetsteds at se mig om efter en lærerpost, som jeg kunde være istand til at paata mig». Skolens daværende bestyrer, overlærer Frølich, som fra Kirkedepartementet fikk ansøkingen til uttalelse, kjente ikke Hansson personlig, men hadde efter innhentede opplysninger bragt i erfaring at «han roses for et godt hoved». Til hans kunnskaper — adjunkten skulde undervise i historie og gresk — hadde man imidlertid kun kjennskap fra siste examen artium, og på dette alene turde man neppe med sikkerhet bygge: «Da man ei straks er

lærer, om man end har ophørt at være discipel, kunde det vel synes noget betænkelig ubetinget at anfortro de unges vejledning, jeg vil langt fra sige i ukyndige, men dog i mindre paa-lidelige og uvante hænder, hvortil endnu kommer den omstændighed at angjældende, som for faa aar tilbage skal ha været elev ved forrige herværende institut, vil, ved sin ansættelse som lærer, gjenfinde fordums skolekammerater blandt sine elever i skolens øvre klasser». — Da der imidlertid ikke hadde meldt sig nogen konkurrerende ansøker til posten, fant overlæreren at man vel fikk slå noget av på fordringene og ansette Hansson. Men han vilde uttrykkelig foreslå at han blev pålagt ½ års opsigelsesfrist, for å undgå vanskeligheter som skolen nys hadde været utsatt for, og derhos også at departementet lot utferdige en instruks, «hvori det gjøres ham til ufravikelig betingelse ved nidkjærhet, egen flid og omhyggelig selvforberedelse, især i begyndelsen, at bøte paa den unge alder og uerfarenhet». — Under 21. decbr. 1824 blev Hansson meddelt konstitution i adjunktembedet, idet departementet innførte kravet på ½-årsopsigelse, men ikke fant å kunne pålegge ham den annen av overlæreren foreslåtte betingelse.

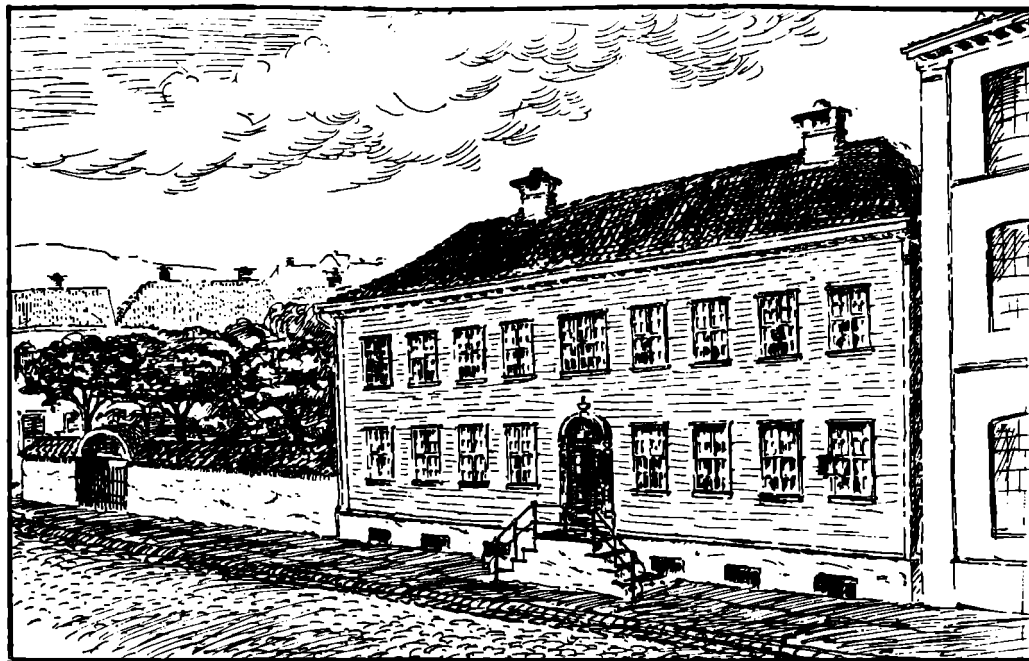
Hansson tiltrådte embedet 1. jan. 1825 med en gasje av 252 spd. årlig. Det var hans forutsetning at der i denne virksomhet skulde levnes ham tid til på egen hånd å drive embedsstudier, men heri blev han snart skuffet. «Skjønt jeg vel i ordets egentlige forstand har tid tilovers, vil det dog gunstigst indsees at jeg efter 5 à 6 timers daglig information ikke kan — og heller ikke nogen kan — være oplagt til sidenefter at arbejde paa egen haand». Han fant derfor allerede 19. septbr. 1825 å måtte søke sin avskjed fra årets utgang for å kunne fortsette sine studeringer, «det eneste, hvorpaa jeg for fremtiden har at stole». Overlærer Frølich fant ikke å kunne gjøre andre vanskeligheter enn at kravet på ½-års opsigelse ufravikelig måtte oprettholdes, og skolens eforer sluttet sig hertil, idet de uttalte håpet om at skolen måtte få en ny habil adjunkt, «naar den Kgl. Regjering vil vise den bevaagne omhu for skolen at bevilge en anstændig og til-

fredsstillende løn». Under 28. oktbr. 1825 bevillet departementet Hansson den ansøkte avskjed fra 19. mars 1826, hvis posten ikke forinnen kunde bli besatt eller lesetimene på tilfredsstillende måte overtatt av de forhånden værende lærerkrefter. Da dette ikke lot sig gjøre, forblev Hansson i embedet til nevnte datum.

I den følgende tid forberedte Hansson sig til juridisk embeds-eksamen, idet han dog samtidig måtte sørge for sitt eget underhold. Han var således i et års tid fullmektig ved Generalstabens byrå, derefter en tid lang konstituert som justissekretær ved Stiftsoverretten og fra 1830 ekstraskriver i Justisdepartementet. Under 17. decbr. 1832 blev han cand. juris med haud illaud. til den teoretiske og laud. til den praktiske prøve.

Fra sin tjeneste i Justisdepartementet blev han derefter i 1835 konstituert som 2 n e n r å d m a n n i Bergen under sin fars vedvarende sykelighet. Da han herfra søkte befordring 28. mars 1836, erklærte stiftamtman Hagerup at «likesom Hansson i denne funksjon umiskjendelig har bidraget til forretningernes hurtige fremme, har han tillike lagt en saadan embedsdygtighet for dagen, at det efter Stiftets erfaring ikke er at tvile paa at han jo vil være vel skikket til at forestaa et juridisk embede, saafremt et saadant naadigst maatte bli ham betrodd. Paa grund av de mange her i staden værende offentlige stiftelser, hvis specielle bestyrelse magistraten fordeler mellem sig indbyrdes og hvorav ikke faa er blit 2den raadmand til del, har denne embedsmand mange og tildels forviklede forretninger at vareta, men supplikanten har vist med et sikkert og hurtig praktisk blik saa vel at sætte sig ind i dem, at man neppe av en ældre og gjennom lang erfaring øvet forretningsmand skulde ha ventet dem bedre utført.»

Under 30. juli 1836 blev Hansson utnevnt til justissekretær ved Christiansands Stiftsoverrett. I de syv år, han forblev i dette embede, var han i tilsammen 3 års tid fungerende 2nen assessor i Overretten, fungerte derhos i 4 år som politifullmektig, ½ år som politimester og bestyrte Stiftsdireksjonens kontor i 6 år.

*Domkirkegaten 6 i Bergen,
hvor Hansson bodde som politimester og som byfoged.*

Ved vakanse i politimesterembedet søkte han dette og blev også innstillet av regjeringen, men fikk det ikke, da kongen ønsket en annen kandidat. Da hans funksjon som politifullmektig der- ved ophørte, fant Hansson sine inntekter så reducirte at han i 1843 måtte søke hurtigst mulig befordring. Gasjen var ikke stort bedre enn hans tidligere adjunktlønn, nemlig 318 spd., og em- bedssportlene avtok efter som de offentlige og beneficerte saker tiltok, så de nu såvidt strakte til å dekke kontorutgiftene. «Jeg er i denne hjælpeløse forfatning ogsaa berøvet adgangen til privat erhverv, der staar andre juridiske embedsmænd aaben, idet en av mig ansøkt dispensation fra bestemmelsen i Plakaten av 8. januar 1802 § 2 er avslaat ved Høieste Resol. av 27. septbr. 1842». Stiftamtman Sem medgav ham følgende an- befaling:

«Som konst. assessor i Stiftsoverretten, især medens assessor Kiørboe var fraværende ved siste Storting, har Hansson hat rik anledning til at godtgjøre sin duelighet. Han har nemlig, efter en ved denne Overret vedtat, i flere henseender mindre riktig bruk, som konstituert for yngste assessor votert først i alle saker, og Stiftet bør anta at han har hat ikke alene en væsent- lig del i den faktiske fremstilling, men ogsaa i resultatet av dom- mer, og likesom Stiftet har fundet disse velgrundede, saaledes er de til Høiesteret indankede, idetminste paa faa undtagelser nær, stadfæstet.

Som en av formændene her i staden har Hansson i repræsen- tantmøterne vist, at han besidder meget talent for forretninger og har et klart og tydeligt foredrag. I det hele har Stiftet ved alle leiligheter lært ham at kjenne som en av naturen med mere end almindelige evner utrustet mand.» —

Under 13. novbr. 1843 blev Hansson befordret til politi- mester i Bergen. I dette embede fikk han å foreta hvad trygt kan betegnes som et oprydningsarbeide, og stiftamtman Ha- gerup finner sig da ogsaa opfordret til i 1848 å gjøre nærmere rede herfor i følgende erklæring:

«Fra den tid Hansson overtok bestyrelsen av politimester-

embedet her i staden har han med utrættelig virksomhet bestræbt sig paa at holde et strengt og aarvaakent politi, og det vil ikke kunne nægtes at disse hans bestræbelser, om de end har paaført ham ubehageligheder, der i en embedsstilling som hans vanskelige kunne undgaas, dog har havt gavnlige følger for det offentlige.

. . . Det geraader ham til umiskjendelig fortjeneste at han har vidst at forskaffe sig et underordnet personale, der fortjener at nævnes som mønster for politibetjente saavel med hensyn til ædruelighet som til orden og konduite.

Saa driftig Hansson end selv er, vilde det dog ikke kunne lykkes ham at holde byens gatedrenger i en ave, der hittil fast har været ukjendt her paa stedet, og i øvrigt at hævde den orden som alle vegne spores inden politijurisdiktionen, dersom han ikke hadde gjort saa heldigt valg av politibetjente, der anvender deres hele tid til at inspicere i staden, som i denne henseende er inddelt i 8 distrikter.

Foruten at Hansson har ved sin indstilling bevirket Lov av 6. april 1845 angaaende avgjørelse av mindre politisaker, der har avhjulpet en ikke uvigtig mangel i retspleien hvad dette slags politisaker angaar, har han ved indstilling til Stiftet om paaanke av flere politiretsdommer git anledning til at ikke faa av disse er blit forandret i Høiesteret og derved tillike bevirket forandring i flere i praktisk henseende viktige principper, der forhen av politiretten befulgtes.

Med ulovligt maal og vegt har Hansson hat et strengt indseende, der heller ikke har forfeilet sit øjemed, idet at klager i denne henseende, der tilforn ikke var saa ganske sjeldne, nu aldeles ikke høres, og under de i indeværende sommer stedfundne høie kornpriser har han ved flittigen at undersøke beholdningerne og ved andre hensigtsmæssige foranstaltninger søkt, saavidt mulig, at ramme almuens tarv og at avverge nød blandt den fattige del av indvaanerne, likesom han og ved at gjøre opmerksom paa de misligheter, han fandt at gaa i svang med hensyn til brødpriiserne, har vist at det ogsaa i denne retning var ham om at gjøre

at avskaffe misbruk, hvor gamle og hævdede de end maatte befindes at være.

Naar Stiftet endelig tilføier at man skylder politimester Hansson et motivert forslag til en fuldstændig reorganisation av Bergens brandvæsen, og at der haves et lignende forslag fra ham til reorganisation av byens vagtvæsen . . . saa vil det formentlig befindes at denne mand har i den korte tid, hvori han har været ansat her, utøvet en virksomhet og lagt for dagen en nidkjerhet, der gjør ham fortjent til en passende forfremmelse, hvortil Stiftet ifølge alt det ovenanførte skylder paa det bedste at anbefale ham.» —

Under denne opsplitende og overordentlig anstrengende virksomhet hadde Hanssons helbred vært utsatt for en så sterk påkjenning at den nu krevet særlige hensyn. Korpslæge Bull erklærte at han enten måtte komme over i et roligere embede eller også være forberedt på langvarig sykeleie og dermed følgende arbeidsudyktighet. Av helbredshensyn og tillike fordi politimesterembedets inntekter ikke opnådde nogen forhøielse av Stortinget, hvad departementet hadde stillet ham i utsikt, søkte Hansson Bergens byfogedembede og utnevntes til dette 3. april 1849. Med ypperlige erklæringer om usedvanlig, dyktig og fortjenstlig virksomhet også i dette embede blev han efter ansøkning utnevnt til sorenskriver i Eker, Modum og Sigdals velavlagte sorenskriveri 22. decbr. 1853. Og i dette avgikk han ved døden 9. decbr. 1872 på skrivergården Lerberg på Eker «som en av vort lands mest begavede og dygtigste embedsmænd».¹ — I 1860 blev han av den sachsiske konge utnevnt til ridder av Albertsordenen.

Ved Hanssons død skrev biskop Jørgen Moe følgende vers.²

Hul er Jorden. Ved vor Side
Synker ned, mens frem Vi skride,
En for En, som Vi har kjær.
Tallet tyndes mer jo længer;
Sidst vort eget Gravdyb stænger —
Bristefærdig Skorpen er.

Han som nu sank i — hvor brændte
Aanden og som Hilsner sendte
Funker til alt godt og smukt.
Vid og Lune sprang fra Læben;
Dog hvor tidt han dybt sad greben
Naar hans Bibel op var lukt.

¹ Christiania Aftenblad nr. 287 for 1872. ² Morgenbladet nr. 347 A for 1872.

Lerberg sorenskrivergård på Eker ca. 1885 med sorenskriver Johan Blackstad på verandatrappen.

*Lerberg sorenskrivergård på Eker, 1892,
med sorenskriver Claus Andreas Urbyes familie foran verandaen.*

Djærv og klar paa Dommersæde,
Lys og glad i Venners Kjæde
Og mod Sine hjerteøm —
Med en Bund i brede Bringe,
Som ved Alting kunde klinge,
Gik han som i Sangerdrøm.

Ved vor sidste Ordeskifte
Taltes kun om Himlens Rifte,
Gjort ved Jesu Christi død,
Nu, jeg haaber, han har vundet,
Renset gjennom den og fundet
Trætheds Hvile dyb og sød.

Men hans Børn, hans Ægtemage,
Barnefrom i Lyst og Klage,
Trøste Herrens Aand og Ord.
Give Gud, Vi engang syng
Maa med ham i Salig Klynge
Seirens Sang i Himmelkor.

I Christiansand var Hansson fra Formannskapslovens ikraft-treden i 1837 medlem av byens formannskap. I årene 1837—42 deltok han i redaksjonen av «Christianssands Stiftsavis». Da de festligheter som byens borgere avholdt i 1837 til ære for stift-
amtmand de Schouboe, kort før denne overtok et statsrådembede, blev gjort til gjenstand for blodig harcellas i Wergelands «Statsborgeren», fikk Hansson også sitt pass påskrevet: han var «gjeste-
budsbarde, stemmede sin harpe, og som Orfeus fik han ikke-
mælende til at syng paa melodien «Det gamle Göthalejon hviler», og «Tidens viide Bølge» fik han til at logre(!) og over den sendte han «de rørte Sjeles Farvel», — Deputationen fra Mandal, bestaaende av 7 Stykker, ankom bekvemt nok til at kunne være vidne baade til de rørte Sjeles og det rørte Smørs Farvel» Den som skal ha moret sig mest over harcellasen var Hansson selv, ti han var en jovial og humørfylt herre, som satte pris på både å høre og returnere en kvikk replikk. Dette fikk han den rikeste anledning til under sin embedstid i Bergen. Her varte det ikke lenge innen den unge politimester blev en bemerket størrelse, som det stod respekt av. Og hertil bidrog for det første hans ytre, et høit og drøit korpus, som ropte av veien når han i rask, men alltid verdig kadence med armene ført sterkt bakover viste sig i gatene. I motsetning til mange av sine embedsbrødre var han på ferdø allesteds for å inspicere, og under disse vandringer fant han det ikke under sin verdighet å gripe aktivt inn i arrestasjoner og ta et kraftig tak i syndere som

skulde på stasjonen. Og denne opreden falt mangen gang rett beleilig, da politiet var fåtallig og tillike bestod av eldre folk. Dernæst optrådte Hansson med kraft og myndighet som den vel rangerte jurist og administrativt praktiske og fremsynte mann i alle embedet vedkommende saker. I 1845 holdt han således et foredrag i Bergens bystyre, hvori han søkte å påvise nødvendigheten av å skaffe Vågen et vern mot de nordlige vinder og imøtegikk kraftig dem som hadde sine innvendinger. Han foreslo at der blev bygget et breakwater utenfor Skoltegrunnen, og Havnekommissjonen foreslo at der i dette øiemed blev dannet et fond, men forslaget falt, og først i 1862 blev en molo bygget. Hansson var således den første som arbeidet for den betydningsfulle dekning av Vågen.

Allerede kort efter at Hansson hadde overtatt politimesterembedet i 1844 viser «Bergens Adressecontoirs Efterretninger» for 22. mai at han var dratt tilfelts mot visse forhold som trengte en mere tilfredsstillende ordning. «Foranlediget ved at hr. politimesteren allerede har vist en del eller enkelte av skjænkeverterne den høflighed at han har ladet dem indkalde paa politikammeret og advaret dem mot nattesæte og kortspil, saa vil man heller ikke undlate den høflighed at gjøre opmærksom paa at loven er like for alle; og at det var ønskelig om en saadan advarsel strakte sig til enhver som med spirituosa og kortspil dag og nat befatter sig Vertshuset «Vestindien», hvor der bevertes med punsch hele natten ved siden av andre lovstridigheder, paapektes i særdeleshed tillikemed Hans Petersen og mange flere, som saavel paa sabaten som under gudstjenesten uten nogensomhelst ret bevertes og doubler baade nat og dag som til enhver anden tid. Slemmt var det om ikke den største del av politiet herom har kundskap. Forøvrig blir det enhvers sak at passe sig selv.» Noget senere lot Hansson utstede en politiplakat for å hemme «det lovstridige og uanstændige forhold, hvori tildels voksne personer, men fornemmelig halv voksne drenger og barn paa offentlige gater gjør sig skyldige, idet de ved skriken, skraalen og anden alarm forulemper forbigaaende»; han gjør derfor op-

merksom på at han i medhold av Forordn. av 24. jan. 1710 akter å arrestere slike kumpaner og straffe dem med mulkt, ris, pisk eller arbeide. I 1845 lot han statuere et eksempel, da to 15-års gutter hadde holdt spektakel utenfor jomfru Sars' hus på Engen og kastet skarn inn i hennes værelse: synderne fikk sig en omgang pryl på rådstuen. Dette bragte en innsender i avisen i harnisk, men publikums sympati var stadig på politimesterens side.

I 1848 hadde den nylig tiltrådte energiske rådmann Steen vakt uvilje ved den rigorøse måte, hvorpå han gjennomførte den nye fattiglovs bestemmelser. Svake luftninger fra Februar-revolusjonen hadde tydeligvis nådd Bergen, og en del sjauere og fattiglemmer samlet sig for å slå rutene inn hos rådmannen og måskje insultere ham på mere håndgrikelig måte. Han hadde derfor fått det råd å forlate sin bolig og satt nettop og spilte whist i huset rett over gaten, da politimester Hansson kom kjørende i en drosje midt inn blandt urostifterne for å lese oprørsloven. Han reiste sig i sætet og begynte: «Mine herrer og damer! Høitærede medborgere!» — Dermed lusket de revolusjonære damer og herrer stille og pent av. Men der var de som forstod at politimesteren her hadde stor suksess som humoristisk skjelm.

I «Bergens Stiftstidende» for 30. jan. 1851 leses en ganske pussig hundehistorie, hvori politimesteren spiller en hovedrolle. Hansson holdt hund, og det samme gjorde hans gjenbo kjøbmann D. Lau. Hansson gjorde visit til gamle bekjente; hans hund søkte å skaffe sig nye, og blev på det vennligste mottatt av kollegaen på den annen side av gaten. Der blev snuset fra begge sider, og alt syntes å ville løpe av til gjensidig tilfredshet, inntil Hanssons hund en dag fant at den av hensyn til sin herre burde ha mere frihet enn sine kamerater. Dermed var slagsmålet i full gang og endte med at Lau's hund siden stadig gav den nogen nakkedrag, så den fôr hylende hjem. Nu fulgte ordre fra politimesteren at Lau måtte sette munnkurv på bestet. Dette blev gjort, og der inntrådte en stille fredsperiode, inntil en stor skibshund en vakker dag overfalt Lau's hund og var iferd med å

maltraktere den da munnkurven plutselig røk. Dermed vendte bladet sig, og skibshunden fikk sin drøie bekomst. Episoden fulgtes med interesse av Lau og Hansson, som lå i hvert sitt vindu — ellers var der ikke et menneske i gaten. «Tag Deres hund ind!» ropte politimesteren, men Lau lot som intet, og var også stokk døv da Hansson brølte: «Tag Deres hund ind, eller jeg skal djevelen styrte mig lære Dem!» Det endte kort og godt med at politiet hentet Lau's hund og druknet den. Senere viste det sig at Hanssons hund også kunde bruke sine tenner og slett ikke var ufarlig for barn i gaten! Lau gjorde sig da den særdeles fornøielse å sende politiet anmodning om at den måtte forsynes med «mulebånd» i en lengere innberetning, som Hansson remiterte med ortografiske rettelser, hvorpå Lau sendte ham 24 skilling for hans umake med «skolemestereringen». Hansson takket for oppmerksomheten og meddelte at «summen» var oversendt asylt.

Av mange eksempler på politimester Hanssons konduite kan nevnes følgende:¹ Under koleraepidemien i Bergen i 1849 var strenge regler gitt til betryggelse mot smittefaren, navnlig mot ceremonier ved begravelser og da ganske særlig mot likfølger. Da kjøbmann E. A. Wallendahls hustru var død av kolera 3. mars, kunde han ikke bringe over sitt hjerte å la begravelsen skje på den formløse, frastøtende måte, som forlangtes, men vilde gjøre det så høitidelig som efter omstendighetene mulig. Han utså et gravsted som lå 2 à 300 plasser fjernt fra de nærmeste tettstuede koleragraver, og ledsaget av et efter omstendighetene tallrikt følge skjedde jordfestelsen under klokkenes kimen med musikk og tale av presten Sven Brun. Wallendahl søkte samtidig å få festet gravstedet for familien. Straks efter foranlediget avisskriverier — også i «Morgenbladet» — at forholdet blev gjort til gjenstand for politirettssak. Hansson uttalte sig da meget forståelsesfullt: «han saa og ikke saa, hørte og ikke hørte og vilde ikke lægge en tung haand til familiens dype sorg», men som politimester fant han at der var gått noget for vidt og vilde

1 Meddelt av overrettssakfører Kristen Faye, Bergen.

derfor illegge Wallendahl en mulkt på 2 spd., hvad han selv meddelte Wallendahls svigersønn bankchef Faye, såsom den gamle skulde lates i fred. Ved overpolitiretten 10. april blev Wallendahl frifunnet for enhver tiltale. Hansson lot sig forøvrig forlyde med at det var ikke Wallendahl, som «Morgenbladet» vilde ha fatt på, men ham, Hansson, for redaktør Stabel og han var ikke gode venner.

Som sorenskriver nød Hansson også en ganske ualmindelig anseelse, og på hans fyndord og jovialitet blev det satt megen pris. Han hadde for vane å ta sig en durabel middagslur; og Gud nåde den som da vekket ham i utide. Nu hadde Hansson satt op en ny vindfløi på uthuset med bokstavene E. M. S. S., og en vakker eftermiddag kom en fremmed herre kjørende som endelig måtte tale med sorenskriveren. Denne sov, men det blev efter alvorlig overveielse funnet nødvendig å vekke ham. Idet Hansson oprørt kommer rusende ind i stuen, går den fremmede ham vennlig imøte og begynner konversasjonen med spørsmålet: «hvad betyr dog bokstavene E.M.S.S., som står i vindfløien, herr sorenskriver,» «De betyr *Efter Middag Sover Sorenskriveren,*» var det prompte svar. — Ved sin bortkjørsel fikk spørgeren vite at de betydde *Eker, Modum, Sigdal Sorenskriveri.* —

Under sitt opphold i Bergen bodde Hansson tilleie i baker Brandis gård, Domkirkegaten nr. 6, hvortil hørte en stor og rikt beplantet have, som er forherliget av dikteren Carsten Hauch i hans Barndomserindringer. Hauchs far, som fra 1792 til 1802 var stiftamtman i Bergen, eide nemlig huset nedenfor, og fra kvisten hadde den senere dikter det vakre anlegg for øie. Nabo-huset ovenfor var Tanks Skole, og på skrå over gaten lå Welhavens fødested og likeledes huset hvor forfatterinnen Amalie Schram gikk på skole. I begynnelsen av 1850'årene var Hansson medlem av en privat klubb, hvis medlemmer forøvrig bestod av overlæge Daniel Bull, marinekaptein G. A. Diriks, kaptein, senere general Nicolai Hoff og skattefoged Plesner. De samledes en gang om uken, spilte whist og røkte tobakk til en sherry-

toddy, — cognac bruktes ikke og whiskyen var ennu ukjent. Hansson fant det som byfoged lite verdig å bære på langpipe, hvorfor han allerede kl. 5 sendte sin pipe med tobakkvesken bort i klubben. Han skal ha vært en meget habil whistspiller, og kursen var som regel 4 sk. pointet.

Uten å sette dypere spor i Studentersamfundet var Christian Hansson i sine studenterdager en glad laks som ivrig deltok i all den moro både i kameratkretsen og i det selskapelige, som det på nogen måte var anledning til. Og han ydet rundelig sine bidrag. Under den selskapelige omgang som dengang og lenge efter fant sted mellom Christiania og Drammen innfant sig således til et nyttårsball i sistnevnte by «to meget fiffige herrer», student Hansson og hovedstadens første ballkavaler løytnant ved Jegerkorpset Fredrik Meinertz. Under ballet erklærte disse skjelmer at de gjerne skulde lære drammenserne å danse kotiljon. Dette utførte de da ved å stille alle drammenserne op i en krets med herrene ytterst og damene innerst, derpå gikk de selv inn i kretsen og valset rundt med damene, mens alle herrene måtte stå og se på! Til å begynne med vakte denne trafikk «de innfødtes» forundring, mens de samtidig måtte beundre hvor lett og kraftig den unge Hansson danset til tross for sin usedvanlige tykkelse. Men endelig blev det dem for drøit, og en av herrene gikk inn i kretsen og sa til Hansson: Trur Du vi holder ball i Drammen for å skaffe Dig mosjon, Ditt kjukke svin! Og dermed var moroen slutt.¹

Allerede i studenterdagene leverte Hansson bidrag av estetisk innhold til dagspressen, og han var ennu ikke 20 år gammel da han under pseudonymet Chr. deltok i en diskusjon i «Aftenbladet» om den rette hensikt med teaterkritik.² I «Aftenbladet»

¹ Sorenskriver Edv. Mørch: Da Kristiania var smaaby, 1901, s. 50. — Om løytnant Meinertz, der døde som kaptein ved Jegerkorpset i 1859, er der fast utrolige historier. Engang i selskap hos grev Wedel klædde han sig av og svømmet ut på Bogstadvannet efter en båt med damer. For den bedrift lot general Stabel ham midlertidig forflytte fra hovedstaden, men da det så led på høsten og damene bad generalen om å få sin ballkavaler tilbake, svarte han: Ja, men ikke før isen har lagt sig!

² T. Blanc: Christiania Theaters Historie 1827—1877, fl. st.

for 1827 og 1828, og i Morgenbladet for de to følgende år findes dikt, teaterpiloger og utsikter over teaterforestillinger fra hans penn.

Så kom i Morgenbladet for 2. jan. 1830, optatt fra Kjøbenhavnsposten, et dikt av Christian Hansson «Hvor findes Lykken?», og dette var blitt foredratt av den fremrakende skuespiller N. P. Nielsen ved en aftenunderholdning på selve «Det kgl. Theater» i Kjøbenhavn 20. decbr. 1829. Det lød således:

En vakker Mand engang et Selskab gjorde,
Og han indbød
Fast alle Smaae, af Store dem han torde,
I Glædens Skjød
Ved alskens Moro sig fornøie
Og glemme for en Stund al Verdens Møie.

De Fleste kom; — og de som ikke kunde
Indfinde sig,
De sendte Bud, forklarende hvorlunde
Ulykkelig
En Hovedpine hindred dem at nyde
Hvad deres Hjerter herligt vilde fryde.

Det lange Middagsbord alt var tilende
Og op man stod,
Nu Herrerne sin Pibe gik at tænde
Med freidigt Mod,
Mens Damerne om Kaffebord sig leire,
De skulde deres bedste Fest nu feire.

Dog sad alene de ved Bordet ikke; —
Magnetten liig,
Kan ofte Herrerne jo Damers Blikke
Tiltrække sig;
Desuden var der mange Officerer
Der — som man veed — helst Damer couriserer.

«Hør!» sagde Verten, «jeg vil Eder raade
At more Jer
Derved, at Hver oprigtigt nu den Maade
Fortæller her,
Hvorpaa han søgte sig sin Lykke finde,
Saa vil ved muntert Spøg da Tiden svinde.

Jeg tænkte nu at finde den i Aften
Men, mod i Hu,
Jeg seer, jeg aldrig mindre har havt'en,
End netop nu;
Thi Kjedsomhed i Alles Blik jeg sporer,
Og gabende sig Ingen rigtigt morer.» —

Da tog til Orde saa en graa Matrone:
«I Venner hør' !
Jeg, som I seer, er nu en gammel Kone,
Dog ung var før;
Da troede jeg i mit Speil jeg Lykken finde,
Nu sluttes den i Tabatieren inde.»

«Jeg søgte den» — saa lød en Ynglings Stemme —
«I Rosas Blik,
Og mangt et Haab, som jeg kan aldrig glemme,
Jeg ogsaa fik; —
Men, da min Elskov jeg for Alvor fik forklaret
Hun vendte Ryggen mig, og jeg? — jeg gjætted' Svaret.»

«Jeg troede vist», udbrød en tynd Magister
«At skjult den laae
I hine bogopfyldte svære Kister,
Hvori jeg saae; —
Men snart jeg mærkede, at der i Grunden
Kun findes tørt Pedanterie paa Bunden.»

En Ægtemand, ved Siden af sin Kone,
Forsikrede
At Lykken hun som Dronning paa sin Throne
Ham skjenkede: —
«Tolv Sønner gav hun mig, en deilig Datter» —
Gud ved, hvorfor vort Selskab brast i Latter.

«Hvad Pligten bød, jeg altid trolig gjorde,»
— Udbrød en Mand —
«Jeg troede, at mig derfor lønne burde
Mit Fødeland. —
Nu Straffen for min Daarskab haardt jeg lider; —
I seer, hvor mager her jeg Stakkel sidder.»

En Lieutenant saa med Glæde paa sin Spore
Og talte saa:
«Hvis Selskabet ma Confession kan moere,
Jeg vil tilstaae,
At, som jeg troer i smukke Heste
Man Lykken finder paa det bedste.»

«Min Fader siger tidt med Alvorsstemme»,
Sa'e Student R.
««I Hurtigkarls System har Lykken hjemme,
Søg Du den der!»»
Men mangan Sommer er, og mangan Vinter runden,
Og dog af allesteds jeg mindst har der den funden.»

Til Slutning reiste sig en gammel Sjelehyrde
med Lokker graae
Han havde fristed Nok af Livets Byrde
Det klart man saae;
Men med forklaret Blik han om sig skued,
Og talte saa, mens venligt Øiet lued: —

Sin Lykke Barnet sikkert altid finder
I Nutids Fryd,
Og mangan venlig Krands det der sig binder
Med Vaarens Pryd; —
Men snart i Livets kolde Vinteregne
Maa Krandsens skjøne Glans dog blegne.

Den Unge skjænker Fremtid Freden
I glade Bryst,
Ham Haabet byder huldt og Kjærligheden
Al Livets Lyst; —
Men snart hans Haab i Modgangs Storm forsvinder,
Og Ald'rens Rynker furer Pigens Kinder.

Stolt af sin Kraft, sin Lykke Manden søger
i vældig Færd, —
Vellykket Daad hans kjække Mod forøger
Og eget Værd, —
Men, naar hans Sjel for Retfærd ivrigst luer,
Han i sin stræben et Phantom kun skuer.

Med stadigt Blik paa Død og Graven
En Olding kun,
Som snarligen skal lægge Vandringsstaven
I Fortids Lund,
Seer mellem Grenene de kjære Minder,
Og i at skue dem han Lykken finder.

Saa finder Hver den i sit eget Hjerte,
I Skyldfrie Barm,
En indre Stemme mildner Livets Smerte
Og Skjæbnens Harm; —
Den binder os med Rosenbaand hernelleden,
Den lover blidt os hisset Himmelfreden.»

Saa talte han — han havde Palmen vundet
 Paa Sorgens Strand; —
 Held Gubben! thi han havde Lykken fundet
 I Livets Land. —
 Han Alles Bifald fik. — Held den som finder
 Sin Lykke, mens han Alles Bifald vinder! —

Christiania estetisk anstrøkne publikum følte sig svært smigret over diktets mottagelse i Kjøbenhavn, men nettop dette bevis på dets estetiske uselvstendighed bragte Wergeland i harnisk, og i Morgenbladet for 29. jan. kom han med en slem persiflasje:

Promemoria til Hr. Chr. R. Hansson, Digter:

Et Basunstød eller Torden?
 Sluger Oceanet Jorden?
 O hvad var det Knald? det Skrald?
 Var det Sols og Stjerner's Fald?
 Dybet hæver
 sine Kjæver?
 Var det Sols og Stjerner's Fald?
 — Priis min Himmel! det gik over.
 . . Ah, det var ei andet end
 at en herlig Norges Skjald
 rysted Luftens lange Vover,
 fyldte Dvergmaals Bug, saa stor
 som Horizonten om vor Jord,
 brølende, modulerende, pustende, fløitende:

«O jeg er en Virtuos!»
 løfted selve Himmelen
 ved sin Roes,
 knuged ned det høie Norden
 med sin Bram:
 saaat den, som før var Kryb
 som vi Andre,
 — Ham, ja Ham
 see vi (ak vi neppe troede dette før)
 see vi gjennem skarpe Rør
 om i Ætherrum at vandre,
 svæve ret kometisk om
 midt imellem Sol og Dyb
 som en nyskabt, vældig Klode,

Sørenskriver Christian Hansson.

Harriet Hansson, f. Mørch.

Wergeland fortsatte derefter i ubunden stil sine betragtninger over Hanssons dikt, og de blev ikke egentlig smigrende for hans «modige medstrider for lauren». Måske kan her personlige forhold også ha spilt inn, såsom der mellem Wergeland og den krets, Hansson tilhørte, på forhånd meget vel kan ha vært berøringspunkter av mindre behagelig art.¹

Allerede 31. jan. fulgte en innsendt anonym artikkel i Morgenbladet:

«Det store Raad i Ravnekrog holdt extraordinær Generalforsamling idag for at krone og belønne den mest fortjente Digtet. Det var forud vedtaget at ligesom kuns det ædlest, sædeligst, blidest, behageligst og gudfrygtigst Menneske skulde vorde kronet, saaledes skulde ogsaa Popularitet, Tydelighed etc. etc. være en Hovedbetingelse for Hæderen. Ligeledes var det ogsaa forud vedtaget at Prisen skulde være et eller andet udmærket Produkt af en erkjendt genialsk Forfatter, og da man endvidere troede at Prisen vilde tilfalde enten en nuværende eller vordende Religionslærer, saa var til Præmier valgt saadanne Skrifter som fortrinligen var skikkede til Læsebøger for Ungdommen. Efter nøieste Prøvelse tilkjendtes enstemmig (især for Digtet i Dags-Morgenbladet): Candidatus Theologiæ Henrik Wergeland den første Præmie, nemlig Sorensskriver Møllers filosofiske, historiske og moralske Afhandling om Fordærveligheden af umaadelig Nydelse af Brændevin.» —

Da forfatterens anonymitet blev oprettholdt og publikum naturlig nok satte artikkelen i forbindelse med det forutgående, opstod straks det rykte at Hansson var forfatteren. Men i bladet for 1. febr. fralegger Hansson sig enhver befatning med inseratet, og den 3. febr. kunde publikum lese følgende artikkel fra hans hånd:

«Indsenderen heraf, som er nøie bekjendt med Candidatus Theologiæ Henrik Wergelands private Liv, bevidner herved, at det, som findes i «Morgenbladet» nr. 31, ham angaaende, og hvis Tendens er at udbrede den høist vanærende Mening om ham i Publikum, at han skulde være hengiven til umaadelig Nydelse af Brændevin, at det er hverken mere eller mindre end en nedrig Bagtalelse og grundløs Opdigtelse af en af de aandløse og feige Fiender, som han har opvakt imod sig, — dels ved sit Genis Overlegenhed, dels ved sin ukloge Djærvhed. At erklære dette har Indsenderen anseet for en Pligt saavel imod den miskjendte unge Mand selv som imod dem der ikke kjende ham

¹ Yngvar Nielsen: Norges Historie efter 1814, II s. 542 flg.

personlig, men dog ved Læsningen af hans Verker, der i Sandhed ere Digterverker af ægte Slags, svulmende af Aand, Vid, Fædrelandssind og Fantasi, have fatted Interesse for ham.» —

Da «Christiania offentlige Theater» blev omorganisert i september 1828 blev Hansson medlem av dets direksjon, idet han sammen med H. A. Bjerregaard blev innvalgt av teatrets chef skuespiller Jens L. Bøcher, mens de øvrige direktører, assessor Fr. Motzfeldt, byfoged Fr. Riis og overlærer Ulrik W. Møller var valgt av teatrets aksjonærer og panthavere. Til åpningen 9. septbr. 1829 hadde Hansson forfattet en prolog som blev fremsagt av skuespiller Giebelhausen, og ikke meget senere blev han fast teateranmelder i Morgenbladet. Gjennem hele sitt senere liv vedblev Hansson å nære varm interesse for skuespillkunsten. I «Breve fra Henrik Ibsen», 1904, 1. bind, nevnes således byfoged i Bergen Chr. Hansson som en mann med levende estetiske interesser, som for Det norske Theater oversatte en av Bayards vaudeviller (Den hemmelige Lidenskab) og også av den almindelige mening var utpekt som den anonyme forfatter til lystspillet «Den første Jøde». Dette fremtrådte anonymt, «Lystspil med Sange i 3 Handlinger af En Bergenser», blev opført 1. febr. 1852 på Bergens teater for fullt hus og «mottat med overordentlig bifald. Publikum ropte paa forfatteren, men regissøren oplyste at han ønsket at forbli anonym, hvorefter publikum utbragte et tredobbelt hurra for ham».¹ Den følgende 13. febr. blev stykket efter forfatterens bestemmelse opført til inntekt for et pensjonsfond for teatrets skuespillere.² At Hansson var forfatteren er senere innrømmet. Mens Ibsen var chef for Bergens teater satt Hansson i dets direksjon fra 1851 til han i 1854 forlot byen som utnevnt sorenskriver i Eker.

I en nekrolog over skuespillerinnen Louise Brun, Johannes Bruns hustru, i «Illustreret Nyhedsblad» 1866 skriver Bjørnson at der omkring 1850'årene levet i Bergen en forening av talentfulle menn med ideellere lengsler enn nogen annen i Norge. Den

1 Bergens Stiftstidende 7., 12. og 14. febr. 1852.

2 I 1853—63 opførtes stykket på Christiania Theater ialt 35 ganger.

var produktet av megen, men stille virksomhet for kunst og poësi i et fortrinlig selskapsliv, som fra århundredets begynnelse og ennu lenger tilbake hadde opført komedier og skuespill, danset, spillet, sunget således at det blev til åndens opmuntring og dannelselse. Blandt denne forenings medlemmer blev født den tanke at man skulde prøve å anlegge et n o r s k teater, og som et av disse medlemmer nevner Bjørnson daværende politimester Hansson.

Det er foran nevnt at Hansson ydet adskillige bidrag til dagspressen. Dette medførte at han blev nærmere knyttet til flere redaksjoner. Således deltok han i årene 1837—42 i redaksjonen av «Christianssands Stiftsavis» og var medredaktør av «Bergenske Blade» 1848—1850. I 1840 utgav han 1. del av «Samling af Breve, Proclamationer og Taler af Carl Johan, Kronprinds og senere Konge til Sverig og Norge. Oversat fra Fransk», 141 sider. Nogen 2. og siste del utkom ikke, og andre arbeider kan ikke sees å foreligge fra hans penn til omsetning i bokhandelen.

Hansson inngikk to ganger ekteskap:

Gift 1. gang 7. mars 1834 i Langestrands kirke, Larvik, med *Emilie Michaeline Falch*, født 7. mars 1811 i Larvik og død 4. jan. 1835 i Christiania; datter av den høit ansete amtsforvalter i Larviks grevskap, kammerråd *Michael Falch*, som var en av de fire «grevlingene» der i 1817 kjøpte grevskapsgodset av kong Frederik VI for 155 000 sølvspecier i penger og overtagelse av den påhvilende prioriterte kapitalgjeld på 343 012 norske speciedaler, og hustru *Johanne Nicoline Voigt*. I «Morgenbladet» nr. 79 for 1834 berettes om bryllupsfesten: alle i elven og ved bryggen liggende fartøier flagget, det kgl. tollflagg vaiet på vakthuset ved elven. Fra kammerrådens hus på Langestrand inntil kirken paraderte fire dusin flagg, og på veien til kirken var opsatt en æreport, som på den ene side hadde en inskripsjon:

«Snart Alvorstimen slaar, som Dig nye Pligter byder,
Held dig, o elskte Par, at Hjertet glad dem lyder».

og på den annen side:

Emilie Michaeline Hansson, f. Falch.
Efter maleri.

Harriet Marie Hansson, f. Mørch.
Efter maleri.

«Smil Himmel blidt til Brudeparrets Dage
At det med Himmellyst kan skue hid tilbage».

Ved brudeparrets skål blev en sang sunget og 3 ganger 9 kanonskudd avfyrt. Om aftenen var den største del av byen illuminert, og likeoverfor brudehuset var arrangert et transparent med følgende «ildfulde» linjer:

«Held Dig, Du *Hansson*, Norges stolte Søn!
Held Dig, *Emilie*, Du Nordens fromme Datter!
Held Jer, I Forældre! Seer Jers skjønnne Løn,
O Kraft, O Dyd, Du Alderdommens rynker glatter.»

I samme nummer av Morgenbladet takker kammerråden alle som bidrog til å festliggjøre hans elskede datters bryllup og uttaler ønsket om at han snart måtte levnes anledning til også i gjerning å vise sin takknemlighet. Ingen kunde dengang ane at de glade mennesker innen et års forløp skulde få meddelelse om den unge hustrus død.

Gift 2. gang 12. mai 1837 i Christiansand med *Harriet Marie Mørch*, født 9. oktbr. 1816 sammesteds og død 4. april 1903 i Christiania; datter av trelasthandler og skibsreder *Peder Mørch* og *Harriet Ainsley*.

Mørch var femte generasjon i en slekt som fra siste del av 1600'tallet har spillet en fremtredende rolle i Christiansands forretningsliv. Sammen med sin yngre bror Ole overtok han sin far, den eldre Peder Mørch's firma og dermed også de betydelige eiendommer Vigeland med sagbruk og laksefiske i Torridalselven og Grim like utenfor bygrensen. I Christiansand eiet og bebodde han den rummelige tregård Vestre Strandgate 44, som fremdeles eksisterer og hvortil hørte en vakker

Peder Mørch.

Sorenskriver Hanssons svigerfar.

Parti av Harriet Ainsleys fødeby Stockton i Durham.

En av de få erindringer om hennes engelske herkomst. Litografi i farver.
Eies av ingeniør Erling M. Hansson.

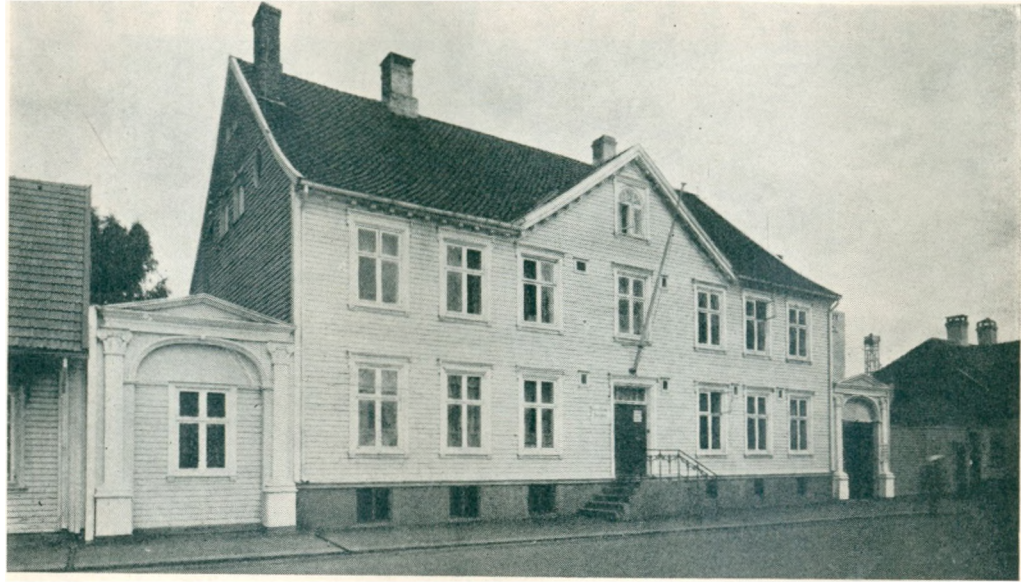
have på den annen side av gaten like ned til sjøen, se hosstående billede. Som følge av myntreduksjonen efter statsbankeroten i 1813 fikk firmaet adskillige økonomiske vanskeligheter, og ved sin død i 1847 efterlot Mørch ingen stor formue. Han var engelsk vicekonsul og blev valgt til representant til Stortinget i 1818, men meldte sykdomsforfall og avgav ikke møte. Mørchs hustru Harriet Ainsley var av ansett engelsk familie i Newcastle, hvor hennes far Jacob Ainsley eiet et ullveveri.¹

Om Hanssons hustru Harriet Mørch har hennes sønnesønn, generalkonsul P. C. Hansson nedskrevet følgende erindringer:

«Jeg spurte engang en søndag aften nogen engelske venner som var på besøk hos oss om vi ikke skulde ha oss en bridge? Oh no, vi spiller ikke kort på en søndag.

Nei vel, sa jeg, men nu skal Dere høre: min avdøde bestemor gikk regelmessig i kirke — noget som vil appellere til Dere engelske — og var ellers verdens søtteste, elskverdigste, beste menneske. From og Gud hengiven. Og jeg er sikker på at om noget menneske er hos Gud i himmelen, så er bestemor der. Men sitt slag kort vilde hun ha hver søndag aften. Min far var eldste sønn og bestemor kom til oss hver søndag. Som sagt sin whist

¹ Se Arthur Skjelderup: Familien Mørch fra Christiansand.

Peder Mørchs gård, Vestre Strandgate 44 i Christiansand.

måtte hun ha. Og, tenk, innsatsen var penger! Jeg husker ennu hvor innerlig fornøid hun var når hun vant. Helt beskjedne beløp var det det dreiet sig om, en tyve, tredive øre. Men spill-djevelen var altså etter Dere engelskes opfatning tilstede. Vær allikevel sikker, bestemor sitter høit blandt englene i himmelen.

Snille, gode bestemor. På dødsleiet hadde hun til å begynne med ikke lett for å dø. «Hvad er det mor,» spurte min far, «er det noget som plager dig?» «Å ja, Michael, jeg ligger og tenker på hvordan det skal gå når jeg møter far.» «Men blir ikke det deilig da, mor, å treffe ham i himmelen?» «Jo, jo — men henne da?» Bestefar hadde vært gift 2 ganger, første gang med en frøken Falch, efter sigende en usedvanlig skjønn dame. Hun døde efter bare et års ekteskap. Bestefar hadde billedet av henne på sitt kontor. Og siden hele livet igjennem låste han sig inne på kontoret på hennes dødsdag. Og ingen måtte forstyrre ham. Rare tider! Og ikke videre hensynsfullt overfor bestemor syntes vi. Og selv om bestemor ikke har latt sig merke med det, svidd har det altså, og ligget og ulmet.

Elskede bestemor! Hvor syntes ikke vi barnebarna det var rasende hyggelig å komme til dig. Da jeg var ganske liten og vi bodde i professor Monrads hus på hjørnet av Hegdehaugsveien og Parkveien, og bestemor og onkel Christian i Mejlænders gård nogen nummere nede i Hegdehaugsveien, husker jeg ikke hvordan de hadde det. Men jeg husker iallfall «telefonen» som han fikk strukket fra sig til Monrads hus, en hyssing helt enkelt, og i hver ende en blikkopp med bunn av trommeskinn. Og når vi så skrek høit kunde vi virkelig høre hverandre. Den første telefon visstnok i Norge. Det var ikke for intet at onkel Christian senere blev formann i Patentkommissjonen og første adm. direktør i det ny-oprettede Styret for Det industrielle Rettsvern.

Fra bestemor flyttet til Mauritz Hansens gate og vi til Pilestredet 48 og siden til 36 står alt klart for mig. Vi elsket å gjøre oss ærinder til bestemor. For å kunne gjøre dette oftere hadde vi funnet på — eller mor hadde satt oss igang med — å spikke fliser som vi bandt sammen i bundter og overbragte bestemor.

Sørenskriver Christian Hansson. 1865.
(Eneste portrett i stående hel figur.)

*Sørenskriver Hansson med hustru Harriet, f. Mørch
og 4 barn: Dorothea (til venstre), Olaf, Christian Henry og Emilie.
Daguerreotypi fra 1854.*

Hun var like henrykt hver gang: og hvordan skulde hun klare å få lagt i ovnen, om ikke vi skaffet henne de deilige tørre flisene, og, værsgod, en øre pr. bundt skulde vi ha i betaling.

Så gjennom koselig det var hos bestemor — de gammeldagse møblene, og puffen i dagligstuen med alskens leker og spill. Begge mahogny chatollene likeså. Der fantes også karaffelen med kirsebærlikør og de små likørglassene. Men det var nu foreløbig for de voksne. Kjeksboksen med de fine, farvede bilder på lokket og peppernøtter inne i fantes også der. Og de var nu for oss barna også. Og mahogny-sybordet til bestemor med bl. m. a. den stenhårde skalken av et rundstykke, som hun hadde fått av de to franskmennene som gikk op i ballong fra Paris under tyskerne beleiring i 1870 — de som av storm blev drevet ut av sin kurs og landet på Lifjeld i Norge midt på kalde vinteren. Der blev de så funnet i en låve i temmelig forkommen tilstand av nogen bønder som var tilfjells efter høi. Og så av dem blev ført fra Seljord østover til sorenskriveren i E. M. og S. Den skalken var den siste biten mat franskmennene hadde igjen da de blev funnet. Og tenk, var de ikke blitt funnet da, så hadde de sikkert sultet ihjel, forklarte bestemor. Og mahogny-bokskapet med grønt silkeforheng for glassrutene og de gamle rare bøkene. Og det gamle engelske slaguret på bestemors nattbord, arvegods efter hennes engelske mor, født Ainsley, som slo timene hver gang vi trakk i snoren.

Juleselskapene hos bestemor! Aldri har vi smakt bedre mat! — poteteskakene f. eks., ingen har kunnet lage dem efter. Og selskapslekene hun fikk igang — svarteper med brent kork og virkelig sværting av barter på den som blev sittende igjen med svarteper. Og melhaugen i et fat hvor vi måtte nedi med ansiktet for å lete med lebene efter en ring. Den som fikk fatt i den — og det var ingenlunde lett, og som vi så ut! — fikk en premie.

Fortell da bestemor! Og undertiden kunde hun på sitt lune sørlandske fortelle fra sin barndom og ungdom i Christiansand — om Mørchene, og om seder og skikker. Som små fikk de av

og til som særlig gunst lov til å komme inn til desserten søndags middager, men de måtte stå ved bordenden og ikke sitte ned. Når de så blev store nok til å ansees verdige til å sitte med til bords blev det holdt streng kustus. De måtte ikke snakke uten de blev snakket til av de voksne, og ikke ha armene på bordet. Overarmene pent langs siden. Syndet de mot dette måtte de, mens de satt til bords og spiste, ha en tallerken i armhulen under hver arm, holde dem på plass altså ved å klemme armene i siden. Og nåde dem om tallerkenene deiset i gulvet. Som unge piker måtte de, når de var i selskap, ikke nippe til vinen engang, uten at en av herrene drakk med dem. «Ja, men om nogen av de unge damer ikke var i vinden da, og ingen drakk med dem?» Ja da fikk de ikke noget å drikke, forklarte bestemor. Hvor heldig tenkte vi at bestemor, som var så pen nu, sikkert hadde vært enda penere og ordentlig i vinden, da hun var ung.» —

Sorenskriver Hansson hadde i sitt første ekteskap 1 og i sitt annet 5 barn, tilsammen 6 [4 a.—4 f.]:

- 4 a. **Nicoline Magdalene Hansson**, født 13. decbr. 1834 i Christiania, døde 7. jan. 1836 i Bergen.
- 4 b. **Emilie Michaeline Hansson**, født 23. mars 1838 i Christiansand, døde 9. mars 1909 i Christiania.

Gift 28. mars 1864 på Eker med *Jacob Fredrik Christian Conradi*, født 13. febr. 1832 i Christiania, sønn av sorenskriver i Lier, Røken og Hurum

Emilie Conradi, f. Hansson.

Carsten Balthazar Conradi, som var yngre bror av Emilie Hanssons farmor Magdalene Christence Conradi, og *Jacobine Fredrikke Schilling*, datter av general Jacob Fredrik Schilling og Eleonore Cathrine v. Deden. — Conradi tok, dimittert fra Drammens skole, examen artium i 1851, ex. philos. i 1852, og juridisk embeds-

examen 17. decbr. 1855, alle med haud illaud. Efter kopisttjeneste blev han i 1857 sorenskriverfullmektig og autoriseret i 1863 som underrettssakfører, med bosted i Drammen. Under 24. juli 1884 blev han utnevnt til foged i Senjen og Tromsø fogderi. Fra dette embede tok han avskjed 25. novbr. 1893 og blev s. d. konstituert som foged i Bamle. Endelig fikk han 28. juni 1898 utnevnelse til amtskasserer i Bratberg, med bopel i Skien, og tok fra dette embede avskjed 24. mai 1907 med 2200 kr. i årlig pensjon. Sine siste leveår tilbragte Conradi i Christiania og avgikk her ved døden 29. jan. 1909. — Ridder av St. Olavs orden for fortjenstfull embedsvirksomhet 21. jan. 1899.

- 4 c. **Michael Skjelderup Hansson**, født 16. septbr. 1839 i Christiansand, døde 9. juli 1922 i Christiania. Han blev opkalt efter professor i medicin Michael Skjelderup, som hadde stått familien nær og hvis sønn postmester Jens Skjelderup var gift med hans fars moster Thrine Conradi. Efter å ha tilbragt guttedagene i Bergen tok Hansson, privat dimittert, examen artium i 1857 og exam. philos. i 1858, begge med haud illaud., studerte derefter jus og blev cand. juris med laud. 11. decbr. 1862. Imidlertid hadde Hansson også kvalificert sig som stenograf, og i en lengere tid fungerte han som stortingsstenograf.

Fra 1863 var Hansson i nær tre år autorisert fullmektig hos advokat Grønn og blev autorisert som overrettssakfører i 1864. Like efter sin embedsexamen hadde han drevet en søkt juridisk manuduksjon og hermed fortsatte han også i flere år efter 8. decbr. 1866 å være autorisert som h ø i e s t e r e t t s a d v o k a t. I 1867 gikk han inn som kompagnon i sin svoger, advokat Joachim Ebbells forretning og drev denne sammen med ham under navnet Ebbell & Hansson inntil Ebbells død i 1877. Firmaet hadde generalagentur for det engelske brandforsikrings-selskap North British & Mercantile, og det var Hansson som tok sig av denne del av forretningen. I 1876

deltok han ivrig i stiftelse av «Tarifforeningen», hvis oppgave var å arbeide for felles interesser for samtlige i Norge arbeidende private brandforsikringsselskaper. De norske selskaper hadde dengang ikke den styrke og det samhold som nu, og det skulde derfor lykkes enkelte utenlandske selskaper på Tarifforeningens ordinære kongress i oktober 1877 å få gjennomført et forlangende om at Hansson, som var valgt til kongressens ordfører, skulde trekke sig tilbake fra Tarifforeningens ledelse.

I 1878 blev Hansson adm. direktør i Brandforsikringsselskapet Storebrand og Livsforsikringsselskapet Idun, og han overdrog da sin advokatforretning til sin fullmektig advokat Arndt Schiander for helt å ofre sig for sin nye stilling.

I denne viste det sig snart at han var godt rustet for kampen mellem forsikringsselskapene, og da særlig mellem de utenlandske og de norske, som ennu ikke var ført til ende. Han var i en årrekke medlem av Tarifforeningens assurancekomité og i 8 år dens formann. Han så det som sin oppgave å oprettholde denne forening til gagn for samfundet, og helt til han i 1917 trakk sig tilbake fra praktisk forsikringsvirksomhet nedla han et energisk og betydningsfullt arbeide som også utad fikk bemerkelsesverdige følger.

Således lykkedes det ham hos både kommunale og departementale myndigheter å vekke forståelsen for at bygnings- og reguleringspørsmål måtte avgjøres under hensynet til de særlige forhold som er forbundet med brandrisikoen. Under striden om brandassuransepremien i byene utenfor Christiania, Bergen og Trondheim, ved spørsmålet om tre- eller murbebyggelse, om forsvarlige vannverk, om forhøielse av premien for trebebyggelsen i byene m. v., var det Hansson som i første rekke klarla begrepene, satte tingene på plass og bibragte i skrift og tale almenheten forståelsen av at i disse affærer var det ikke enkeltmannsinteressene som først og fremst skulde være de avgjørende, men hensynet til det almene vel, til landet. Det var nasjonalskade som skulde undgås. Under denne kamp og under dette møisommelige arbeide blev Hansson i høi grad hjulpet av sin klare frem-

Direktør Michael Skjelderup Hansson. 1899.

stillingsevne og store formelle ferdighet ved siden av sitt fortrolige kjennskap til alle faglige sider.

De to forsikringsselskaper «Storebrand» og «Idun», hvis direktør Hansson blev i 1878, hørte allerede på forhånd til landets største, men den overordentlig sterke fremgang de fikk under hans ledelse må ikke minst betraktes som et resultat av hans overlegne administrative evner.

Brandforsikringen var efter lenge å ha vært en lukrativ forretning trått inn i en ny epoke, hvor premieinntektene i en lang årrekke gjennomgående viste sig utilstrekkelige til å dekke utgiftene. Denne epoke nådde sitt høidepunkt nogen tid efter Hanssons tiltreden, og under den levertes bevisene for riktigheten av de nye linjer han slo inn på med hensyn til vurdering og kontroll av risikoene og med hensyn til bruken av reassuranse.

Livsforsikringen oplevde samtidig en sterk ekspansjon. Den felles ledelse av de to selskaper hadde tidligere lagt forholdsvis liten vekt på «Idun», men Hansson slo også her i 1879 inn på nye veier såvel i teknisk som administrativ henseende, og hans tiltak har i stor utstrekning vært bestemmende for utviklingen av hele landets livsforsikringsvesen. Det skyldtes for en stor del Hanssons tiltak at de skandinaviske livsforsikringskongresser kom istand fra 1885, og han leverte selv vektige bidrag til disse møters diskussjoner og beslutninger.

Den ubestridelige førerstilling som Hansson inntok innenfor norsk forsikringsvesen gjorde ham selvskreven til stillingen som formann i Forsikringsforeningen like fra dens opprettelse i 1901. Under 14. mai 1891 blev den ved kgl. resol. av 8. jan. 1881 nedsatte Aktie- [og Forsikrings]lovkommissjon forsterket med direktør Hansson og advokat C. M. Hansen, og i dens innstillinger av 1894 og 1895 har Hanssons logiske sans og faglige innsikt gitt sig tydelige uttrykk. I 1899 blev Hansson av departementet tilkalt som sakkyndig rådgiver ved utarbeidelsen av lov om forsikringsselskaper og deltok i 1900 i konferanser med de fra Sverige og Danmark i samme øiemed opnevnte kommissjoner.

Han var selv den første som reiste krav om en lovordning, og fikk senere innflytelse på utformingen av loven av 1911.

Hansson var en sterk mann, men alltid også en nobel mann. Som det regelmessig er tilfelle med personligheter som er besjelet av sterke interesser og tillike kjenner de mål, der må nåes, kan de ofte gi inntrykk av steilhet. Undertiden blev Hansson også oppfattet således under diskussjonen av de saker som optok hans tanker og arbeide. Hertil er imidlertid å si at det på den ene side er misforstått å gi efter for en sådan opfatning av en vel rangert manns saklige innlegg, og på den annen side har sterke interesser og en kraftig vilje til å føre meningene frem ikke alltid lett for å skaffe sig det nødvendige albuerum.

I 1917 trakk Michael Hansson sig tilbake fra sin stilling som direktør for «Storebrand» og «Idun» under almen anerkjennelse av sin samfundsgagnlige virksomhet.

Skjønt aldri aktiv politiker var direktør Hansson sterkt politisk interessert og hadde også mange betingelser for å spille en rolle i det politiske liv, om forholdene hertil hadde ligget tilrette for hans sinn.

Som moderat høiremann av anskuelse utgav han i 1883, i den kampmettede riksrettstid, en anonym brosjyre «Forsoning!» som naturlig ikke kunde vekke bifall. I den unionspolitiske krise 1895 deltok han med brosjyren «Hvor ligger faren for unionen?» uten derved å opnå nogen innflytelse på de politiske realiteter, men i 1895, da landet lå splittet i unionsaken med forsømt forsvaret og truende svenske invasjonslyster, kom han til å spille en viktig rolle. Da mænte Hansson ved en brosjyre «Aaben tale af en nordmand», hvori han talte kloke og alvorfulle ord til samling om det program som 1. mai blev utformet i den bekjente «Christiania-adresse», undertegnet av 57 menn fra de forskjellige politiske leirer i hovedstaden. Den 4. mai blev adressen overrakt de tre partiers formenn, stortingsrepresentantene Steen, Chr. Schweigaard og Ueland i Stortinget av en deputasjon, bestående av professor W. C. Brøgger, presten Christoffer Bruun, riksadvokat Getz,

direktør Hansson, fhv. statsråd B. Kildal og professor Ernst Sars. Som deputasjonens ordfører holdt direktør Hansson følgende tale:

«Den Adresse, som vi skal have den Ære at overrække Dem, Hr. Statsminister,¹ i Deres Egenskab av Formand i Stortingets Høiregruppe giver Udtryk for en Stemning, som Adressens Underskrivere mener er raadende i store Kredse af vort Land og hvorom vi har villet frembære Vidnesbyrd til Stortinget paa en saadan Maade, at enhver Tanke om Partihensyn blev udelukket. Adressen er undertegnet af 25 Høiremænd, af 22 Venstremænd, af 5 Moderate og af 4 Mænd, som ikke tilhører noget bestemt Parti.

At henimod 60 Mand af saa forskjellige Anskuelser, som disse Underskrifter viser, har kunnet mødes under gjensidig Agtelse og Tillid i enstemmig Udtalelse om vort vigtigste Statsanliggende, vil, haaber vi, sikkert være en kjærkommen Foreteelse for Landets folkevalgte Repræsentanter, hvis store Opgave det jo netop er at samle i ét Brændpunkt de spredte Synsmaader.

Vi har af let forstaaelige Grunde ikke villet fremlægge vor Adresse til Masseunderskrift og har i Sammenhæng hermed troet at burde udbede os Tilladelse til at overrække Adressen til Førrerne for de 3 Grupper inden Thinget istedenfor til Stortingets Præsident.

Vi beder Dem, Hr. Statsminister, selv opfatte og blandt Deres Meningsfæller medvirke til den Opfatning af vor Adresse, at den er udsprungen af en varm Fædrelandsfølelse, som ikke kjen­der noget højere Ønske i denne Stund, end at det norske Storting paany maatte staa samlet, som det stod i 1860, for nu som dengang at være villigt til Forhandling med Sverige paa Grundlag af den Erkjendelse hos begge Folk, at de skal være jevnbyrdige i Rettigheder, selvstændige i sine særskilte Anlig­gender og fast forenede mod enhver udvortes Fiende.»

Dermed var det skritt tatt, hvis konsekvenser var Stortingets beslutning av 7. juni 1895 om åpning av forhandlinger med Sverige på fritt grunnlag, dannelsen av Hagerups ministerium og nedsettelsen av den 3. unionskomité, hvis historiske missjon

¹ a: fhv. statsminister Schweigaard.

Michael Hansson, 1863, og Cathrine, f. Lasson, 1862.

det blev å bringe den utredning av «hvad vi selv vil, og hvad Sverige vil», som Christiania-adressen hadde forlangt.

I 1905 var Hansson ivrig medvirkende ved innsamling av fond til opplysningsarbeide i utlandet om norsk unionspolitikk og dens resultater i norsk selvstendighet. Han tok også personlig sin tørn i dette arbeide under en reise til Frankrike høsten 1905. Til Fridtjof Nansens skrift «Norge og foreningen med Sverige» gav han viktige bidrag og holdt hovedtalen for statsmaktene ved borgermiddagen 23. novbr.

Som gammel venn av Danmark var det ham maktpåliggende å rense Norge for beskyldningen for løftebrudd likeoverfor frendelandet i 1864. Og i 1920 leverte han i denne sak et vel-skrevet defensorat «Norges forhold overfor Danmark i 1863—64», som navnlig har sin interesse ved nye fra de engelske arkiver hentede opplysninger.¹

Under 21. jan. 1896 blev direktør Hansson utnevnt til ridder og 22. septbr. 1911 til kommandør av St. Olavs orden for almen-nyttig virksomhet; kommandør av Wasa orden.

Et vel enestående tilfelle er at også Hanssons 3 sønner, som kom i stilling, alle skulde få St. Olavs orden.

¹ Se Norsk Biografisk Leksikon V.; Storebrand i 75 år, 1922; Idun i 75 år, 1936; Forsikringstidende 1898 nr. 11 og 1903 nr. 16; Norsk Forsikringsaarbok 1912; Yngvar Nielsen: Norge i 1905, s. 110 flg. og J. E. Sars: Norges Historie VI, 2 s. 156 flg.

Hansson blev gift 19. oktbr. 1866, viet i Trefoldighets kirke i Christiania, med *Julie Caroline Cathrine Lasson*, født 11. oktbr. 1842 i Christiania, hvor hun døde 17. juni 1922; yngste datter av høiesterettsjustitiarius *Peder Carl Lasson* og *Ottilia Pauline Christine von Munthe af Morgenstjerne*.

Til bryllupsfesten hadde brudens fetter Theodor Kjerulf skrevet følgende sang til en av Halfdan Kjerulf komponert melodi:

«Sangerhilsen til bruden».

Naar Sangfugl drager fra Lunden,
da blinker Høst i Stunden,
da gyldne Bladene drysse
som Smil der Taarer kysse.
Lille Cathrine — lille Cathrine,
Afsked du rækker med Hænderne dine,
Taarer og blinke
hos Venner der vinke!

Ja om vi det ikke vidste,
at Fuglen vil Mage finde,
vi skulde den overliste
og vel med Sange binde.
Yndige Brud og sødste Frue,
Sangfugl i Røsten, i Blikket en Due —
hil dig til Gangen — —
helst holdt vi dig fangen!

Men der hvor Fuglen kommer,
der er jo Lyst og Sommer,
i Havn du flyver isteden
for sydtil — i Kjærligheden.
Lille Cathrine — lille Cathrine,
strø vi da Ønsker for Fjedene dine
Stykke for Stykke
med Hilsen og Lykke!

Ved sølvbrylluppet 19. oktbr. 1891 blev Kjerulfs sang gjentatt og derefter fulgte 2 vers på samme melodi, skrevet av brudens bror, regjeringsadvokat Christian Lasson:

Saa sang vi i Festens Glæde
Da du forlod din Rede.
Naar vi nu skuer tilbage,
Saa var det i ældgamle Dage
Lille Cathrine, lille Cathrine,
Da Afsked du rakte med Hænderne dine.
Men Sangfuglens ømme
Toner end strømme.

Med Sol og Skyer har Tiden
Mangefold vexlet siden,
Men ungdomstærk du har baaret
Alt skjønt med Sølvstænk i Haaret.
Lille Cathrine, lille Cathrine,
Til Velkomst nu rækker du Hænderne dine,
Tankerne fare
Til Vennernes Skare
Som er og som vare.

Og da det avholdte par endogså kunde feire sitt gullbryllup 19. oktbr. 1916, i en alder av henholdsvis 77 og 74 år, hadde brudens fetter, professor Bredo Morgenstjerne føiet ennu 3 vers til, som da blev sunget sammen med de tidligere:

Om Høsten end langt er leden,
hun flyver ei mer fra Reden;
thi alle de gyldne Minder
til Hjemmet hende binder.
Lille Cathrine, lille Cathrine,
atter du rækker os Hænderne dine.
Vore du tage
med Ønsker tilbage!

Til Fugleflokken du smiler,
som fløi fra den hjemlige Rede,
saa trygt i din Favn den hviler,
dens Hjemsted i Sorg og i Glæde,
Yndige Guldbrud, søde Cathrine,
flokkes vi om dig, Vennerne dine,
hør Tonerne strømme
mod dig saa ømme!

Du Sangfugl og din Mage,
I trofast sammen bygged,
fra Vaar til høstlige Dage
I Ungeflokken trygged.
Store Michael og lille Cathrine,
Høstguld sig lagde paa Fjærene fine,
dog Kjærligheds-Sangen
misted ei Klangen!

Under festen innfant sig Studenternes Sangforening og hyldet gullbrudeparet ved å synge ovenstående første, femte og siste vers til komponistens fortryllende melodi. I anledning av gullbryllupet skrev fru Mathilde Schiøtt, f. Dunker en artikkel i «Urd»; den gjengis i tillegg til nærværende bok.

Om sin mor, fru Cathrine Hansson har hennes sønn, retts-president Michael Hansson skrevet følgende¹:

«Min mor var den yngste og efter samstemmige beretninger også den vakreste av høiesteretts-justitiarius P. C. Lassen og hustru, Otilia Morgenstiernes mange barn. Av hennes søstre var den eldste gift med redaktør Chr. Friele, en annen med børs-kommissær, konsul Axel Winge, en tredje med politiadjutant Harald Meltzer. Den fjerde søster Emilie Lassen døde ugift i 1909, 80 år gammel. Hennes brødre var regjeringsadvokat Chr. Lassen samt Nils og Bredo Lassen som dyrket musikken mere enn jussen.

¹ Se «Oslo Illustrerte» 1939 nr. 14: «Kjendte kvinder og mænd».

Det var i det hele i et utpreget musikalsk hjem mor blev født. Hennes far har komponert flere ting. Selv hadde han fått musikken i vuggegave av sine foreldre, som bodde på Grini i Bærum. Det var et musikalsk centrum for det gamle Christiania og omegn.

Min mor var selv meget musikalsk og hadde en bedårende stemme. «Sangfugl i røsten, i blikket en due», skrev hennes fetter Theodor Kjerulf i den sang han forfattet til «lille Cathrine, lille Cathrine, avskjed du rekker med henderne dine», da hun i 1866 feiret sitt bryllup med M. S. Hansson, høiesterettsadvokat, senere i henved 40 år administrerende direktør i Storebrand og Idun. Til bryllupsdiktet satte Theodor Kierulfs bror, Halfdan, en innsmigrende melodi, som har gitt sangen levedyktighet helt til våre dager. Så sent som for nogen år siden stod den endnu på Studentersangforeningens program. Ved mine foreldres sølvbryllup føiet Chr. Lasson et par vers til, og ved deres gullbryllup fulgte mors fetter, Bredo Morgenstjerne, dette eksempel. Både Chr. Lasson og Bredo Morgenstjerne hadde en poetisk åre, som blev skattet høit ved festlige anledninger.

Også Halfdan Kierulf hadde fått tonene i vuggegave fra Lassons: hans mor var en søster av justitiarius Lasson. Det er vel kjent hvorledes denne utpreget musikalske evne har gått videre nedover i slekten, først og fremst til «Crescendos» komponist, den altfor tidlig avdøde Per Lasson. Videre til Bokken Lasson, ja vel i høiere eller mindre grad til alle regjeringsadvokat Lassons mange barn, til Per og Lizzie Winge, min søster fru Ottilia Kaurin o. s. v. Bokken Lassons bok «Slik var det dengang», som kom ut til jul, bringer vidnesbyrd om dette, men slekten Lassons innsats i norsk musikkliv helt fra tiden på Grini kunde nok fortjene en egen bok.

«Sangfugl i røsten, i blikket en due», — en knapp og trefende karakteristikk. Jeg har alt nevnt musikken som hun så villig gledet sin mann og sine barn og så mange venner, både gamle og unge, med. Men hertil kom den ynde og naturlige godhet som i en så sjelden grad preget henne. Blandt den aka-

Fire generasjoner. 1892.

*Fru Harriet Hansson, f. Mørch; fru Cathrine Hansson, f. Lussen;
fru Otilia Kaurin, f. Hansson og lille Lulla (Cathrine) Kaurin.*

*Fire generasjoner. 1915.
Fru Cathrine Hansson, f. Lasson; fru Otilia Kaurin, f. Hansson;
fru Lulla (Cabrine) Ringnes, f. Kaurin og lille Grethe Ringnes.*

demiske ungdom i hennes ungpikedager blev Cathrine, også kalt Lulla Lasson, regnet for en av «de tre gratier». De to andre var hennes kusine Emma Stang, senere gift med høiesterettsadvokat, sorenskriver Heffermehl, og Elise Wessel, som blev gift med senere statsråd, general Hoff. Til sin død i 1922 da hun var nær de åtti år, var min mor en vakker, gratiøs dame.

Hun var mild og vennesel som få jeg har truffet. Harmoni preget hele hennes vesen — og det kom godt med i et hjem hvor en så utpreget personlighet som min far hersket over syv barn som heller ikke var uten vilje. At vi fikk den lykke allikevel å leve i et harmonisk hjem, skyldes først og fremst mor. Og dette innså og følte «eneherskeren» så vel, fordi han egentlig var helt avhengig av henne. Var hun borte en aften, begynte han å bli urolig alt ved 10— $\frac{1}{2}$ 11 tiden. «Kommer da ikke mor», «kan du forstå hvor mor blir av», kunde han spørre. Og han sa også undertiden: «Det er som om en vegg mangler i huset når hun ikke er hjemme.» Og da hun så døde var det ferdig med far også. Han hadde begynt å falle av før mor blev syk, men på hennes dødsdag gikk det så fort nedover at han døde bare tre uker etter. De hadde elsket hverandre i mere enn seksti år.

Når jeg tenker tilbake på barndomsårene, slår det mig at husmødrene i store hjem var utsatt for et urimelig slit, ja, de er det vel kanskje ennu. De har sannelig ikke nogen begrenset arbeidstid. Mor, iallfall, var nærmest segneferdig, når dørene slos op til juletreet, og festen begynte. Og når vi reiste på landet om sommeren, må det for henne ha vært alt annet enn hvile: flytning frem og tilbake, trangt om plass, mangel på komfort — og så stadig besøk av barnas venner og venninder. Men dette tenkte jo ikke vi på, og aldri nevnte mor noget om det: beskjeden og uselvisk til det utrolige kom det ingensinne nogen klage over hennes leber.

Egentlig tror jeg hun følte sig rik — og det var hun også fordi hun var den høiest elskede, både blandt slekt og venner. For bare å nevne ett eksempel: hennes to svogre overingeniør,

Porsellens fat med kolorert billede av direktør Hanssons svigerfar justitiarius Lassons eiendom, Øvre Munkedammen, efter Eckersbergs maleri, se Slekten Lasson s. 27.

direktør for patentvesenet, Chr. Hansson, og skuespiller Olaf Hansson, var så diametrale motsetninger at de hadde vanskelig for å omgås. Men i ett møttes de: i deres beundring og hengivenhet for min mor.

For et par år siden besøkte jeg en gammel franskmann der som ung hadde tilbragt et års tid i Norge og ofte var kommet i mine foreldres hus. Senere hadde de gjentagne ganger vært sammen i utlandet. Denne franskmann holdt meget av min far, som han var en fjern slektning av, men han talte næsten med bevegelse om min mor — om hennes charme og intelligens, om hennes sang og skjønnhet. Og så sa han også at et så perfekt fransk hadde han aldri hørt blandt utlendinger. «Dere andre som tror dere kan fransk», sa han — — «nei, da skulde du hørt din mor!» Ikke en feil hadde han nogensinne grepet henne i, hverken i ordvalg, setningsbygning eller uttale. Allikevel hadde mor aldri vært i fransktalende land, før hun var over femti år gammel.

Hun var også fullt inne i engelsk og tysk. Selv i våre dager er det vel nokså sjelden at begge ens foreldre behersker de tre ledende sprog som tilfellet var hos oss. Vi barn kunde like til vi var voksne, ja senere også, søke råd hos mor til løsning av vanskeligheter i de tre sprog og være sikker på å få god veiledning.

For mig som har levet en så stor del av min manndom i utlandet er det umulig ikke å nevne enda en ting: mors brever. Disse epistler fra en tid da det ennå var nogen som kunde og som gav sig tid til å skrive brever istedetfor det jask, som vi nu lirer av og som det byr oss imot å lese igjennem fordi ingen av oss lenger sikkert vet hvorledes vårt eget sprog skal skrives — disse utførlige brever, sirlige både med hensyn til sprog og skrift, fullkommen korrekte både hvad setningsbygning og ortografi angår, kom hver uke så sikkert som Amen i kirken. Og de gav et levende billede av hele det miljø hun levet i og særlig naturligvis av familien og slekten. Store og små blev omtalt i deres gleder og sorger. Bare én blev glemmt: henne selv. Da disse brever

hørte op var det som om et bånd blev klippet av mellem mot-tageren og slekten, ja, en kan nesten si hjemlandet.

Men én ting kan hverken løsne eller fordunkles: det strålende billede av denne mor i hennes barns sinn.»

Direktør Michael Hansson og hustru hadde følgende 7 barn [5 a.—5 g.]:

5 a. **Ottilia Hansson**, født 9. mai 1868 i Christiania, døde 5. april 1925 i Oslo.

Gift 11. oktbr. 1888 i Christiania med *Christian Keyser Kaurin*, født 7. decbr. 1857 på Tromsø og død 21. decbr. 1936 i Oslo, sønn av sogneprest *Christian Kaurin* og *Ovidia Wilhelmine Keyser*. Han tok examen artium med haud illaud. i 1876, examen philos. med laud. i 1877 og blev cand. theol. med haud illaud. i 1883. Efter praktisk teologisk eksamen i 1884 blev han lærer ved Hortens middel-skole og i 1886 annenlærer ved Risør skole, hvor han flere ganger var konst. bestyrer. I 1892 studerte han med offentlig stipendium ved tyske læreanstalter. I 1894 blev han konst. adjunkt ved Arendals skole, kom 1909 i like stilling ved Christiania katedralskole, hvor han blev konstituert overlærer og i 1921 lektor.

Gjennem hele sitt lærerliv var Kaurin levende interessert for sang og musikk, han var sanglærer ved skolene og instruktør ved foreninger, skrev flere komposisjoner og utgav sammen med presten Lützw Holm «Salmer og sange» til bruk for skolen.

Ottilia Hansson hadde arvet meget av sin mors musikalske anlegg, var elev av sin onkel

Ottilia Kaurin, f. Hansson.

Bredo Lasson, av Fritz Arlberg og av madame Labord i Paris. Med høi musikkultur og en vakker stemme forenet hun en sjelden personlig charme. Som kjent sangpedagog blev hun skattet av tallrike elever, og med sitt varme hjertelag for dem der hadde det ondt i livet fant hun utvei til hjelp og opmuntring for mange mennesker og vant trofaste venner hvor hun opholdt sig.

Ved Kaurin og hustrus sølvbryllup, skrev Theodor Caspari følgende sang:

Du som gjorde friminuttet
Til en fest i lærerkaldet,
Tændte naar vi sat der mutt:
Smilets lysblink i os alle.
Tag i livets friminutter,
Naar det lyser i krystallet,
Takkens lysblink fra os alle.

De som tændte i hans stue
Lys og liv med Deres stemme,
Klædte lunt med blomster hjemmet,
Tag *De* disse blomster, frue!

- 5 b. **Christian Hansson**, født 8. april 1870 i Christiania. Direktør for assuranceselskapene Storebrand og Idun.

Dimittert fra Christiania kathedralskole tok Hansson examen artium i 1888 og exam. philos. i 1889, begge med laud., og blev cand. juris med haud illaud. i decbr. 1893. I 1889 blev han vernepliktig officer; kaptein i 1905. I studietiden og siden et år som kandidat arbeidet Hansson på advokat Arndt Schianders kontor og fikk autorisasjon som underrettssakfører 20. jan. 1894 og som overrettssakfører 4. mars 1895. Fra 1. jan. 1895 blev han ansatt i Storebrand og Idun med utsikt til efter 3 års tjeneste å bli inspektør i Storebrand, om han dertil fantes skikket. Efter utløpet av de tre prøveår, som bød Hansson rikelig anledning til å kvalifisere sig særlig i oppgjør av brandskader, fikk han permissjon uten lønn og studerte tysk og engelsk forsikringsvesen i $\frac{3}{4}$ år. Men da

han kom tilbake fra utlandet sommeren 1898, foretrakk han det fri yrke og sa op sin stilling i selskapene.

Hansson hadde aldri følt sig særlig skikket for eller hatt interesse for den teoretiske jus, og ikke minst efter det kjennskap han gjennom Idun hadde fått til anbringelse mot pant i fast eiendom, var det naturlig for ham å ta op den praktiske sakfører-virksomhet. Det lykkedes ham temmelig hurtig — først alene og fra 1902 med daværende overrettssakfører, senere advokat Christian Andresen Butenschøn som kompagnon — å oparbeide en betydelig forretning. Han blev forretningsfører for flere store foretagender, således for det aksjeselskap som bygget kontor- og lagerkomplekset Dronningens gate 13-Kirkegaten 12; han var også disponent for utparcelleringsselskapet Søndre Bjølsen og solgte Bjølsenparken til Oslo kommune. Men særlig bør nevnes hans arbeide for Huk Aktieselskap, idet Hansson i virkeligheten er skaper av det moderne Bygdø.¹

Hansson var et interessert medlem av sakførerstanden og medlem av styret for Den norske advokat- og sakførerforening fra 1903 til 1908. Han var forretningsfører for «Understøttelsesforeningen for norske advokater og sakførere og deres efterladte» i årene 1905 til 1915, og i advokat Henning Bødtkers bok «Den norske sakførerforening 1908 til 1933» er herom anført at han nedla «et overordentlig stort arbeide til beste for Understøttelsesforeningen; medlemsantallet fra 1905 til 1910 er steget fra 98 til 320 og i 1915 til 460. Æren derfor tilkommer direktør Chr. Hansson, og hans store innsats for foreningen skal derfor spesielt fremheves i denne Sakførerforeningens 25-års beretning.»

Hanssons arbeide med og interesse for eiendomsforholdene gav ham anledning til å konstruere en ny forsikringsform mot ledighet, det såkalte «Christiania-princip», som blev satt ut i livet av det gjensidige selskap «Husleie-Forsikringen» i 1905. Dette selskap var sterkt medvirkende til at eiendomsforholdene i løpet av noen år kom over i normal gjenge.²

¹ Se «Bygdø nu og i gammel tid», 1927.

² Se forøvrig Christian Gierløff: «Husleie-Forsikringens Historie» utgitt i anledning av selskapets 25-års jubileum 1930.

Arbeidet med «Husleie-Forsikringen» bragte etterhånden Hansson inn på en rekke spørsmål av økonomisk og sosial betydning; særskilt bør nevnes at han i sin tid var stifter av og mangeårig formann for Norsk Forening for Boligreformer.¹ Uomtalt bør heller ikke være hans interesse for pantelånsmarkedet, se Bykredittforeningenes 25-års skrift 1934, hvor det s. 39 anføres at han var med blandt Den Østenfjeldske Kreditforenings stiftere i 1907, og at han i den lange årrekke siden ikke alene med all sin erfaring hadde stått De Forenede Norske Kreditforeninger bi i råd og dåd, men at han også med all sin innflydelse hadde skapt interesse for foreningenes papirer hos vårt lands største avtagere av obligasjonene, livsforsikringsselskapene.

I det 25-årsskrift som Den norske Hypotekforening for 2. prioritets pantelån sendte ut i 1938 omtales hvorledes daværende overrettssakfører Hansson stiftet «Husleie-Forsikringen», som tok ondet helt ved roten, og organiserte huseierne til fellesopptreden og vern om rimelige — normale — husleier. Dette arbeide fikk også den største betydning for organisasjonen av realkreditten, som dengang vanskelig kunde tenkes å komme i ordentlig gjenge, før de der skulde forvalte de faste eiendommer kunde begynne å stå nogenlunde samlet om sine interesser. Han var med blandt stifterne av 2. prior. foreningen i mars 1913, og blev valgt som medlem av dens første styre.

Våren 1914 besluttet forsikringsselskapene Storebrand og Idun å oprette en stilling som subdirektør, og da den avertertes ledig, meldte Hansson sig og blev ansatt som subdirektør med underhånden uttalt forutsetning, at han, når tiden var inne, skulde avancere til adm. direktør, hvilket også skjedde pr. 1. jan. 1918. På grunn av verdenskrigens utbrudd måtte stillingen tiltres tidligere enn oprinnelig tenkt, og allerede 13. august 1914 — et par dager efter sin tilbakekomst fra et opphold i England — begynte han under brokede og vanskelige forhold sitt arbeide.

¹ Se forøvrig Christian Gierløff: «Husleie-Forsikringens Historie» utgitt i anledning av selskapets 25-års jubileum 1930.

Christian Hansson og hustru Dagny, f. Holmboe.

På dette tidspunkt var Storebrands virksomhet i alt vesentlig koncentrert om innenlandsk forretning, men forholdene gjorde det snart ønskelig og nødvendig å gå utenfor Norge. Storebrand hadde noen år forut tatt op utenlandsk virksomhet, som det nu kom sterkere fart i, særlig for den dels vedkommende som utelukkende var underlagt Storebrands rådighet. Gjennem mange vanskeligheter og gjennem seir og nederlag er Storebrand ført frem til en stilling og en størrelse som der overalt står respekt av. Aksjonærene har all grunn til å være fornøiet, og det er i Hanssons «regjeringstid» skapt nye funksjonærstillinger i et antall av ca. 300. Et vakkert «nybrott» på det forretningsmessige område.

Storebrands utvikling i 75 år blev skildret i en beretning av mai 1922. Herfra vil opplysninger kunne hentes om Hanssons arbeide til dette tidspunkt. For Iduns vedkommende blev en tilsvarende beretning levert i 1936, og det fremgår herav at han også for dette selskaps vedkommende kunde påpeke rike og blivende resultater. Idun er fremdeles det ledende norske livsforsikringsselskap, som i fullt mon har svart til de forventninger der kunde stilles til det.

Ved utgangen av 1936 trakk Hansson sig tilbake som adm. direktør i Idun og blev samtidig valgt som formann i selskapets

styre. Det er meddelt at han den 8. april 1940 på sin 70-års dag vil trekke sig tilbake også fra Storebrand.

Hansson har under sin tjenestetid i Storebrand og Idun vært medlem av flere kommisjoner av fagmessig og lovmessig art, og har også hatt en rekke tillitsposter innen forsikringsverdenen og utenom denne. Det tør uten overdrivelse sies at han har vært den ledende mann i norsk forsikring i en årrekke, og mange er de områder hvor hans initiativ og arbeidsomhet har satt merker.

Christian Hansson blev 13. juni 1925 ridder av St. Olavs orden for fortjeneste ved opprettelsen av et professorat i forsikringsrett og 16. septbr. 1936 kommandør for samfundsgagnlig virke; kommandør av finske Hvita Rosen og av svenske Vasa orden.

Gift 29. jan. 1896 i Christiania med *Dagny Holmboe*, født 16. novbr. 1872 på Tromsø; datter av konsul *Hans Conrad Holmboe* og *Jacobine Henriette Harris*.

Deres barn er: *Michael Mørch Hansson*, født 3. jan. 1897, student 1916, diplomingeniør fra Grenoble 1919, reiste i 1921 til U.S.A., hvorfra han vendte tilbake i 1938; gift med fru Hjørdis Lund, Chicago. Sønn: *Michael Mørch Hansson*, født 23. decbr. 1931. — *Harriet Mørch Hansson*, født 8. april 1898 i London, student 1916, redaktør av «Vi Selv og Våre Hjem», gift med verkseier (Christiania Glasmagasinet) Arild Berg, født 28. juli 1894, sønn av verkseier Kristofer Berg og Sophie Dybwad. — *Per Mørch Hansson*, født 6. juli 1902, død 3. mai 1903. — *Ellen Mørch Hansson*, født 6. juli 1902, død ved ulykkestilfelle i Paris 25. novbr. 1919. — *Per Mørch Hansson*, født 4. mars 1905, Oslo Handelsgymnasium 1921, student 1922, cand. jur. og overrettssakfører 1926. Ansatt i Storebrand 1927, asst. direktør for selskapets utenlandsavdeling 1937; gift 1. gang 28. mars 1928 med Mimi Egeberg, datter av godseier Westye Parr Egeberg og Nini Wedel Jarlsberg. Barn: *Lucy Mathilde Hansson*, født 28. febr. 1929, og *Peder Christian Hansson*, født 30. april 1931. Gift 2. gang 26. mai 1939 med Astri Scott-Hansen, datter av generaldirektør Axel Aubert og Gudrun Holter.

Carl Hansson og hustru Anna, f. Christensen. 1916.

5 c. **Peder Carl Hansson**, født 6. febr. 1872 i Christiania, gikk etter middelskoleeksamen i 1887 tilsjøs i 1888, blev sjøkadet på Horten 1890; secondløytnant i marinen 1893—94. I august 1894 fikk han ansettelse i det chinesiske tollvesen, avanserte hurtig gjennom gradene op til tolldirektør og fikk som sådan sitt virke i Nanking, Yochow, Tientsin, Lungchow, Antung, Moukden og Mengtsz. Fra denne betydelige stilling tok Carl Hansson avskjed i febr. 1919.

Imidlertid hadde han med permissjon besøkt sitt fedreland fra septbr. 1902 til septbr. 1904, fra decbr. 1907 til decbr. 1909 og fra april 1916 til oktbr. 1917. I 1920 opholdt han sig i fire måneder i Wien for å organisere hjelpen fra Norge for Wienerbarn. Fra 1923 til 1931 var han medlem av styret i Nordmannsforbundet og i årene 1921 til 1934 generalkonsul for China i Norge.

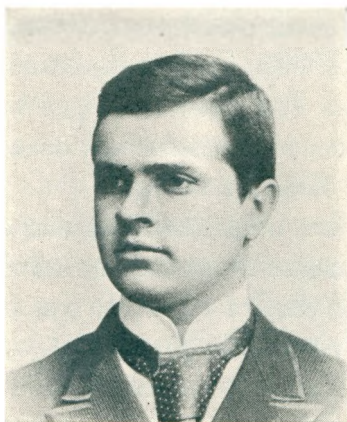
I 1922 blev Hansson ansatt i Forsikringsselskapet Uno og assurance-mæglerforretningen Duo, var her administrerende direktør 1924—33 og var fra 1931 til 1934 administrerende direktør i Forsikringsselskapet Poseidon; samtlige disse selskaper var tilsluttet Storebrand.

Under 11. juli 1916 blev Hansson utnevnt til ridder av St. Olavs orden for fortjenester av nordmenn og norske

interesser i China; blev i 1904 mandarin av Den blå Knap; komm. av chinesiske Dobbelt Drage orden for fortjenester under Chinas nøytralitet under krigen 1904—05; ridder 1908 av jap. Opgående Sols orden, av annamske Drage orden, 1912, komm. av chinesiske Chia Ho orden, 1914, av jap. Hellige Skats orden 1916 og storkors av chinesiske Ts'ai Yii orden, 1936.

Gift 29. april 1905 i Christiania med *Anna Christensen*, født 5. juni 1880 i Christiania, datter av lagmann *Hans Christian Christensen* og *Eva Julie Johanne Mathiesen*. Deres barn er: *Wladimir Mørch Hansson*, født 14. mars 1906 i China, cand. juris, assurancemegler. — *Agnes Hansson*, født 1. aug. 1907 i China, gift med o.r.sakfører *Wilhelm Henrichsen*. — *Christian Mørch Hansson*, født 14. juli 1911 i China, død 23. aug. 1916 i Christiania. — *Erling Mørch Hansson*, født 30. decbr. 1913 i China, død 21. decbr. 1926. — *Arne Mørch Hansson*, født 11. septbr. 1916 i Christiania, student 1934, Oslo Handelsgymn. 1935, ansatt ved Wilh. Wilhelmsens agentur i Sidney. — *Cathrine Mørch Hansson*, født 30. mars og død 2. april 1923 i Christiania.

5 d. **Wladimir Jacob Mørch Hansson**, født 24. aug. 1873 i Christiania, hvor han døde 7.

Wladimir Hansson.

novbr. 1901 efter et par timers akutt sykdomsanfall, tok realartium ved Aars og Voss' skole med haud illaud. i 1892, examen philos. med laud. i 1893 og blev i juni 1898 cand. juris med haud illaud. Under 7. aug. 1899 blev han ansatt som sekretær II kl. i Indredepartementets utenrikskontor, hvor det var hans plan å gå konsulatveien.

Gift. 29. april 1905 i China med *Anna Christensen*, født 5. juni 1880 i Christiania, datter av lagmann *Hans Christian Christensen* og *Eva Julie Johanne Mathiesen*. Deres barn er: *Wladimir Mørch Hansson*, født 14. mars 1906 i China, student 1924, cand. jur. 1928, sakfører 1929, ansatt i Assurance-Mæglerforretningen Duo A/S, gift med *Else Høy*, født 26. november 1907 i Meraker, datter av direktør Iver Høy og Lille Petersen. Barn: *Peder Carl Hansson*, født 18. november 1932. *Erling Michael Hansson*, født 20. oktober 1936. *Else Cathrine Hansson*, født 20. oktober 1938. — *Agnes Eva Mørch Hansson*, født 1. august 1907 i China, student 1925, gift med cand. jur., advokatfullmektig Wilhelm Henrichsen, født 19. september 1911, sønn av grosserer H. C. Henrichsen og Johanna Isaachsen. — *Christian Mørch Hansson*, født 14. juli 1911 i China, død 23. august 1916 i Christiania. — *Erling Mørch Hansson*, født 30. december 1913 i China, død 21. december 1926. — *Arne Mørch Hansson*, født 11. september 1916 i Christiania, student 1934, Oslo Handelsgymnasium 1935, ansatt ved Wilh. Wilhelmsens agentur i Sydney. — *Cathrine Mørch Hansson*, født 30. mars og død 2. april 1923 i Christiania.

Wladimir Hansson var et usedvanlig sympatisk menneske; musikalsk, med vakker sangstemme, humorfylt og vittig var han typen på den glade student. Han deltok ivrig i studenterlivet, var medlem av Samfundets styre og av sangforeningen, optrådte på samfundsteatret. En stor venneskare tapte en nobel kamerat ved hans tidlige død.

5 e. **Michael Hansson**, født 19. novbr. 1875 i Christiania. Retspræsident. Medlem av Voldgiftsdomstolen i Haag.

Om sin barndoms- og første ungdomstid gir Hansson følgende skildring¹:

«Jeg graat da jeg første gang skulde paa skolen. Jeg var nemlig en forsagt liten gut og følte mig i begyndelsen ofte trykket av den, som det forekom mig, ublide behandling jeg pludselig blev utsat for efter de første sorgløse barneaar. «Frøken» var av den gamle skole. Hun delte pryglene i «godbank» og «ondbank» — ingen av delene var rigtig behagelige — og hadde sine faste regler som ingen overtraadte ustraffet. Jeg kan endnu bli rørt, naar jeg hører mine forældre fortælle at de en nat vaagnet ved at høre lille M. ligge og graate. «Hvad er det, gutten min?» sa de. «Jeg skal til rektor imorgen, for pennestillingen er gal.» For dem som har glemt det, skal jeg minde om at penskaftet skulde peke nøiagtig mot skulderens ytterkant. Sømmen kunde brukes som sjømerke, — om da trøien var rigtig skaaret.

Takket være «frøken» fik min retfærdighetsfølelse, min juridiske sans en tidlig vækker. Karakterboken skulde medbringes «forevist» hver mandag morgen. Av en eller anden grund vilde frøken ikke vite av at den blev forevist med blyant. Min far hadde imidlertid den uvane at forevise med en kopiblyant, han altid bar paa sig. Men det skulde han ikke ha gjort, for en dag fik jeg følgende brev med mig hjem:

¹ Studenterjubileumsboken 1894—1919.

«Til Michaels moder!

Hvis Michaels fader en gang til foreviser med blyant, skal Michael sidde igjen.»

Saken ordnedes i mindelighet, og jeg kom ikke til at sitte igjen for min fars synder. Jeg hadde mere end nok med mine egne.

Efter tre aars behandling under frøkens kraftige haand var jeg blit en rigtig kjæk gut, vel skikket til at opta kampen med middelskolens lærere. Blandt dem var der nok en og anden som «forstod» mig, og som jeg derfor stod i et venskabelig forhold til; men de var i flertal som forstod mig endnu bedre, og deres liv er jeg ræd for at jeg har bidraget til at forkorte. «Uopmerksom og næsvis» — ord som disse, hyppig understreket av spanskrørets slag mot mine lægger, ringer endnu for mine øren. Nogen morsom periode av mit liv var det egentlig ikke, skjønt nu efter-paa kan vi gamle skolekamerater faa os mangen en god latter over de utrolige spilopper som vi med gutters tankeløse ubarmhertighet spillet de mange originaler som Katedralskolen dengang hadde blandt sit lærerpersonale.

Mit egentlige liv levet jeg utenfor skolen. Det var med skam at melde *presse* og *politik* som i de dage tok min interesse fangen, og jeg tør be vordende forfattere av min nekrolog notere sig at jeg «sat» — mere eller mindre regelmæssig — paa Stortinget i 4—5 aar fra 1888 av, men da jeg var under stortingsmænds og til at begynde med ogsaa under den kriminelle lavalder, var det paa Stortings-galleriet at jeg sat. Der indtok jeg mit sæte første gang i 12-aarsalderen. Eftermiddag paa eftermiddag fulgte jeg fra mit ophøiede stade debatterne i de bevægede tider fra Johan Sverdrups sidste regjeringsaar utover gjennom Emil Stangs første og derefter Steens første ministerium. Mere interessert tilhører har «de ærede repræsentanter» ikke hat. Jeg kjendte dem alle av utseende, og mangen en utenbys mand eller anden tilfældig besøkende skylder mig oplysning om navnene paa selv de mest obskure medlemmer. Jeg tror endog jeg kjendte de flestes privat-adresse efter den offentlig utgitte fortegnelse.

Naar jeg i de senere aar en sjelden gang har forvildet mig indom paa Stortings-galleriet, har jeg vanskelig for at forstaa hvorledes debatterne i den ellers saa utmerkede forsamling har kunnet fængsle mig saa sterkt. Tiderne maa ha forandret sig og baade jeg og stortingsmændene med dem. Jeg har «tapt mig» for stortingsdebatter, og de har ikke længere i sin midte Johan og Jacob Sverdrup, Emil Stang, Sivert Nielsen, Ullman, Rynning, Lindboe og de mange andre slagfærdige debattanter. Og de har heller ikke unionskampene til at vokse sig store i. Det er deres undskyldning.

Også journalistik begik jeg før jeg hadde naadd den kriminelle lavalder. Mit første produkt laget jeg sammen med min avdøde bror Wladimir, da han var 13 og jeg 11 aar. En liten melding om en gut som var faldt gjennom isen paa Frognerdammen. Og blev reddet. Min bror, som hadde en tidlig utviklet humoristisk aare, føiet til: «Naar skal dog forældre lære at passe paa sine børn?» Notisen sluktes hel av, jeg tror det var «Christiania-posten». Et par aar senere, men endnu før jeg hadde faat middelskoleeksamen, skrev jeg et par korrespondancer til «Nedenes Amtstidende» i Risør bl. a. om den politiske situation! Ja tilmed om et formandsvalg i Studentersamfundet! Det var nu forresten ogsaa politik i de dage. Hvorfor netop «Nedenes Amtstid.» blev bæret med mine produkter, hadde vel sin psykologiske forklaring i den omstændighet at jeg hadde en søster som da bodde i Risør — og formodentlig ogsaa deri at bladet var tilstrækkelig ubemerket. Jeg mener dengang. I gymnasiedagene leverte jeg enkelte bidrag til «Ørebladet» og i russeaaet forsynet jeg til stadighet bladet «Oplændingen» paa Gjøvik med politiske ledere og korrespondancer. Bladet var i de dage konservativt, men har vist siden skiftet politisk overbevisning nogen ganger. 1895 var som bekjendt et bevæget aar, og der var nok av stof for en flittig pen. Og det baade smigret og moret mig naar, som det undertiden hændte, mine ledere, forfattet i den daværende Frognergaten av en Christiania-student, blev citert i hovedstadsblade som uttryk for «stemningen blandt

bønderne paa Oplandene». Det gav mig et litet indblik i journalistikens mysterier.

At min interesse for Studentersamfundet var tidlig utviklet vil allerede fremgaa av det foregaaende. Den holdt sig usvækket under studenterdagene og saalænge jeg opholdt mig i Christiania. Saasnt Samfundet begyndte sin virksomhet høsten 1894, styrte jeg mig med lidenskap i samfundslivet. Studenterne fra 1894 var i det hele et «framifraa» kuld set fra et samfundssynspunkt. Sem Sæland, Gustav Heiberg, Gran Bøgh, Lars Oftedal, Aug. Bull og flere andre blev som jeg selv ivrige aktive deltagere. Og vi var alvorsfyldte, maalbevisste mænd som ikke taalte at nogen traadte os paa tærne. Da min før nævnte bror, dengang medlem av Samfundets bestyrelse, hadde behandlet en russetaler med nedladende spøkefuldhet og betegnet ham som «den unge mand der nys hadde ordet», holdt russen i ukens løp et særmøte — hvori jeg dog av familiehensyn ikke deltok — for at drøfte den derved skapte politiske situation. Paa første lørdagsmøte blev saken gjenstand for en interpellation som kanskje kunde faat et skjæbnesvangert utfald for synderen, hvis ikke Johan Michelsen (statsministerens bror) hadde hat et av sine originale indfald. Han fandt formodentlig at russen kjækket sig altfor svært, for pludselig reiste han sig og ropte paa sit syngende bergensk: «Hr. formand, da jeg ser at russen er saa talrig tilstede her i aften, vil jeg bare spørre hvem som stjal min pung ilørdags.» Det høist overraskende intermezzo vakte slik jubel at ingen længere tok interpellationen alvorlig.

Jeg tænker med særlig fornøielse paa min egen formandstid i Studentersamfundet. 1905 var jo rikt nok paa begivenheter, og stemningen var derefter. Det begyndte som en sus i januar allerede, og det steg og steg. Vanskeligheten bestod særlig i at faa studenterne til at tøile sine følelser. Det gav anledning til ikke saa faa sammenstøt i Samfundets møter, men samtidig som mine utmerkede kolleger i bestyrelsen og jeg var fast bestemt paa at opfylde Chr. Michelsens underhaanden uttalte ønske om at spares for u n ø d i g braak indtil forholdet til

Michael Hansson og hustru Minnie, f. Christensen.

Sverige var helt ordnet, vilde vi jo gjerne utnytte situasjonen i Samfundets interesse. Og det faar man indrømme os at vi ogsaa gjorde noksaa grundig. Vi har ogsaa i al beskedenhet kaldt os selv for «7 juni bestyrelsen».

Studenterne viste efter min mening en merkelig selv-disciplin i de dage, og det syntes vist Chr. Michelsen ogsaa, for da vi med nogen beklæmmelse henvendte os til ham og bad ham og hans kolleger i regjeringen delta i et møte sammen med Stortinget, naar folkeavstemningen over republik eller kongedømme var over, svarte han ja med den største elskværdighet og takket atpaa til. Nu har studenterne krav paa endelig at faa luft for sine følelser, sa han. Møtet blev uforglemmelig. Det fandt sted den 18. november, netop den dag da Stortinget hadde valgt prins Carl av Danmark til Norges konge og prinsen hadde mottat valget under navn av Haakon VII. Hans svar var kommet en halv times tid før Samfundets møte aapnedes, og fra formandsplassen i Studentersamfundet blev begivenheten først offentlig kundgjort. Saa overvældende var studenternes begeistring den aften, at jeg endnu kan undre mig over at Samfundets mure ikke styrtet sammen av skraldet.

Dimittert fra Christiania kathedralskole tok Michael Hansson

examen artium i 1894 og exam. philos. i 1895,¹ begge med haud illaud. og blev cand. juris med laud. i decbr. 1899.² Fra jan. til mai 1900 arbeidet han hos advokatene Seip, Lundh og Rygh, tjente i de følgende måneder sin verneplikt i Trærkorpset og opholdt sig fra septbr. til årets utgang i London. I 1901 og 1902 var han fullmektig hos byfogden i Fredrikstad og herunder gjen- tagne ganger konstituert i embedet og kom i jan. 1903 som full- mektig til nevnte advokatfirma, hvor han arbeidet til septbr. 1906 og herunder, efter avlagt prøve, autoriseres som høieste- rettsadvokat 16. oktbr. 1905.

Efter et ophold i Frankrike fra høsten 1906 reiste Hansson ved årets utgang til Egypten for 1. jan. 1907 å tiltrede stillingen som utnevnt dommer ved de internasjonale domstoles avdeling i Mansura. I 1911 blev han vicepresident og i 1912 president for denne avdeling, forflyttedes i oktober til domstolen i Alexandria, hvor han i 1915 blev utnevnt til medlem av appellretten, dennes vicepresident 1924 og derefter rettspresident i novbr. 1927. Som sådan tok han avskjed 1. juli 1931.

Av en lengere artikkel i «The Egyptian Gazette» for 18. juni 1931 i anledning av Hanssons fratreden som rettspresident kan følgende utsnitt meddeles:

1 Sommeren 1895 var Hansson skibsforvalter på kanonbåteskadren og samtidig sekre- tær for eskadrechefen, kommandør Horn, og i 1896 mottok han tilbudet om å fungere som sekretær for panserbåteskadrens chef, admiral v. Krogh. — Oplevelsene fra denne tid hører til Hanssons beste minner.

2 I studietiden var Hansson i flere år sekretær i Komiteen for samarbeide mellem Nordens universiteter og høiskoler. Han deltok som representant for Studentersamfundet i møtene av universitetslærere og studenter i Christiania 1896, Göteborg 1899 og Kjøben- havn 1902. I begge semestre 1905 var Hansson Studentersamfundets formann og blev rid- der av «Den gyldne Gris» 1907. — I møte i Samfundet 5. febr. 1905 uttalte Hansson fra formannsplassen: «I motsætning til svenskerne søker vi med alt vort vestover. Vi føler os i tænkesæt beslektet med engelskmænd og skotter. Vi beundrer disse nasjoners frihet og ordholdenhet og den maate hvorpaa de bruker disse goder. Og fremfor alt staar for os britisk ordholdenhet som mønster. — — — Unionens historie har lært os at Norge og Sverige ikke hører sammen. Vel — la os da skilles!» — Det var efter dette at Nils Vogt sa de berømmelige ord om unionsdogmet: naar et dogme falder, saa falder det tungt!

På det berømte møte i Samfundet 24. febr. næstefter da Nansen holdt sin store tale, blev formannen, Hansson, så beveget at han i sin takketale kom til å si: Nansen har risset sitt navn en dype tommere i våre hjerter. —

«In that exacting post Judge Hansson exhibited administrative qualities unsurpassed by any of his distinguished predecessors. His tireless industry made him the master of every detail of this complicated system. His inaccessibility to all influences foreign to the proper performance of his duties, his freedom from prejudice and his complete devotion to the interests of the institution in his charge are among the qualities which have made his record a brilliant one in the annals of the Courts. His determination not to tolerate any form of incorrectness on the part of any member of the Mixed Courts institution, high or low, has found its counterbalance in his tireless effort to improve the material welfare of all ranks of the workers with a special tenderness for those in the humble ranks, whose problems of existence are often very difficult. His influence has been a powerful one in maintaining the efficiency and strenghtening the morale of the entire system. To quote from one of the recent addresses in his honour,

«he lavished his tireless energy on every progressive movement and on every proposal for the improvement of the complex organization of the Courts.»

«His interest in the welfare of the Bar has been specially fruitful of results within recent months. For years the problem of the administrative relations of the Cairo and the Alexandria Bar has been an embarassing one, bristling with difficulties. To its solution Judge Hansson devoted his efforts for a period of nearly two years. The result was a settlement welcomed by all parties concerned and carried into effect by the decree of the Government in May of the present year. The basis of the settlement was to confer a much larger measure of automony on the Cairo Bar, while preserving the unity of the Bar as a whole. The resultant benefits in improving the morale of the Cairo Bar have already been so marked that in the address at the reception recently tended to Judge Hansson in Cairo the representative of the Bar observed:

«The Bar of Cairo is now your work. You have given us new

rights and new duties. You have increased our responsibilities but have enlarged our prerogatives. You have prepared the way for the Bar of tomorrow while you have presided over the Bar of to-day. You have taken thought for the wise recruitment of these future lawyers on whom will fall the task of maintaining the good traditions we have inherited from those who have gone before us. You have assured that the lighted torch will be handed on.

«Perhaps the most delicate of all the responsibilities falling on the shoulders of the President of the Court of Appeal are those touching his relations with the Government in matters affecting legislation. In this field the powers of the Mixed Courts are large and absolute. They are also complicated. But in order that these great powers shall lend not to a mere deadlock but to the mutual and intelligent advantage of both Egyptians and foreigners, the closest co-operation is required. Friendly contact and adjustment is essential. The success of such co-operation depends essentially upon the President. He is the mouthpiece of the Court and their spokesman before the Government. In this field of action Judge Hansson has been signally successful. He has brought to a satisfactory conclusion scores of negotiations on legislative problems. He has known how to place the expert experience and resources of the Court at the disposition of the Government without arousing opposition or jealousy. He has reconciled the prerogatives of the Court with the interest of a country at times when such co-operation has been of the very greatest importance.

«Under Judge Hansson's administration the Mixed Courts have been in strong hands. His upright character, his passion for justice and intolerance of all forms of wrong-doing, have been ever present influences for good throughout the institution. He has inspired universal confidence and respect. He leaves behind him a record of achievement worthy of the best tradition of a great judicial institution. It will be an example and an inspiration to his successors. To him as he leaves Egypt the Egyptian

Gazette, which has so long had the privilege of recording the results of his official activities and of appreciating the benefits they have yielded to the country to which he has devoted so large a portion of his life and strength, now joins with his thousand friends in wishing him happiness and success in new labours and bidding him God-speed. He will fill with honour and distinction any post to which he is called.»

I 1919, som 25'års student, skrev Michael Hansson følgende bemerkelsesverdige linjer:

«Jeg har aldrig angret paa at jeg som saa mange av min slegt paa begge sider har studert jus, og heller ikke et øieblik fortrudt at jeg søkte stillingen som dommer ved de internationale domstole i Ægypten. Dømmergjerningen fylder mig med levende interesse, og hvad livet i Ægypten angaar er det rummelig og smilende — med sol over. Jeg mindes ofte hvad den første norske dommer henede, stiftamtmand Gram, engang sa til mig: «For min hustru og mig staar de aar vi tilbragte i Ægypten, som vort livs gyldne tid.»

.....

En lever ikke aarevis i et saa helt kosmopolitisk milieu og samarbeider ikke daglig med repræsentanter for saa mange forskjellige nationaliteter uten at ens syn paa mangt og meget ændres. Der er naturligvis undtagelser. Nogen gaar med skylapper gjennem livet. Det er som om de ikke vil se og høre. Men de mere receptive av dem, som er kommet hened i en moden alder, indrømmer at de efterhaanden har maattet revidere sine meninger — og fordomme, for dem har vi jo alle i overflod. Dermed er det ikke sagt at man behøver at gaa saa langt som en av mine ældre kolleger der nylig sa til mig: Je ne suis plus le même homme.»

Allerede i 1929 var Hansson inntrådt som valgt medlem av den faste internasjonale domstol i Haag.

I 1931 blev Hansson utnevnt til sorenskriver i Nedenes, men fant ikke tilfredsstillelse i dette embedsvirke og tok avskjed i 1933.

I 1931 mottok han valget som medlem av den rumensk-ungarske voldgiftsdomstol i Paris, i 1933 var han medlem av de faste undersøkelses- og forliksnevnder mellom Norge og Chile, Sverige og Amerikas forente Stater, mellom Sverige og Chile samt formann for forliksrådet i henhold til den tysk-estniske voldgiftstraktat; i 1935 medlem av voldgiftsdomstolen mellom Tyskland og Schweiz som skulde behandle bortførelsen av den tyske emigrant Berthold Jacob.

I en alder av 60 år, da de fleste begynner å tenke på å trekke sig tilbake fra anstrengende gjøremål, mottok Michael Hansson i 1935 valget til medlem av Den internasjonale Flyktningskomité under Folkeforbundet, og fra 1936 til 1938 var han president for Det internasjonale Nansen-kontor for flyktninger, under Folkeforbundets autoritet, og fra 1939 dette kontors likvidator. Og dermed påtok han sig et arbeide som kanskje mere enn noensinne la beslag på hans krefter i slitsom bruk av en robust helse og i uavlatelig intens tankevirksomhet. Men blikket var rettet på ulykkelige statsløse menneskers frelse under forhold så trøstesløse, som alene en verdenskrig kunde skape dem, og kun ønsket om å yde hvad han av ytterste evne vilde formå var det som behersket hans tanke og tilfredsstillt hans menneskekjærlighet.

I 1936 og 1938 var Hansson Norges delegerte på konferansen i Genève angående de tyske flyktninger; i samme egenskap møtte han på konferansen i Montreux angående kapitulasjonene og de internasjonale domstoler i Egypten og likeledes i den interguvernementale komité i Evian og London 1938. I 1937 var han president for den internasjonale kommisjon for flyktningebarn i Spania. I 1939 medlem av den faste opiums komité under Folkeforbundet.

Neppe nogen vet hvor store vanskeligheter Hansson fikk å kjempe med som president for Nansen Office, slit og ubehag, men

uten hans innsats vilde det vært meget tvilsomt om flyktningsarbeidet under Folkeforbundet hadde stått til å redde. I denne forbindelse kan passende gjengis følgende passus i sir John Hope Simpson's meget nøkterne bok om flyktningsproblemet¹:

«Judge Hansson brought to the work legal experience; an enthusiasm for the work in the tradition of his great fellow-countryman, Nansen; and a certain realism which had at times been lacking in the direction of the organization in earlier years. Much of his time and attention was necessarily taken up with day-to-day administration and with financial questions. His main achievements have been simplification of the complicated machinery of the Office, rigid scrutiny of the statistics of refugees previously given, which made it possible for the first time to know the extent of the existing problem; and a determined effort to complete certain outstanding responsibilities, notably the settlement of Armenians in Syria and Greece, the final settlement of the refugees from the Saar and of the vexed question of the future of the handful of Russians from Constantinople whom the Turks had refused to naturalize; and clear thinking as to what part of the work could in fact be dispensed with and what part must be retained.»

.....

«The Committee of International Assistance to Refugees, reporting on 1 January 1936, gave the number of refugees dealt with by the Office as approximately 921,050 to 1,051,050, whereas, after careful inquiry, Judge Hansson has put the figure at 600,000.»

Nansenkontoret blev 10. decbr. 1938 av Stortingets Nobelkomité tildelt Nobels fredspris (kr. 153 077,20). Den blev samme dag mottatt under møte i Nobelinstituttet i Oslo av president

¹ Extracts from «The Refugee Problem». Report of a Survey undertaken by Sir John Hope Simpson on behalf of The Royal Institute of International Affairs, London. Pag. 212 og 214.

Hansson som derefter holdt et foredrag om kontorets arbeide og resultater. Det blev i 1939 utgitt i trykken under titelen «Nansenkontoret for flyktninger».

I 1912 utgav Hansson en brosjyre om Civilprocesreformen, i 1916 en liten bok om «Kunsten at dømme» og i 1919 «Reflexions d'un Magistrat — un conference». Forøvrig har han hyppig skrevet artikler om dagens spørsmål i dagspressen, særlig i «Morgenbladet».

Hanssons virksomhet har medført et ganske betraktelig reiseliv. Næsten årlige reiser til og fra Egypten førte med sig besøk i de fleste européiske land med særlige opphold i England og Frankrike. I månedene juli—oktober 1918 foretok han også en reise til Indo-China og China og har derfra skrevet beretninger i «Morgenbladet».

Under 30. juni 1915 blev Hansson ridder og 27. febr. 1929 kommandør av St. Olavs orden for fortjenstfullt medlemskap av den internasjonale domstol i Egypten. Han er storkors av den egyptiske Ismail orden og Nil' orden, kommandør av franske Æreslegionen, komm. II. av svenske Nordstjerne orden, storofficer av italienske kroneorden og av spanske Isabella catholica orden, komm. av belgisk Leopolds orden og av greske Frelserens orden; innehaber av Røde Kors' Hederstegn.¹

Gift 22. septbr. 1909 i Christiania med *Minnie Christensen*, født 6. mai 1883 sammesteds, datter av lagmann *Hans Christian Christensen* og *Eva Julie Johanne Mathiesen*. Deres barn er: *Arthur Mørch Hansson*, født 23. juni 1910 i Christiania, exam. artium 1930, studieophold i utlandet. — *Michael Sigfried Mørch Hansson*, født 8. juni 1921 i Christiania, exam. artium 1930, uteksaminert handelsgymnasiet i Oslo 1932, ansatt hos Fearnley & Eger. — *Knut Mørch Hansson*, født 16. april 1920 i Alexandria, exam. artium 1938.

¹ Som bidrag til Hanssons biografi kan henvises bl. a. til Arbiters (o: Ragnar Volds) «Ukens portrett» i «Dagbladet» for 20. aug. 1938, og 24. septbr. 1938; «Dagsposten» nr. 423 for 1938; «Morgenbladet» for 27. juni 1931.

Harriet Hansson.

Erling Hansson.

- 5 f. **Harriet Marie Hansson**, født 21. oktbr. 1877 i Christiania, har under flere studieophold i Frankrike perfektionert sig i det franske sprog og i en rekke år undervist i dette både som privatlærerinne og ved skoler. Sociale interesser har hun fått i arv, og kunstnerisk sans har skaffet henne mange gleder, særlig på maler- og skuespillkunstens område.
- 5 g. **Erling Hansson**, født 12. juni 1885 i Christiania, døde 19. april 1900 under narkose foran blindtarmoperasjon til usigelig sorg for familien, hvem denne blide og glade gutt hadde vært til uendelig glede.
4. d. **Dorothea [Thea] Margrethe Hansson**, født 19. aug. 1844 i Bergen, døde 11. april 1919 i Drammen; begravet i Christiania.

Gift 26. mai 1866 i Christiania med *Joachim Ebbell*, født 18. aug. 1835 i Grimstad, sønn av kjøpmann *Jørgen Bendix Ebbell* og *Inger Bie*, blev, privat dimittert, student i 1853, cand. philos. 1854 og cand. juris 9. juni 1859; alle examina med laudabilis. Efter en kort tids ansettelse som kopist i Justisdepartementet blev han i 1860 edsvoren fullmektig hos sin senere svigerfar sorenskriver Hansson på Eker, fikk i 1863 bevilling som overrettssakfører i Christiania og

Thea Ebbell, f. Hansson.

autoriseres 29. juli 1865 som høieste-rechtsadvokat. Han praktiserte siden i Christiania til sin død, som inntraff på Ulefoss under en utflukt til Telemarken 8. septbr. 1877; begravet i Christiania.

Professor Lorentz Dietrichson, som i ungdommens år hørte til Ebbells nærmeste vennekrets, har uttalt om ham: «maaske hverken sprudlende vittig eller blændende aandrig var der dog over hele hans væsen utbredt noget beaandet, ja næsten aandfuldt

som gjorde at man uten at vite det befandt sig vel i hans selskap. For en træffende bemerkning hadde han en klingende latter, men han var sparsom paa den, den var ingen henslængt kobbermynt. For enhver ting, som stødte ham, hadde han en avvisende sikker, men altid mild og human dom; enhver motstand mødte han med aapen pande og seig utholdenhet. Han var en trofast ven, en utmerket formand i Studentersamfundet 1863, like meget ved sikkerhet og logisk styrke som ved ildfuldt liv og en tiltalende human, mildt sarkastisk tone. Men i den snevrere krets var han især i sit ess, ved hele sit elskværdige væsen ubetalelig og uerstattelig, yndet som festtaler. Paa talerstolen forsvandt alt det humoristiske av hans væsen, og han blev varm og alvorlig uten nogensinde at henfalde til tomhet eller falsk pathos.

Sommeren 1860 begyndte livets alvor. Som fuldmægtig hos sorenskriver Hansson vandt han ved sin sædelige renhet og sjelden dygtighet sin principals fulde tillid og hengivenhet. Som advokat begyndte Ebbell snart at gjøre sig bemerket i det of-fentlige liv. I diskussionene om landets offentlige anliggender forfeilet hans alvor og grundighet aldrig sin virkning, præget som den var med modenhetens og det klare blikks stempel. Han nød i høi grad medborgernes tillid og høiagtelse og hørte til samtidens fremskudte advokater. Midt i sitt arbeide bevarte Ebbell

altid sit eiendommelige friske blik for livets ideelle fordringer, og det eneste, som i senere aar la et vist baand paa hans ungdommelighet, var de ofte tilbakevendende nervøse smerter i hodet, hvorav han blev plaget. Ved hans tidlige død blev et arbeidsomt, ædelt liv avbrudt.»

Ebbell var i flere aar medlem av Christiania Fattigkommisjon og formann i styret for «Eugenia Stiftelse». I 1857 var han «Aftenbladet»s stortingsreferent. I dette blad som særlig i «Morgenbladet» skrev han adskillige artikler, dels av juridisk, dels av politisk innhold, således i 1871 «Om Unionsforslagets Betydning for Norge».

Hvor avholdt Ebbell var blandt venner og kolleger fikk et vakkert uttrykk ved det legat de samlet for hans efterlatte.

Efter sin ektefelles død virket fru Thea Ebbell i mere enn 30 år som lærerinne, først ved Frøknene Sylows og Frøken Conrads pikeskoler i Christiania, senere ved Frøken Wulfsbergs pikeskole i Drammen og ved Drammens latinske skole.

«I klasseværelset, ansikt til ansikt med elevene, følte hun sig i sitt rette element. Og vi, som har sittet foran hennes kateter i barneårene, vil aldri glemme hennes livfulle og vekkende undervisning. Historie og religion var hennes hovedfag, og her var det ikke bare hennes kunnskaper, men også hennes personlige egenskaper som øvet makt over de unge. Det følte som en skam å være urolig eller uopmerksom i hennes timer. Og var der en gang noget som var leit, så forstod fru Ebbell å ta saken med en åndsoverlegenhet og et hjertelag som aldri blev glemt.

Fru Ebbell var en dyp religiøs natur, som alltid forstod å få frem det gode hos menneskene, og med sin sikre sjelsstyrke gav hun de unge en viss religiøs ballast med ut i livet. Hun var en personlighet med en bestemt vilje, men et usigelig varmt hjertelag.

Ved siden av sin lærervirksomhet tok fru Ebbell også ivrig del i samfundsarbeide; hun var varmt interessert i kvinnesaken, i arbeidet for barn, for avholdsarbeidet, for fredssaken og dyrebekyttelsen. Hun blev således i sin tid tildelt den danske dyrebekyttelsesforenings høieste utmerkelsestegn. Videre har hun

vært medlem av Drammens bystyre. Både ved foredrag og gjennom aviser og tidsskrifter kjempet hun for det som var hjelpeløst eller som led urettferdig i vårt samfund. Det er sagt om henne at grunnloven i hennes virke var: en kamp i rettferdighetens og barmhjertighetens navn for alt det som er vergeløst i verden.»¹

- 4 e. **Christian Henry Hansson**, født 22. mai 1851 i Bergen, døde 24. febr. 1911 i Christiania. Overingeniør.

Dimittert fra Drammens skole tok Christian Hansson examen artium med laud. præceteris i 1869 og examen philos. med laud. i 1870, reiste så til Eidgenössisches Polytechnicum i Zürich og utgikk herfra i 1875 som diplomingeniør med utmerket eksamen. Han blev straks av professor Culmann tilbudt stilling som vikar ved høiskolen, men foretrakk å reise hjem. I 1876 blev han ingeniør-assistent ved Norges Statsbaners jernbaneanlegg og undersøkelser og arbeidet efter eget ønske for det meste ved hovedkontoret i Christiania for samtidig å kunne drive juridiske studier og erholde fornøden manuduksjon. I 1882 blev Hansson cand. juris med laud. og arbeidet derefter fra 1883 som sekretær i Statsbanernes Styre, blev i denne stilling jernbanedirektør Pihls høire hånd og, som eldre ingeniører vil vite, den faktiske leder av den tekniske jernbaneadministrasjon. Han blev sekretær i den departementale jernbanekomite av 1882 og medlem av den store departementale kommunikasjonskomité av 1884, inntil han 16. april 1886 blev utnevnt til byråchef i Departementet for de offentlige arbeider, hvor han overtok kontoret for jernbanevesen og tekniske skoler. Som mange i sin slekt var Hansson en genial administrator, alle fantasters skrekk og forbannelse og alle reglementsarbeidende menneskers prototyp. Denne evne og en ukuelig arbeidskraft henledet her hurtig oppmerksomheten på ham som en kapacitet der burde få en mere selvstendig

¹ Nekrolog i «Urd» av Sofie Voss.

Christian Henry Hansson og hustru Anna, f. Tillander

virkende stilling. Under 29. juni 1890 blev han derfor tilstått tjenestefrihet fra departementet for et år, regnet fra 1. aug., for å overgå til stillingen som overingeniør ved Baneavdelingen i styret for Statens jernbaner, og under 21. decbr. 1891 blev han efter ansøking bevillet avskjed fra sitt embede i departementet. Som overingeniør i Statsbanene nedla Hansson et høist fortjenstfullt arbeide i de 20 år han beklædde denne stilling.

På Hanssons mangesidige og grundige kunnskaper var der i mellemtiden lagt sterkt beslag på et annet område, hvor han fremtidig skulde få sitt kanskje mest betydningsfulle virke. Det var i Det norske Patentvæsen, som i 1890-årene gjennom teknikkens rivende utvikling fikk en svær fremgang. Her blev han i 1897 beskikket til formann i Patentkommissjonen. Under 15. aug. 1898 blev Hansson beskikket til medlem av den efter Stortingsbeslutning av 28. mars næstfør nedsatte komité til behandling av spørsmålet om revisjon av lovgivningen om den industrielle rettsbeskyttelse, og i 1899 blev han denne komités formann. Derimot kom Hansson ikke i første omgang med i kommissjonen av 28. oktbr. 1899 angående den industrielle eiendomsrett, blandt hvis medlemmer der merkverdig nok bare var en eneste jurist, nemlig formannen, advokat Fr. Stang Lund. Men ved ciselør H. Møllers tilbaketreden blev Hansson opnevnt

19. april 1901, og han fikk en betydelig innflytelse på kommisjonens resultater i patentlovene av 1910. Forut for disse resultater gikk imidlertid en voldsom kamp, en tvekamp nærmest mellom Hansson og Stang Lund, men alltid uten nogensomhelst personlig uviljefølelse eller oparbeidet uvennskap, og ut av den vokste frem rettsregler som kunde bestå for kritikk fra hvilken-somhelst side. Tross sin uopslitelige interesse, en fryktløshet og selvstendig opfatning i en daglig strid mellom divergerende meninger for å følge den vei som efter hans veloverveiede standpunkt førte rettest frem, opnådde Hansson ikke sitt ønskeligste resultat. Men da han 7. oktbr. 1910 blev kgl. konstituert som direktør for den nyoprettede institusjon «Styret for det industrielle Retsværn», kunde han tiltre sitt meget krevende embede med bevisstheten om å stå på en fast grunn som han selv hadde vært med på å skape.

Selv skulde Hansson ikke oppleve å se den nyskapte institusjon utvikle sig under hans hender. Knappt to måneder efter sin tiltræden blev hans livsløp brutt av et onde som lenge hadde truet hans helbred og som overanstrengt arbeide hadde katastrofalt forverret.¹

Hansson var et elskverdig menneske, en hjemmets og arbeidets mann, med en stor, hengiven vennekrets. Han blev 21. jan. 1896 ridder av St. Olavs orden for fortjeneste av jernbanevesenet.

Gift 2. novbr. 1897 i Helsingborg med *Anna Lovisa Tillander*, født 28. oktbr. 1871 i Ronneby og død 2. septbr. 1935 i München, under en reise; datter av postmester *Johan Ludvig Tillander* og *Mathilda Kjellberg*. Barn [5 a.—5 b.]:

5 a. *Astrid Hansson*, født 14. novbr. 1898 i Christiania.

Gift 30. mars 1922 i Christiania med *Fredrik Gørvell Dahll*, født 19. juni 1894 på Molde, sønn av ingeniør *Hans Herlof Dahll* og *Anna Margareta Dahl*. Efter examen artium med laud. studerte han medicin; blev cand. med. i

¹ Se Alfred J. Bryn i Norsk Biografisk Leksikon; Teknisk Ukeblad 1910 s. 508 og 1937 s. 290 flg.; Norsk Tidende for det industrielle Retsværn 1911 nr. 8, foruten nekrologer i dagspressen.

decbr. 1921 med haud. illaud.,
 secondløitnant i Sanitetet 14.
 aug. 1919, premierløitnant 18.
 jan. 1922, og beskikkedes 15.
 decbr. 1921 til distriktslæge i
 Nesset, med bopel i Eidsvåg.
 Denne stilling fratrådte han i
 1937 og har senere praktiseret
 på Molde som specialist i lunge-
 sykdommer.

5 b. Erling Johan [Mørch] Hans-

son, født 8. febr. 1901 i Chri-
 stiania, diplomingeniør fra
 Norges tekniske Høiskole 1926, blev 12. novbr. 1929 an-
 satt i Brandforsikrings-selskapet Storebrand.

Gift 5. juli 1928 i Oslo med *Inger Thaulow*, født 7. juni
 1897 i Trondhjem, datter av grosserer, cand. juris *Chri-
 stian Thaulow* og *Julie Augusta Wefring*. (Hun hadde
 tidligere vært gift, 18. mars 1918, med ingeniør Morten
 Helsing.) To barn: *Christian Thaulow Hansson*, født
 12. septbr. 1929 i Oslo — og *Inger Thaulow Hansson*,
 født 21. febr. 1933 i Oslo.

Astrid Dahll, f. Hansson.

Erling Hansson og hustru Inger, f. Thaulow.

- 4 f. **Olaf Mørch Hansson**, født 28. juli 1856 på Lerberg, Eker, døde 22. febr. 1912 i Christiania. Skuespiller, teaterchef.

Kort efter Hanssons død utkom på Aschehougs forlag «Oplevelser og humoresker af Olaf Hansson» med en innledning av professor Gerhard Gran. Da professoren deri tegner et ganske fortrinlig billede av det særpregede menneske, forfatteren var, skal hans skildring gjengis her:

«Christiania blir vanskeligere og vanskeligere å bestemme, eftersom byen fylles fra alle kanter av landet; den har ennå ikke karakter nok til å omsmelte alle de heterogene elementer som strømmer inn i den; de blir liggende som bygder og småbyer i byen, hver med sin dialekt, sine interesser, sine foreninger og sine innbyrdes fiendskaper.

For 30—40 år siden var det i mange henseender anderledes, byen var ikke meget mere enn tredjeparten så stor som den nu er, innvandringen var vesentlig innskrenket til de nødvendige embedsmenn, hele livet hadde ennå en smule særpreg; der var nogen familier som gav tonen an, et par rikmenn som holdt selskaper det var litt av en ære å komme i, en stiftsgård med et årlig bal som var noget av en begivenhet; pengene var ikke enebestemmende, der krevdes litt familie, litt tradisjon, litt dannelse og solide konservative anskuelser.

Olaf Hansson hørte til en slekt som gjennom ekteskaper og byråkratiske tradisjoner var kommet innenfor denne lille verden, og det var noget han aldri helt kunde glemme; han hadde her et ganske svakt element av snobberi som aldri forlot ham; han var naturligvis altfor intelligent til å være ved det, eller til å vise sin stolthet over det; men man merket stundom på hans domme, på den måte hvorpå han kunde undre sig over andres opførsel, at han kom fra «god familie»; så vidtbfaren han blev på mangfoldige livsens områder, — han tapte aldri helt preget av å være en Christiania-bourgeois, og nogen av hans beste roller,

fremforalt hans uforlignelige og uforglemmelige assessor i «Hedda Gabler» var direkte bygget over modeller fra denne verden.

Ellers kom han jo snart og grundig utenfor.

Bare dette at han for enhver pris vilde være skuespiller, lå jo utenfor alle land, og hans familie gjorde da også hvad der stod i dens makt for å forhindre ham i den slags bedrøvelige ekstravaganser. Han blev satt inn på den tekniske skole i Trondhjem, men strøk til eksamen, han forberedte sig henimot artium, men nådde aldri frem, han blev anbragt i butikken hos Tiedemann, men gjorde ikke lykke, han blev sendt til sjøs, men egnet sig ikke for å gå tiltopps. Hans første ungdomsår var en rekke av ubetingede fiaskoer i de forskjelligste borgerlige stillinger.

Men Olaf Hansson som sist av alt gjorde krav på eller ønsket å være en karakter, holdt trofast ut i sin første kjærlighet og glemte aldri scenen; i 1878 stod han på breddene på det nasjonale teater i Bergen — med en skikkelse som var a l t f o r imponerende, med en dialekt som ennå ikke var akseptert som scenesprog, et program som ingen forstod, og som han ennå ikke var mann for å realisere, og en selvtillit som i høieste grad var frastøtende for alle hans omgivelser. Han hadde en næsten-suksess som Stensgaard, men måtte dog selv her tre i skyggen for Garmann som Daniel Heire og den unge Johannesen som Lundestad; senere gikk det jevnt nedover, og i den siste del av hans Bergens-tid fant man ham kun på plakaten som «en herre» eller lignende.

Denne motbør på scenen gjorde sikkert et meget dypere inntrykk på ham enn hans nederlag som tekniker, akademiker, butikksvenn og sjømann; men ingen merket det på ham, han var like sikker og freidig, da han drog som da han kom, overbevist som han var om å komme igjen som seierherre, — hvad han da også gjorde.

Olaf Hansson var et utmerket hode, han var ganske visst ikke anlagt for å gå i dybden på noget punkt, men han hadde megen bonsens, et oppmerksomt skuende øie og en glimrende letthet på mange områder. Som ganske ung mann kunde han stå

på ett ben og uten avbrytelse eller betekning diktere hundreder av vers; det var ganske visst ikke poesi, men han hadde en uutømmelig rikdom på de pussigste rim som stundom slo inn på den mest overraskende måte, der var alltid god mening i hans vers som var fulle av muntre hentydninger til dagens begivenheter — i kameratkretsen, i politikk, i litteratur, rimede kroniker. Jeg vet ikke om nogen har opbevart nogen av disse improvisasjoner — selv har han ganske visst ikke gjort det, han var ganske fri for enhver litterær naraktighet. Men skulde det være mulig å komme over nogen av dem, er jeg sikker på, de vilde fortjene en plass i denne samling og leses med fornøielse.

Olaf Hansson hadde — så underlig det kan synes — anlegg for forretninger; da han var teaterchef i Bergen, vakte hans praktiske sans, hans mønstergyldige bokførsel, hans finansielle begavelse de forretningskyndige direktørers ublandede beundring; han hadde mange, omenn ikke alle, betingelser for å bli en dyktig journalist, og jeg skjønner egentlig ikke, hvad det var som hindret ham i å bli en utmerket farceforfatter.

Olaf Hanssons liv blev ingen regelmessig stigende linje fra hans første fiasko til en varig suksess; det blev en op- og nedadgående bølgegang, triumfer og døde tider om hverandre. Men aldri lot han sig henrive av sine seire til å tape hodet eller av sine nederlag til å miste besinnelsen; han var alltid den samme, smilende, snakksom, ovenpå. Når han — oftest ved egne meriter — var kommet inn i en sekkegate, hvor enhver utvei syntes absolutt sperret, lot han sig aldri forbløffe, men vendte om med sin skrallende trompetlatter og vandret sin vei med en henrivende frekkhet som ikke skulde la nogen ane at han var på tilbaketog.

Ingen vilde blitt mere forbløffet enn Olaf Hansson, om nogen hadde beskyldt ham for å være filosof, og dog hadde han sin filosofi som han alltid levet efter og aldri sviktet, en enkel og usammensatt livsvisdom som kun hadde en eneste paragraf, den han — mere eller mindre instinktmessig — anvendte på alle livets forhold uten undtagelse: å l a t e s o m i n g e n t i n g .

Olaf Hansson og hustru Thora, f. Neelsen.

Det hang på det innerste sammen med hans eget vesen og var på engang hans styrke og hans svakhet. Han var en ualmindelig sky natur som ikke for nogen pris kunde tåle at nogen kom innenfor og tuklet med det som var hans eget. Om han var aldri så fortvilet, så måtte ikke noget menneske ane at ikke allting var all-right med ham. Der var jo tider, hvor jeg med bestemthet visste at livet gikk hårdt inn på ham; men det var kun gjennom et hurtig hjelpeløst blick i hans vakre dyreøine at jeg stundom fikk en anelse om det, — han lot alltid som ingenting, slapp ikke et sukk eller beklagende ord over sine leber.

Selv ikke, når det gjaldt teatret som var hans liv og hadde hele hans hjerte. Da han siste gang forlot Nationalteatret, berodde det sikkert på egne feilaktige beregninger, og han hadde ingenting å bebreide nogen; men da han innså sin feil og kom tilbake og meldte sig til en hvilken som helst tjeneste, burde han ikke ha vært avvist. Han hadde store fortjenester av norsk scenekunst, og der var ennu roller, ingen kunde spille som han; det var ubillig på en så direkte måte å fortelle ham at han var død og forbi. Det var også det hårdeste slag livet gav ham; men han lot fremdeles som ingenting og knydde ikke. Det sterkeste uttrykk han brukte likeoverfor mig som visstnok var

den han mest omgikkes på den tid, var: «Nå — jeg synes nok kanskje de har god råd dernede i Studenterlunden.»

Selv da døden kom, var han den samme. Han visste det godt flere måneder iforveien, iallfall så tidlig som Lillejulaften var han ganske på det rene med at det var forbi; vi var samlet nogen få venner i et lite siste selskap; han var meget svak, og der var et øieblikk det holdt på å briste for ham; men det varte knapt et sekund, før han gjenfant sin latter og sin litt støiende stemme og lot som ingenting.

Tre dager efter gikk han tilsengs for aldri mere å stå op; det blev langvarig, uker gikk, og måneder, før det var slutt. Han hadde det riktig vondt, kanskje ikke nettop så heftige smerter, men alle hans lemmer svulmet op av vattersott, hans i forveien besværlige legeme blev næsten umulig å håndtere, han fant aldri ro og var hårdt plaget. Men kom man inn til ham, var han den samme; hans tenner var blitt litt lengere, hans hud gulere, og der begynte å vise sig antydning til kinnben i hans ansikt; men smilet var det samme, — og latteren stundom også, omenn litt svakere, — der var ingenting i veien med ham; han vilde ikke ha noget slags rørende samtale eller meddele hvad han kunde ligge og tenke på, men snakket om løst og fast. På sitt nattbord, — like ved sin hodepute — hadde han anbragt sin telefon. Jeg sa en dag til ham: «jeg skjønner ikke du kan holde ut det instrument så tett ved dig.» «Jo,» svarte han, «jeg må ha det øre åpent ut til verden.» Og da ingen visste, hvor syk han egentlig var, ringte det i hvert øieblikk, og han var alltid tilsvars, munter og interessert i alt det som på denne vei rant inn til ham av nyheter og siste jargon fra teater, fra gater og kaféer. Nogen få dager før han døde, ringte det på min telefon, det var ham; hans stemme var så sterk og lys at jeg uvilkårlig spurte: «Er du bedre idag Olaf?» «Nei takk, — det er mere skitt enn nogensinne, men det er der jo ingenting å gjøre ved,» og så fortsatte en lang samtale om Gunnar Heibergs nye stykke som han var sterkt interessert i.

Og slik like til han sovnet inn i den siste søvn.

Han var et mannfolk som aldri klynket og aldri plaget sine medmennesker med sine egne sorger og bekymringer.

Dette er naturligvis ikke bare styrke, en slik næsten sykkelig frykt for og mistillit til sentimentalitet sperrer av for mange livsverdier. Olaf Hanssons erfaring blev snever til mange kanter, han hadde vanskelig for å tro på og derfor også vanskelig for å se meget av det som ligger dypest i menneskesjelen; han kalte altfor lett vrøvl, hvad der kunde være ekte følelse, og affektert nonsens, hvad der var fantasi. Der er tilfelle i livet, hvor det ikke er nok å late som ingenting, og Olaf Hansson som i sin altfor mannfolkaktige skyhet aldri kunde hengi sig til noget slags intimitet, gikk glipp av meget av den berikelse, som kun innerlighet og fortrolighet kan skjenke.

Noget lignende gjaldt også hans skuespillkunst, den bestod for en del også i at han lot som ingenting. Han gikk så å si fra sin stue like inn på scenen og snakket videre uten å forandre sig; han var den første norske skuespiller, som for alvor våget å vende ryggen — og hvilken rygg! — til publikum, han tente en fyrstikk, han røkte en cigar, han snakket, mens han spiste, han stammet og fant ikke ordene og skapte ved alle disse små naturligheter en livaktighet, som man aldri før hadde sett på vår scene. Men det var selvfølgelig ikke bare dette rent utvortes, han utviklet det til fin og bevisst kunst, lyttet til den menneskelige tales mange nyanser og overraskelser og ufullkommenheter, og skapte gjennom dette naturstudium en replikk som vi aldri hadde hørt maken til. I karakteristikken kunde han derimot stundom svikte, han var glimrende, når det gjaldt å la ordene skjule under lekende kåseri, men svakere hvor de skulde åpenbare hvad der hadde ligget skjult. Det hendte ham at han slapp sine skikkelsér, eftersom de nærmet sig femte akt, og gjennombruddet blev forberedt og kom.

Slik var Olaf Hansson som menneske og skuespiller, mandig og sky, munter og uvrøvlet og full av sund fornuft.»

Olaf Hansson debuterte 11. febr. 1877 på Bergens nasjonale Scene som Cæsar Polignac i «Hun skal paa landet», og derefter 26. febr. som Stensgaard i «De unges Forbund». Pressen viste ham en vennlig oppmerksomhet, men assessor Prahl skrev like efter debuten: «Det eneste Østlandet har skjænket os er Olaf Hansson, som det skal være os en fornøielse at remittere.» Han blev imidlertid ansatt ved Bergens teater med en årgasje av 1440 kr., men styret fant snart at han ikke kunde gjøre nytte for denne sum og sa ham op! Gjennem sin venn Johannes Brun fikk han så i 1878 ansettelse ved Christiania Theater og blev her i nær fem år. Så blev han «kjed av å gå og vente» og begav sig i 1883 over i journalistikken. Han blev redaktør av Intelligensedlerne, som dengang stod under advokat Ole Dehli's ægide, og Hansson moret sig med å mystificere sine venner ved meddelelse om at han nu var blitt redaktør av Dehli News! Beherskende et naturlig klart og godt sprog førte Hansson en livlig penn, hvad han også viste ved sine mange oversettelser og bearbejdelser av fremmede teaterstykker. En vakker dag blev han så lei av journalistikken også, og i 1886 vendte han tilbage til Christiania Theater. Nu var han imidlertid blitt 30 år gammel, og utålmodigheten lot sig lettere dempe. Han forblev ved scenen, og med Hansson kom en ny type, den selvfølgelige, naturlige «konversør». Han forstod sin tid og blev hele sitt senere liv dagens og aktualitetens mann; han talte tidens sprog, fant naturlig form for dens ironi og humor i tilspisset replikk. Han representerte åttiårenes realistisk farvede omgangstone med intim forståelse, senere blev han besteborgeren, vivøren og den desillusjonerte overklasseherre med gennemført naturtrokap. De store følelser, vidtfavnende flukt, kunsten på tå var ikke noget for ham, men når han kom inn på scenen var han på visitt hos en privat familie, han satte sig ned, småsnakket, tok pauser, og spilte for publikum uten et eneste øieblikk å la sig merke med at der var et publikum. I senere år, da det blev verre med memoreringen hjalp han sig ut av klemmen ved sin beundringsverdige koldblodighet. Hans brede person og alltid arbejdsvillige lune var

ham en like sikker støtte som hans sorgløshet og mangel på faste holdepunkter blev hans hindring.¹

Hansson blev i 1893 leder av «Carl Johan Theatret» i Christiania og i to repriser, 1895 og 1907, chef for Den nasjonale Scene i Bergen. Der var liv over hans ledelse av det første, og det siste hadde i hans tid en av de beste perioder i sin omskiftelige historie. Med sin rolige, selvsikre skikkelse, sitt omgjengelige verdensmannsvesen, gemyttlige smil og sin sans for humor hadde Hansson en sjelden evne til å overvinne de vanskeligheter som gjerne møter en teaterchef.

Foruten den tidligere nevnte rolle som Stensgaard i «De Unges Forbund», fortjener i første rekke å nevnes hans ypperlige assessor Brack i «Hedda Gabler», dr. Rank i «Et Dukkehjem», rektor Kroll i «Rosmersholm», Gulstad i «Kjærlighedens Komædie», dr. Kann i «Laboremus», Hegge i «Lystige Koner», Jens Woller i «Moderate løier» etc. etc.

I 1899 forlot Hansson Bergen og blev knyttet til det nye Nationaltheatret i Christiania, hvor han i 1905—1906 var konst. teaterchef, men i 1907 vendte han atter tilbake til Bergen som chef og blev der i et par sesonger. Siden gjestet han ved «Fahlstrøms theater» i Christiania og ved «Centraltheatret» og gav også med eget selskap forestillinger i kystbyene. Hansson var en i Christiania meget populær herre; en seigneur av fornem type, med elegant façade og elskverdig vesen. Ved Hanssons tilsynekomst på scenen kom der alltid en trygghetsfornemmelse over publikum. Han var den av brødrene som mest lignet på sin far, den imponerende, joviale sorenskriver.

Gift 1. gang 31. jan. 1880 i Christiania med skuespillerinne *Thora Elisabeth Neelsen*, født 2. decbr. 1848 sammesteds og død 11. septbr. 1917 i Stavanger; datter av byggmester *Jørgen Friderik Neelsen* og *Julie Rustad*. Dette ekteskap blev oppløst.

Gift 2. gang 23. decbr. 1896 i Bergen med *Agnethe Elisabeth Schibsted*, født 21. septbr. 1868 i Bergen, datter av

¹ Se Anders Stilloff i Norsk Biogr. Leksikon, V s. 421 flg.

skuespiller *Otto Schibsted* og *Elisabeth Strøm*. Bosatt i Christiania.

Fru Thora Hansson debuterte 1871 på Christiania Theater og var siden knyttet til dette som skuespillerinne inntil 1899. Etter å ha vært optatt med turneer og elevundervisning ble hun i 1911 ansatt som chef for Trondhjems nye teater, fratrådte her i 1913, og var derefter chef for det nye teater i Stavanger fra 1913 til sin død. Hun spente over et vidt felt som skuespillerinne og ble sterkt benyttet, men en viss mangel på gemyttets varme hindret hennes gunst hos publikum, skjønt hun som menneske var hjertelaget selv. En utpreget intelligens, energi og glødende interesse for kunstnergjeringen fornektet sig aldri.

Fru Agnethe Schibsted Hansson debuterte i 1891 på Christiania Theater; blev i 1893 ansatt ved Carl Johan Theatret, i 1895 ved Bergens scene og var fra 1899 skuespillerinne ved Nationaltheatret. Etter et nytt engasjement ved Bergens scene i 1907 var hun siden knyttet til Nationaltheatret.

I sitt 1. ekteskap hadde Hansson 2 barn [5 a.—5 b.]:

5 a. **Thorolf Mørch Hansson**, født 11. april 1881 i Christiania, tok examen artium på reallinjen med haud. illaud. i 1901 og blev 23. novbr. 1902 vernepliktig secondløytnant i kystartilleriet (1. mai 1909 premierløytnant). Det medicinske studium blev påbegynt, men igjen avbrutt ved reise til Frankrike og et års opphold hos hans frende Franck Mørch i La Rochelle. I 1907 tok han examen philos. med laud., et kursus i bokholderi og handelskorrespondance og studerte derefter jus ved siden av kontorarbeide. Han blev cand. juris med haud illaud. i 1913, vicekonsul i Cape Town 1923, i Reykjavik 1930, i Shanghai 1932 og konsul i Cape Town 1935.

I sine unge dager var Hansson ivrig amatørskuespiller, instruerte og skrev humoristiske småsaker til bruk for amatørforestillinger, bl. a. blev en såkalt «Brand-Parodi» mottatt med stort bifall i Studentersamfundet. En sesong

Thorolf Mørch Hansson og hustru Annie, f. Brothers.

forsøkte han sig også som skuespiller ved Bergens teater, hvad han hadde megen glede av, men stemmen tålte ikke presset.

Gift 5. jan. 1928 i Cape Town med *Annie Fincham*, født 14. april 1887 i Syd-Africa, datter av major *Charles Brothers* og *Alice Jackson*. [Hun hadde i et tidligere ekteskap to sønner *Hilson* og *Charles Fincham*, som begge studerer ved universitetet i Cape Town.] — 1 sønn: *Olaf Kristian Mørch Hansson*, født 31. oktbr. 1928 i Cape Town.

- 5 b. *Leif Gunnar Neels-Hansson*, født 27. juli 1883 i Christiania, gikk efter middelskoleeksamen en tid til sjøs, tok derefter examen artium i 1905 og styrmannseksamen; studerte skibsbygning ved høiskolen i Charlottenburg. Senere dyrket han malerkunsten og holdt utstilling, men blev i 1915 knyttet til Stavanger teater som skuespiller og sceneinstruktør; derefter ved Chat Noir i Oslo. Fra 1927 er han chef for radioteatrene ved Kringkastings-selskapet i Oslo.

Gift 18. febr. 1918 i Stavanger med *Miriam Ragnhild Wulff*, født 11. oktbr. 1897 i Hamburg, datter av kjøbmann *John Wulff* og norskfødte hustru *Ragnhild Sogn*.

Gunnar Neels-Hansson og hustru Miriam, f. Wulff.

2 barn: *Thora Elisabeth Neels-Hansson*, født 29. novbr. 1918 i Stavanger, student 1938, debuterte 1938 på Carl-Johanteatret i Oslo. — *Harriet Astrid Neels-Hansson*, født 5. april 1928 i Bærum.

TILLEGG

DIREKTØR OG FRU MICHAEL HANSSONS GULDBRYLLUP

Av fru *Mathilde Schjøtt, f. Dunker*.¹

«En god kvinde er kosteligere end perler,
hendes mands hjerte kan forlade sig paa
hende og hendes sønner og døtre staa op og
prise hende.»

Salomos ordsprog.

«— *Guldbryllup* feires Torsdag den 19de dennes af Direktør for Storebrand og for Idun, Michael Hansson og frue, *Cathrine*, født *Lasson*.»

Hvor den notits sætter tanker, minder, stemninger i bevægelse! *Cathrine Lasson*, hvor var hun sød, hvor var alle indtaget i hende, unge, gamle, mænd, kvinder, voksne, børn! — *Var*, siger vi. Med større ret kunde vi sige *er*. Thi fru *Cathrine Hansson*, født *Lasson*, har bevaret ind i *guldchronens* alder sit væsens «duft og sødme», sin rolige harmoni, sin klare, forstandige ligevægt, sin evne til at skabe velvære, ro og interesse omkring sig, kort: hele sin personligheds stille magt. —

Det er en begavet slægt hele den store, vidt forgrenede Morgenstjerne, *Hjelm*, *Lasson*, *Kjerulf*-familie. De fleste af mændene blev jurister, kun *Halfdan Kjerulf* brød overtvært og blev helt musiker og efter ham *Otto Winter-Hjelm*. Alle er de musikalsk og tildels digterisk begavede. Fru *Hanssons* ældste broder, regjeringsadvokat *Chr. Lasson*, holdt i sin ungdom i *Studentsam-*

¹ «Urd» 1916 nr. 43. Med portretter.

fundet hele samfundet stangen, naar de sang stev der, han alene mot alle de andre tilsammen, hendes broder Niels Lasson kunde faa musik ud af omtrent alt han rørte ved eller slog paa. Den yngste broder, Bredo Lasson, ogsaa jurist, dannede kor og gav kirkekoncerter. Marie Lasson, den ældste søster, havde i sin ungdom assisteret paa kirkekoncerter. Deres forældres, justitiarius Lassons og frues hus, var følgelig et meget musikalsk hus. Fru Lasson var dertil en meget klog og betydelig dame, udsagn af hende gik ofte byen rundt, traf altid sømmet paa hovedet. Og hun var en karakter. Hun fortalte selv en gang hvor smaat hun og hendes mand havde begyndt. Hendes mand manuducerede til embedsexamen og hun regnede tiden efter naar manuducenterne kom og gik; thi stueuhr havde de ikke. Men hun talte om det med fornøielse som en lykkelig tid.

Cathrine var den yngste af alle børnene og vel den smukkeste, rød og hvid, deiligt haar, fin næse og mund, kloge, klare øine. (Da jeg var barn og ung maatte jeg ofte læse Iliaden for min fader og ved udtrykket «den liljearmede Hebe» tænkte jeg altid paa Lulla Lasson, at hun havde arme som Hebe.) Lulla kaldtes hun i sit hjem, hvor hun var alles yndling, Lulla Lasson kaldte hele byen hende. Men da hun var en 15—16 aar bestemte hun at hun vilde ikke længer kaldes Lulla, hun vilde kaldes Cathrine, som hun hed, og med stille rolig bestemthed satte hun det igjennem i kort tid. Cathrine Lasson gik som sine veninder, kusinen Emma Stang og Elise Wessel, paa frøken Grells, senere Autenrieths skole. Det var en udmærket skole, ikke mindst for sprogenes vedkommende, de lærte at tale og bruge dem. Jeg vover at tro at de alle blev udmerket flinke, gode hoveder som de var alle tre. Deres venskab var ubrødeligt hele barndommen og ungdommen og livet ud. Elise W. blev fru Hoff og hendes mand forflyttet til Bergen. Cathrine besøgte hende der næsten hver sommer til Elises død. —

Cathrine Lasson lærte at spille hos frøken Thilesen, som de fleste gjorde dengang før de gik over til den tyske Arnold eller til Halfdan Kjerulf. «Frøken Thilesen er en smagsfordærver», skal Kjerulf have sagt om hende. Musikalsk efter musikalske

folks maalestok var hun visselig ikke, men hun elskede musik og var en ivrig, ufortrøden lærerinde, fremholdt altid for sine elever, at *spille* skulde de synes var det morsomste de gjorde. Hun var især streng i takt og endnu kan jeg høre for mine øren hendes tælling:

«En, to, tre, fi-ar, en, to, tre. Hos frøken Thilesen traf jeg ofte Cathrine Lasson og saa at frøken Thilesen var under hendes charme som alle andre og udmerkede hende, gav hende kaffe f. ex., at hun ikke skulde blive træt av den lange hjemvei — til Lassons løkke ude ved Drammensveien. Hvem Cathrine Lasson lærte at synge af, ved jeg ikke, men at hun sang bedaarende, det ved jeg. Hendes sangstemme havde samme trylleevne som hendes talestemme og gik til hjertet paa samme maade i kraft af inderlighed og dyb følelse og sjelden naturlig velklang uden bram. Paa Malmøen hos mine forældre, hvor hun og Elise Wessel var en sommerdag, sang hun for os. Jeg husker især en svensk sang:

Stig ned från stolta höjden
och skjänk mitt hjärta åter fröjden —
Jag älskar Dig — —

og flere Kjerulfer.

I større selskaber sang hun nødig — tror jeg. Hun havde noget af violens blyghed. Jeg husker en gang i et større selskab hos professor Kjerulfs. Fru Kjerulf bad hende saa inderlig om at synge — anvendte hele sit trylleri, man syntes det maatte være umuligt ikke at føie hende. Men Cathrine blev ved at afslaa.

— Kunde De have modstaaet dette? spurgte en af de ældre damer Kjerulf.

— *Nei!* jeg kunde ikke, svarede han inderlig.

Der var megen selskabelighed i Christiania i de aar og mange saa at si faste baller. Der var ballerne i Stiftsgaarden*) paa alle de kongelige fødselsdage, balselskabet foreningen gav sex baller

*) I de aar statsraad Petersen gav ballene i Stiftsgaarden lagdes fornemmelig vind paa at more ungdommen og invitere ungdom. Statsraad Stang inviterede de dertil berettigede ægtepar og deres voxne sønner og døtre. Sverdrup, da han kom i Stiftsgaarden, gav straalende herremiddage med udmærket køkken. Der var ikke faa gode borgere i Christiania, hvem dette bidrog til at forsone med Sverdrups regimente.

om aaret, Meyers, Heftyes og Treschows, naar de boede i byen om vinteren, Grev Wedels gav baller (jeg regner ikke Studenterballerne; thi der kom Cathrine Lasson ikke); paa dem alle var søstrene Stang, Cathrine og Emma, Cathrine Lasson og Elise Wessel de mest feirede. Ingen var en yndigere, kvikkere bal-dame, ingen kunde sno sit slæb med mere elegance, uden at behøve at løfte det op, gennem de dansendes rækker end Emma Stang, ingen var slankere, elegantere, fiffigere, venligere end Elise Wessel, ingen var sødere, smukkere, mere afgjort og om-ringet end Cathrine Lasson. Jeg skal give et eksempel: Vi var engang et lidet selskab hos grev Wedels. Lanciers var en ganske ny dans endnu. Ingen af selskabet kunde den, undtagen Cathrine Lasson. Da en eller anden ytrede lyst til at lære den, paatog hun sig det paa stedet. Og saa godt instruerede hun, anførte hun, at den gik med det samme. Vi lærte den alle med engang. Saadan var hun, saa sterkt virkede hendes stille, magnetiske personlighed.

Alt dette er dog kun ydre ting. Hendes egentlige virke og liv var hendes forhold til sin familie og dens musikalske liv. Hun var med i Kjerulfs kvartet. Kjerulf har komponeret mange af sine sange for hendes stemme, som var en skøn, blød mezzo-sopran, til tekster af Th. Kjerulf, Welhaven, Winter, Victor Hugo: «Vidste Du vei Du liden fugl», «Og vil Du være vennen min», «Jeg gik mig i skogen saa ensom en gang», «A quoi bon entendre les oiseance des bois». — Theodor Kjerulf har skrevet teksten og Halfdan Kjerulf melodien til den «Sangerhilsen til bruden» som Kjerulfs kvartet bragte hende paa hendes bryllupsdag og som er udkommet i Kjerulfs Album for mandssang. Første vers ender saa:

Lille Cathrine, lille Cathrine,
afsked Du rækker med hænderne Dine,
taarer og blinke hos venner, der vinke!

og som ender:

Yndige brud og sødeste frue,
sangfugl i røsten, i blikket en due,
hil Dig til gangen,
helst holdt vi Dig fangen!

«De 3 gratier». 1860.

Cathrine Lasson

Gift med direktør M. S. Hansson.

Elise Wessel

Gift med general Edvard Hoff.

Emma Stang

Gift med sorenskriver Johan K. S. Heffermehl.

Til sølvbryllupet var Kjerulferne længst borte. Chr. Lassen, hendes broder, skrev festsangen. Den er en pendant til brudesangen, som først blev sunget, og ender:

Lille Cathrine, lille Cathrine,
til velkomst rækker Du hænderne Dine.
tankerne fare
til vennernes skare,
som er og som vare.

Første gang Cathrine Lassen havde været sammen med Michael Hansson, sagde hun ligesom undrende: Jeg fik hjertebanken. — Det er tilladt at tro, at virkningen af hende paa ham ikke var mindre.

Michael Hansson har nu i mange aar været den fremragende og ansete direktør for livsforsikringsselskabet Idun og brandforsikringsselskabet Storebrand; før de kom saa vidt, og mens de havde sine barn at bringe frem, var de lykkelige og enige i mindre kaar og satte tæring efter næring.

Nu har de været gifte i 50 aar og et lykkeligt ægteskab har deres været, saa oprigtig maa man faa tale i et kvindeblad. Sorger har de havt; de uundgaaelige for dem som var de yngste af sin slægt og nu er de ældste: de har mistet mange, mange kjære. Men de har ogsaa havt den bitre sorg at miste de som var yngre: to haabefulde, prægtige sønner døde nær efter hverandre noksaa pludseligt. Efter det sang hun ikke mere. Virkningen paa hende var efter hendes natur dyb og stille. Nu er sønner, døtre, svigersønner, svigerdøtre, barnebarn og formodentlig ogsaa barnebarns barn kommen sammen fra nær og fjern for at hylde guldbrudeparret. En af sønnerne er overdommer i Ægypten, en er tolddirektør i Kina, en tredie er ansat i Storebrand. To døtre er hjemme. Den ene, fru Kaurin, har arvet sin moders skønne musikalske talent og med den frihed, den plads for talentet som udviklingen nu giver, baade synger hun paa koncerter og giver timer i musik. Den anden, Harriet, er den dygtige og afholdte lærerinde i fransk paa Hallings skole.

En storartet fest og lykkelige aar efter den vil alle, som har den ære og glæde at kjende guldbrudeparret, ønske dem av hjertet.

Sanger-Hilsen
til
Bruden

2. 19. Oct 1866.

Halfrun Kjerulf

Andante

mf

mf

mf

mf

dim. - rit.

trapp.

Reproduceret i originalens størrelse.

NAVREGISTER

(* = gift med.)

Side	Side		
Aars, Nils, prokurator	10	Diriks, G. A., sjøofficer	47
Ainsley, Harriet * Mørch	61 flg.	Dybwad, Christopher Andreas	28
— Jacob, fabrikkeier	62	— Sophie * Berg	90
Aubert, Astri * Scott-Hansen, Hansson	90	Dyhrendahl, Andreas	24
— Axel, generaldirektør	90	Ebbell, Joachim, advokat	70, 105 flg.
Berg, Arild, verkseier	90	— Jørgen Bendix	105
— Kristofer, verkseier	90	Egeberg, Mimi * Hansson	90
Bie, Inger * Ebbell	105	— Westye Parr, godseier	90
Blackstad, Johan, sorenskr.	41	Falch, Emilie Michaeline * Hansson	58 flg.
Bramford, Charles	28	— Michael, kammerråd	58
— Henriette Victoria	28	Fincham, Annie * Hansson	121
Brothers, Annie * Fincham, Hansson . .	121	— Charles	121
— Charles, major	121	— Hilson	121
Brun, Johannes, skuespiller	118	Friele, Christian, redaktør	78
— Sven, kapellan i Bergen, senere		Gran, Gerhard, professor	112 flg.
sogneprest i Christiania	46	Hans Petersen, kafévert i Bergen	44
Bull, Daniel, overlæge	47	— Rasmussen, arbeider i Trondhjem	7 flg.
Butenschön, Christian Andresen, advokat	87	Hansen, C. M., advokat	72
Caspari, Theodor	86	Hansson, Agnes * Henrichsen	92
Christensen, Anna * Hansson	92	— Arne Mørch	92
— Hans Christian, lagmann	92, 104	— Arthur Mørch	104
— Minnie * Hansson	97, 104	— Astrid * Dahll	110, 111
Conradi, Carsten Balthazar	68	— Caroline Fredrikke	27, 29, 30 flg.
— Jacob Fredrik Chr.	68	— Cathrine Mørch	92
— Johan Christian, postmester	21	— Christian, direktør	86 flg.
— Johanne Helene * Haslund	23	— Christian Henry, overingeniør	66, 84, 108 flg.
— Johanne Margrethe * Stang	23	— Christian Mørch	92
— Magdalene Christence * Hansson		— Christian Rasmus, sorenskriver	21, 28, 29, 30, 34 flg., 106
21 flg., 29		— Christian Thaulow	111
— Thrine	23, 27, 30, 69	— Dorothea Margrethe * Ebbell	66, 105
Dahl, Anna Margareta * Dahll	110	— Ellen Mørch	90
Dahll, Fredrik Gørvell, læge	110	— Emilie Michaeline * Conradi	66, 68
— Hans Herlof, ingeniør	110		
v. Deden, Eleonore Cathrine * Schilling	68		

	Side
Hansson, Erling	105, 128
— Erling Johan [Mørch], ingeniør ..	111
— Erling Mørch	92
— Harriet Marie	105, 128
— Harriet Mørch * Berg	90
— Inger Thaulow	111
— Knut Mørch	104
— Lucy Mathilde	90
— Michael, rettspresident	93 flg.
— Michael Mørch	90
— Michael Sigfried	104
— Michael Skjelderup, direktør 69 flg., 79, 127 flg.	
— Nicoline Magdalene	68
— Olaf Kristian Mørch	121
— Olaf Mørch, skuespiller 66, 84, 112 flg.	
— Otilia * Kaurin	79, 80, 85, 128
— Peder Carl, generalkonsul	91
— Peder Christian	90
— Per Mørch	90
— Per Mørch, direktør	90
— Rasmus, rådmann	8 flg., 29
— Thea * Ebbell	66, 105
— Thorolf Mørch, konsul	120
— Wladimir Jacob Mørch, sekretær 92, 95, 128	
— Wladimir Mørch, ass.-megler	92
Harris, Jacobine Henrikke * Holmboe	90
Hartmann, Morten	23
Haslund, Johan David, prost	23
— Maren Cathrine * Conradi ..	21, 29
Hieffermehl, Johan K. S., soren- skriver	82, 127
Helsing, Morten, ingeniør	111
Henrichsen, Wilhelm, overretts sakfører	92
Hoff, Edvard, general	82, 124, 127
— Nicolai, general	47
Hofgaard, Andreas, kjøbmann	23
Holmboe, Dagny * Hansson	89, 90
— Hans Conrad, konsul	90
Holter, Gudrun * Aubert	90
Hovhaug, Gunder Mortensen	10 flg.
Jackson, Alice * Brothers	121
Kaurin, Christian, prest	85
— Christian Keyser, lektor	85
— Lulla [Cathrine] * Ringnes ..	80, 81
Keyser, Ovidia Wilhelmine * Kaurin	85
Kinck, Hans Ernst	24, 28

	Side
Kjellberg, Mathilda * Tillander	110
Kjersbu, Marit Andersdtr.	7
Kjerulf [Kierulf], Halfdan, komponist 76, 79, 124, 126	
— Theodor, professor ..	76, 79, 125, 126
Krefting, Christian	28
v. Krogh, Christian Georg Fredrik ..	33
— Elise	30 flg.
— Hedvig * Praem	30 flg.
— Henrik	34
Lasson, Bredo, kgl. fullmektig 78, 86, 124	
— Christian, regjerings-advokat 77, 79, 123, 128	
— Julie Caroline Cathrine * Hansson 76 flg., 80 flg., 123 flg., 127	
— Marie * Friele	124
— Nils, komponist	78, 124
— Peder Carl, justitiarius 76, 78, 83, 124	
— Per, komponist	79
Lau, D., kjøbmann i Bergen	45 flg.
Lund, Fr. Stang, advokat	109 flg.
Marit Hansdtr. * Tolstad	8
Mathiesen, Eva Julie Johanne * Chri- stensen	92, 104
— Mogens, godseier	13, 15, 28, 30
Meinertz, Fredrik, officer	48
Meltzer, Harald, politiadjutant	78
Michelsen, Johan Collett	96
Moe, Jørgen, biskop	40
Morgenstjerne, se von Munthe af Mor- genstjerne.	
v. Munthe af Morgenstjerne, Augusta * Stang	33
— Bredo Henrik, sorenskriver	33
— Bredo, professor	77, 79
— Otilia Pauline Christine * Lasson	76
Møinichen,, Erik, statsråd	14
— Peter Bredal	14
Mørch, Harriet Marie * Hansson 55, 60 flg., 66, 80	
— Ole, brukseier	61
— Peder, brukseier	61 flg.
Neels-Hansson, Harriet Astrid	122
— Leif Gunnar	121
— Thora Elisabeth	122
Neelsen, Jørgen Friderik, byggmester	119
— Thora Elisabeth * Hansson 115, 119 flg.	
Nielsen, Nicolai Peter, dansk skuespiller	49

	Side		Side
Nissen, Martinus Lind	8	Strøm, Elisabeth * Schibsted	120
Petersen, Hans Christian, statsråd ..	125	Sverdrup, Johan, statsminister	125
Plesner, Bendix, skattefoged	47	Thaulow, Christian, grosserer	111
Praëm, Jens Obel, byfoged	34	— Inger * Helsing, Hansson	111
Prahl, F. C., assessor	118	Tiedemann, Johann Ludwig	28
Rasmus Pedersen, jordbruger i Sparbu	7	Tillander, Anna Lovisa * Hansson 109,	110
Ringnes, Grethe	81	— Johan Ludwig	110
Rustad, Julie * Neelsen	119	Tolstad, Adriane Rasmusdr.	7
Schiander, Arndt, advokat	70	— Andrea Rasmusdr.	7
Schibsted, Agnethe Elisabeth * Hans-		— Hans Hansen	8
son	119, 120	— Hans Rasmussen	7
— Otto, skuespiller	120	— Ingeborg Rasmusdr.	7
Schilling, Jacob Fredrik, general	68	— Rasmus Pedersen	7
— Jacobine Fredrikke * Conradi ..	68	Urbye, Claus Andreas, sorenskr.	42
Schjøtt, Mathilde, f. Dunker	123 flg.	Vogt, Jørgen Herman, statsråd	15 flg.
Selmer, Emilie	23, 30 flg.	Voigt, Johanne Nicoline * Falch	58
Skjelderup, Jens, postmester ..	23, 27, 69	Wallendahl, E. A., kjøbmänn i Ber-	
— Michael, professor	69	gen	46 flg.
Smith, Christine * Conradi	21	Wedel Jarlsberg, Nini * Egeberg	90
Sogn, Ragnhild * Wulff	121	Wefring, Julie Augusta * Thaulow ..	111
Stang, Cathrine * A. P. E. Hepp, fransk		Wergeland, Henrik	30 flg., 53 flg.
konsul i Christiania	126	Wessel, Elise * Hoff	82, 124, 126, 127
— Emil, statsminister	33	Winge, Axel, børskomm.	78
— Emma * Heffermehl 82, 124, 126, 127		— Lizzie	79
— Fredrik, statsminister ..	23, 27, 33, 125	Winter Hjelm, Otto, musiker	123
— Lauritz Leganger	23	Wulff, Miriam Ragnhild * Neels-	
— Thomas	27	Hansson	121
Steen, Adam Reutz	24	— John, kjøbmänn	121

Rettelse:

S. 92, linje 8 står Christiania, les China.

Tilføielser og rettelser.

Side 9, linje 2: ordet *for* utgår (Iterasjon).

- » 45, 46: Til den fornøielige hundehistorie skal bemerkes at politiet ikke druknet Lau's hund, men at Hansson lot sin egen hund drukne straks anmeldelsen var kommet ham i hænde om at den ikke var ufarlig, skjønt herom intet bevis forelå.
- » 78, linje 14 f. n. står: Schjøtt, les: Schjøtt.
- » 89, linje 13 f. n. står: funksjonærstillinger i et antall, les: funksjonærstillinger i Storebrand og Idun i et antall.
- » 90, linje 13, tilføies: samt av Islandske Falken.
- » » linje 6 f. n. står: asst. direktør for selskapets utenlandsavdeling, les: asst. direktør i Storebrand, leder av dets utenlandsavdeling,
- » 101, linje 1 f. n. står: internasjonale domstol, les: internasjonale voldgiftsdomstol.
- » 104, linje 7 f. n. står: 1921, les: 1912.
- » 111, linje 15 står: Brandforsikrings-selskapet, les: Forsikrings-aktieselskapet.